

Ljudje ne gredo na cesto za zabavo

DUŠAN UDOVIČ

V včerajšnjem dogajanju smo spet imeli pred seboj po eni plati dramatičen, po drugi pa protisloven odraz razmer v italijanski družbi. In tudi protislovij v sami levi sredini, ki je v tem trenutku na oblasti v državi. Prisotnosti preko milijona ljudi na rimskih ulicah, ki kontestirajo izbire vlade, ki naj bi bila nekako tudi »njihova«, ni mogoče črnbelo stlačiti v trditev, da gre za ekstremitete ali konservativne ostanke neke levice, ki da zavira razvoj v državi. Večinoma so to bili ljudje, ki so izgubili delo jih je gospodarska kriza pahnila na rob preživetja. Drugi pa, mladi in šolani, do dela, in to kateregakoli, sploh ne morejo priti.

Vsak predsednik vlade bi moral biti pozoren do tolikšnih glasnih pripomb na račun vladne politike, še toliko bolj levsredinski Renzi, ki si je zadal titansko nalogo, da bo do temeljev spremenil Italijo v dobro njenih državljanov. Zato ni bila najbolj posrečena njegova trditev, da so bili tisti, ki ustvarjajo delovna mesta, včeraj prisotni na v firenški nekdanji postaji Leopolda, na posvetu, za katerega je sam dal pobudo. Vsak udeleženec včerajšnje milijonske demonstracije je lahko takšno izjavo sprejel kot omalovaževanje in nepotrebno aroganco.

Res je, da se delovna mesta ne ustvarjajo z demonstracijami, a res je tudi, da ljudje najbrž ne gredo množično na cesto zaradi zabave ali zgolj iz neklih ideoloških razlogov. To bi Renzi, levsredinski predsednik vlade in zapriženi reformator, že moral razumeti.

RIM - Premier Renzi se je včeraj soočil s prvim množičnim protestom, odkar je zasedel položaj

Milijon ljudi proti reformi trga dela

RIM - Več sto tisoč protestnikov iz vse Italije se je včeraj v Rimu zbralo na množičnem shodu proti napovedanim ukrepom vlade na področju trga dela. Več kot 2500 vlakov in avtobusov je demonstrante iz celotne države pripeljalo do prestolnice, po navedbah organizatorjev pa se jih je zbralo več kot milijon. Z rdečimi zastavami sindikata Cgil, ki je pozval k protestom, so se demonstranti podali po italijanski prestolnici, sodelovali pa so tudi sindikat kovinarjev Fiom-Cgil ter stranki SKP in SEL. To je bil tudi prvi množični protest, s katerim se je italijanski premier Matteo Renzi soočil, odkar je februarja zasedel položaj. Na demonstraciji v Rimu je sodelovala tudi manjšinska struja Demokratske stranke, ki se ni udeležila srečanja v firenški nekdanji postaji Leopolda.

Na 2. strani

GORICA - Razprava o slovenski šoli S šolsko reformo tudi dileme in izzivi

Pogled iz za rešetak
stoletnega zapora

Na 3. strani

Tržaške mamice
kritično o bonusu

Na 4. strani

Po južnoameriških
filmih v Trstu še
znanstvena fantastika

Na 5. strani

V Medeji nova
kolesarska steza

Na 12. strani

60-letnica
priključitve
Trsta
Italiji

13, 14, 15

ABONMAJSKA KAMPANJA 2014-2015
... do 7. novembra!

- osnovni abonma + 3 programski sklopi dijaški, študentski in družinski popusti
- letosnje novosti:
- super-nedeljski abonma z brezplačnim avtobusnim prevozom
- posebna mini-ponudba predstav po lastnem izboru
- popusti v mreži primorskih in tržaških gledališč

BLAGAJNA SSG: od ponedeljka do petka
10.00-15.00 / ob sredah tudi 17.00-20.00
tel. 040 2452616 / brezplačna 800214302
www.teaterssg.com

Evergreen
TUTTO GIARDINO

Prodaja
Bukovih in hrastovih drv
Bukovih in
jelkovih
peletov

Ul. Dragotin Kette, 13 A
Bazovica (Trst)
tel. +39 040 226894
mob. +39 393 7741336

Z odlokom z dne 31.01.11
je Ministrstvo za Infrastrukturo in Promet pooblastilo
tudi upokojene zdravnike za izdajo zdravniških
potrdil o psihofizični sposobnosti za vožnjo.

Dr. Giuseppe CARAGLIU
torej izdaja
zdravniška potrdila za podaljšanje
veljavnosti voznškega dovoljenja
z novim spletnim postopkom,
še vedno v ul. Rossetti 5 z naslednjim urnikom

od ponedeljka do četrтка:
10.00 - 12.00 in 16.30 - 18.30
ob petkih: 10.00 - 12.00
ob sobotah: 11.00 - 12.00

Po potrebi, pokličite na tel. št. 339 6931345.

**Od danes zopet
sončna ura**

Ponoči je začela
ponovno veljati sončna ura.
Ob 3. uri je bilo treba kazalce
pomakniti za uro nazaj.

RIM - Premier Renzi pa je odvrnil, da v firenški nekdanji postaji Leopolda medtem ustvarjajo delovna mesta

Susanna Camusso: Zdaj smo pripravljene na splošno stavko

RIM - Več sto tisoč protestnikov iz vse Italije se je včeraj v Rimu zbralo na množičnem shodu proti napovedanim ukrepom vlade na področju trga dela. Več kot 2500 vlakov in avtobusov je demonstrante iz celotne države pripeljalo do prestolnice, po navedah organizatorjev pa se jih je zbralo več kot milijon.

Z rdečimi zastavami konfederacije sindikatov Cgil, ki je pozvala k protestom, so se demonstranti podali po italijanski prestolnici, sodelovali pa so tudi sindikat kovinarjev Fiom-Cgil, Stranka komunistične prenovitve in stranka Svoboda, ekologija in levica. To je bil tudi prvi množični protest, s katerim se je italijanski premier Matteo Renzi soočil, odkar je februarja zasedel položaj.

Na demonstraciji v Rimu je sodelovala tudi manjšinska struja Demokratske stranke, ki se ni udeležila srečanja v firenški nekdanji postaji Leopolda. To je bil nekakšen »odgovor« na protest sindikata Cgil in je predstavljal v bistvu merjenje moči med Renzijem in državno tajnico CGIL Susanno Camusso, ki je sodeč na uspeh shoda prevladala. Sicer je Renzi iz Firenc odgovoril, da v postaji Leopolda ustvarjajo delovna mesta in da namerava vsekakor ostati na svojem mestu do največ leta 2023. Oglasil da se je tudi Renzijeve prijatelj in svetovalec ter lastnik Sklada Algebris Davide Serra in dejal, da bi morali omejevati pravico do stavke v javni upravi.

»Roke stran od pravic delavcev!« je bilo vsekakor moč prebrati na transparentih številnih protestnikov. »Nič ne sme spodkopavati pravice delavcev,« je povedala med svojim govorom vodja CGIL Susanna Camusso, ki je vodila protest v Rimu pod sloganom Delo, dostojanstvo in enakopravnost.

»Zelimo si dela za vse in dela s pravicami. To je protest za tiste brez dela, brez pravic, za tiste, ki trpijo in nimajo zagotovil za prihodnost,« je poudarila Camussova. »Smo tukaj in ne bomo odšli. Stavkali bomo in naprezali moči, da spremenimo politiko te vlade,« je zatrdila in napovedala, da bodo sindikati 8. novembra organizirali

še en protest. Renzijeve ukrepi niso namreč zadostni za spremembo poti, na kateri Italija trenutno je, je še dodala.

Na rimskem shodu je govoril tudi tajnik deželnega sindikata Cgil Furlanije-Juljske krajine Franco Belci, ki je poudaril, da je bil shod samo začetek protestov. Z Belcijem je v Rim pripotovalo približno 3 tisoč demonstrantov iz dežele FJK, ki so potovali z avtobusi, vlaki in lastnimi prevoznimi sredstvi. Med temi so bili tudi delavci skupin Ideal Standard in Electrolux ter zaposleni v škedenjski železarni.

Renzija pa je protest, kot rečeno, pustil hladnega. »Spoštujemo demonstrante, a nekaj mora biti jasno. Konec je časov v Italiji, ko je lahko množična demonstracija vlado in državo ohromila. Ne bomo popustili in Italijo bomo prenovili,« je povedal Renzi.

Notranji minister Angelino Alfano iz vrst NCD pa je kritiziral sindikat Cgil, češ da protestira proti reformi, s katero bodo ustvarili nova delovna mesta.

Generalna tajnica sindikata Cgil Susanna Camusso

IRAN - Kljub protestom mednarodne skupnosti

Usmrtili Rejhaneh

Rejhaneh Džabari

ANSA

TEHERAN - Iran je včeraj usmrtil 26-letno žensko, ki je bila obsojena za umor nekdanjega iranskega obveščevalnega agenta. Do usmrtitve je prišlo kljub domačim in mednarodnim pozivom, naj se kazni ne izvrši, saj da je obsojenka delovala v samoobrambi. Rejhaneh Džabari so obesili ob zori.

Organizacija za zaščito človekovih pravic Amnesty International je v petek pozno zvečer sporočila, da bodo Džabarijevo usmrtili. Smrtna kazen jo je doletela zaradi uboja Morteze Abdolalija Sarbandija z nožem leta 2007.

Poročevalec Združenih narodov za človekove pravice v Iranu Ahmed Šadid je zatrdil, da je Džabarijeva Sarbandija ubila v samoobrambi, potem ko jo je poskušal posiliti. Poleg tega je opozoril, da je bilo sojenje leta 2009 polno

nepravilnosti. ZN in mednarodne človekoljubne organizacije so opozorili, da so s pritiskom in grožnjami iz Džabarijeve izsilili priznanje, zato bi se moralo sojenje ponoviti.

Po navedah Šahida je Sarbandi želel najeti Džabarijevo, ki je bila notranja oblikovalka, za preobrazbo svoje pisarne. A nato jo je odpeljal do stanovanja, kjer jo je spolno napadel.

A Sarbandijeva družina trdi, da je bil umor naklepen in da je Džabarijeva priznala, da je nož kupila dva dni pred ubojem.

Džabarijeva je na usmrtitev čakala pet let, v zadnjih tednih pa so se okrepili pozivi mednarodne javnosti, naj se kazni ne izvrši. K temu so pozivali tudi iranski igralci in druge znane osebnosti. (STA)

ZDRAVJE - Tisti, ki so imeli stik z okuženimi Ebola: v ZDA so uvedli obvezno karanteno

NEW YORK, BRUSELJ - Guvernerja ameriških zveznih držav New York in New Jersey sta ukazala obvezno 21-dnevno karanteno za vse potnike, ki so imeli stik z osebami okuženimi z ebolo v zahodni Afriki. Andrew Cuomo in Chris Christie sta ugotovila, da je to potrebno po izbruhu prvega primera ebola v mestu New York. Zbolel je zdravnik Craig Spencer, ki se je pred kratkim vrnil iz Gvineje, kjer je zdravil bolnike z ebolo.

Američani so se začeli šele sedaj spraševati, kako to da se še nihče v vladi doslej ni spomnil, da bi bilo morda res pametno dati v karanteno vse, ki so imeli stik z bolniki in jim ne verjetni na besedo, da se niso okužili.

Priložnost, da Američane pozove k zdravi pameti in jim pokaže, da ebola ne pomeni konca sveta, je izkoristil predsednik ZDA Barack Obama. Mlado 26-letno Nino Pham, ki je ozdravela bolezen, je povabil v Ovalno pisarno in jo za kamere

objel. Poljubil je ni. Ni povsem jasno ali to zaradi previdnosti pred ebolo ali prvo damo ZDA. Phamovo so petkrat testirali v Nacionalnem inštitutu za zdravje v Bethesda in petkrat niso našli sledi virusa.

Prvi primer okužbe z ebolo so zaznali v Maliju. Tamkajšnje oblasti so potrdile, da je umrla dveletna deklica, ki se je okužila v sosednji Gvineji. Svetovna zdravstvena organizacija (WHO) pa je opozorila, da je deklica z avtobusom potovala več sto kilometrov iz Gvineje in čez Mali, ko je že kazala simptome okužbe in bi lahko okužila tudi do 300 ljudi.

Države članice Evropske unije so se na vrhu v Bruslju dogovorile, da bodo za boj proti eboli skupno namenile milijardo evrov. Doslej so v ta namen prispevale že okoli 600 milijonov evrov. Odzivanje uni je na ebolo bo v prihodnje usklajeval novi evropski komisar za humanitarno pomoč in krizno upravljanje Hristos Stilianides. (STA)

UKRAJINA - Predsedniški poziv volilcem

Porošenko pozval: »Volite proukrajinsko!«

KIJEV - Ukrajinski predsednik Petro Porošenko je pozval Ukrajince, naj danes odidejo na volišča. Izrazil je prepričanje, da bodo izbrali proukrajinski in proevropski parlament. V Ukrajini je bil sicer včeraj predvolilni molk. »Izbrali bomo proukrajinsko, ne pa promoskovsko, izbrali bomo antikoruptivni in proevropski parlament, vrhovno rado,« je med obiskom Černovice pokrajine izjavil Porošenko.

Poudaril je, da je stari sklic parlamenta razpustil, »ne zgolj zato, ker je bil dolgo poslušen instrument v rokah diktatorja, in ne zgolj zato, ker je bilo več deset poslancev peta kolona Rusije, ampak tudi zato, ker se je tekom mesecev prepričal, da ima parlament zelo nizek reformni potencial,« je dejal.

»Zelo težko je pospeševati reforme, če ti več sto poslancev sinhronizirano pritiska na zavoro,« je še dodal ukrajinski predsednik in izrazil prepričanje, da bo na nedeljskih predčasnih volitvah pri-

šlo do »resetiranja oblasti, prenovitve in pomladitve parlamenta.«

Ukrajinske volivce je pozval, naj glasujejo po svoji vesti, hkrati pa je opozoril, da je kupovanje glasov odslej kaznivo, tako za tistega, ki podkupuje, kot tudi za tistega, ki je to pripravljen storiti. »Meriti svoj glas v grivnah pomeni trgovati z domovino, kar je še sto krat bolj protizakonito in napačno sedaj, ko več deset tisoč ljudi tvega svoje življenje v obrambi svoje domovine,« je dejal Porošenko.

Volivce je na volišča pozval tudi začasni ukrajinski premier Arsenij Jacenjuk, ki je izrazil prepričanje, da bo danes izbran »prvi parlament, ki bo Ukrajini zagotavljal nesprenemljivost smeri proti enotni Evropi.« »Dobiti bi morali pravi izraz volje naroda, kar si resnično želi - polkolonialno revščino ali neodvisnost svoje države in njen napredek; kapitulacijo pred imperijem ali svojo ukrajinsko državo,« je dejal Jacenjuk.

Malta: rešili 200 prebežnikov

VALLETTA - V razburkanih vodah Sredozemskega morja pred obalo Malte so včeraj rešili okoli 220 prebežnikov, večinoma Sircev. Med njimi so tudi številni otroci in ženske. Beguncem, ki so se gnetli na ribiški ladji, je na pomoč kakih 530 k jugovzhodno od Malte priskočila tovorna ladja Eleonora Maersk. Operacija je bila v močnem vetru na območju zelo zahtevna.

Na Sinaju izredne razmere

KAIRO - Egipt je razglasil izredne razmere na severu in v osrednjem delu Sinaja, potem ko je v petek eksplozija avtomobila bombe na severu polotoka ubila 30 vojakov. Izredne razmere so se začele izvajati včeraj, to obdobje pa bo trajalo tri mesece. Napad je izvedel domnevni džihadist, ki se je z avtomobilom, polnim razstreliva, zabil v vojaško nadzorno točko pri mestu Al Ariš. Poleg 30 mrtvih vojakov je napad zahteval še najmanj 29 ranjenih.

Dolce in Gabbana oproščena

RIM - Italijansko vrhovno sodišče je razveljavilo sodbo proti modnima oblikovalcema Domenicu Dolceju in Stefanu Gabbani zaradi davčnih utaj in s tem tudi večmesečni zaporni kazni, je sporočilo njuno podjetje. Modna oblikovalca je lani sodišče v Milanu obsodilo zaradi utaje davkov v višini 200 milijonov evrov. Dolce in Gabbana sta bila obtožena, da sta v letih 2004 in 2005 nadzor nad svojimi blagovnimi znamkami prenesla na krovno podjetje v Luksemburgu, da bi se izognila plačilu davkov v Italiji.

Obilno sneženje v Bolgariji

SOFIJA - Bolgarijo je zajelo obilno sneženje, ki je povzročilo velike težave v prometu, pa tudi v oskrbi z elektriko. Brez električne energije je ostalo več deset tisoč ljudi. Oblasti v krajih Burgas in Gabrova so že razglasile izredno stanje. V petih regijah v državi pa so razglasili rdeči alarm pred nevarnostmi ujme. V Burgasu ob Črnem morju tudi grozi, da bodo trije zadrževalniki poplavljeni, zato so morali več deset ljudi evakuirati. Po večini države je močno sneženje, ki je za Bolgarijo precej neobičajno, povzročilo velike težave v prometu. Avtoceste so bolj ali manj kar zaprte.

Trst

Ulica dei Montecchi 6
tel. 040 7786300
faks 040 7786339
trst@primorski.eu

Primorski
dnevnik

TRŽAŠKO KNJIŽNO SREDIŠČE - Prenova poteka po načrtih

Projektne ideje lokalnih arhitektov že v nastajanju

Prenova prostorov na Trgu Oberdan, kjer bo domovala nova slovenska knjigarna, ki se bo imenovala Tržaško knjižno središče, poteka po načrtih. Končana bo v prvih mesecih prihodnjega leta, delovna skupina, ki sodeluje pri vzpostavitvi novega knjižnega središča, pa se že pripravlja na izbor najboljših projektih idej.

Naj spomnimo, da sta založbi ZTT in Mladika, ki sta pred meseci ustanovili podjetje TS 360, začetek oktobra podpisali najemno pogodbo s podjetjem Fincat. V pogodbi sta se zavezali, da bosta od meseca januarja naprej omenjenemu podjetju plačevali najemnino po netržni ceni. Delovna skupina, v kateri sta tudi omenjeni založbi, je v preteklih tednih pri SDGZ dobila imena lokalnih arhitektov, na katere so naslovili vabilo k sodelovanju.

Lokalni arhitekti, od katerih se pričakuje, da bodo znali ovrednotiti specifične našega prostora, so se odlično odzvali vabilu, saj so portfolio poslali skoraj vsi kontaktirani arhitekti, prijavi pa se je tudi en arhitekt, ki ni bil neposredno kontaktiran. Nekateri tržaški in goriški arhitekti različnih generacij so se združili v skupino ali tandem, drugi pa so se prijavi kot posamezniki. Do zdaj je projektna skupina za vzpostavitev knjigarne prejela pet prijavi, za "zamudnike" pa naj povemo,

da je še čas za oddajo predlogov.

Prijavitelji namreč morajo do 10. novembra pripraviti projektne ideje oz. rešitve, na podlagi katerih bo strokovna komisija izbrala najboljšo rešitev. V komisiji, ki bo ocenjevala celotno podobo novega knjižnega središča, bosta sodelovala tudi dekan ljubljanske Fakultete za arhitekturo prof. mag. Peter Gabrijelčič in prof. Rok Žnidaršič. Projektni odbor za vodenje in nadzor pri vzpostavitvi knjižnega središča namerava širši javnosti sredi novembra predstaviti idejne osnutke.

Po prenovi prostorov na Trgu Oberdan bo imelo novo Tržaško knjižno središče 220 kvadratnih metrov razstavnih površin. Prenova prostorov bo stala nekaj več kot 100 tisoč evrov, delovna skupina pa bi finančna sredstva v prihodnje rada dobila tudi v okviru programov Evropske unije. Po prenovi bo večji del prostora namenjen komercialni dejavnosti, v okviru katere bodo prodajali slovenske knjige, nekaj prostora pa bodo namenili tudi multimedijški dejavnosti. Razmišljajo tudi, da bi del prostora namenili razstavam.

Kako bi lahko izgledala nova slovenska knjigarna v Trstu, bomo lahko videli čez nekaj tednov, na to, kakšni bodo dejansko prostori po obnovitvi, pa bomo morali počakati bržkone do spomladanskih mesecev. (sč)

UL. SV. FRANČIŠKA - Tržaška knjigarna Knjige je nadomestila svojevrstna oprava

Kaj vse se je znašlo v izlozbi nekdanje Tržaške knjigarne ...

FOTODAMI@N

TRG SV. ANTONA NOVEGA - Kavni festival Dan, posvečen priljubljenemu kavnemu napitku

Danes med 10. in 11. uro bo tekmovanje v pripravi napitka Capo in B

Lično okrašen Cappuccino na včerajšnjem tekmovanju

FOTODAMI@N

Včerajšnji dan je bil na Trgu sv. Antona Novega posvečen priljubljenemu kavnemu napitku. Tu se je začel Trieste Coffee Festival, ki se bo zaključil danes zvečer, prva izdaja festivala pa se je izkazala za zelo uspešno. Že v jutranjih urah se je v šotoru gnetlo ljudi, ki so poskušali espresso kavo in druge kavne napitke z dodatki.

Festival je postregel tudi s spremljevalnim programom. Včerajšnji dan je bil posvečen tekmovanju v pripravi najlepše dekoriranega cappuccina in v tekmovanju za najboljšo turško kavo. V dopoldanskem času so se v polfinalnem tekmovanju pomerili barmani z različnih koncev Italije. Udeleženci polfinalnega tekmovanja so imeli na voljo šest minut za pripravo dveh vročih, dišečih, slastnih in lepo okrašenih cappuccinov. Na razpolago so imeli osnovne pripomočke za pripravo lično okrašenih cappuccinov in kavo, ki jo je ponudila pražarna Primo Aroma. Najmanj sta se roki tresli 18-letnemu Pietru Vannelliju, ki je za strokovno žirijo pripravil najboljši cappuccino. Mladenec se bo moral izkazati še na finalnem tekmovanju v Riminiju.

Popoldne je potekalo še finale v pripravi turške kave. Zelo zanimivo bo današnje tekmovanje v pripravi najboljšega tržaškega napitka Capo in B, ki ga bodo pripravljali lokalni gostinci. To tekmovanje je predvideno med 10. in 11. uro. Program predvideva še druge dogodke, med katerimi velja omeniti predavanje Fabrizia Polojaza iz podjetja Trieste Aroma, ki bo med 16. in 16.40 govoril o tradiciji kave v Trstu. (sč)

ZAPOR V UL. CORONEO - Posvet ob stoletnici odprtja

Pogled na Trst izza rešetk

Odprli so ga julija 2014 - Prof. Marta Verginella o slovenskih antifašistih, ki so bili tu zaprti

Kdor gre v Trstu mimo Ulice Coroneo, ne more prezreti velike palače sodišča in bližnjega zavora. Včeraj je v tamkajšnjih prostorih v organizaciji ministrstva za pravosodje, italijanske policije, Državnega arhiva v Trstu in Tržaške univerze potekal posvet ob 100-letnici Coronejskega zavora z naslovom Il carcere racconta - Trieste vista dalle finestre del Coroneo (Zapor pripoveduje - Trst iz perspektive oken Ul. Coroneo). Kot je povedal profesor kriminologije Pierpaolo Martucci, je zapor začel delovati leta 1914, nekaj dni po pogrebu v Sarajevu umorjenega prestolonaslednika Franca Ferdinanda. V nasprotju z drugimi evropskimi tovrstnimi objekti, ki so jih zgradili v istem času, so tržaško jetnišnico oblikovali na osnovi starega srednjeveškega vzorca in spoštovanju avstrijske cesarske tradicije: to se pravi v povezavi s sodno palačo.

Govoriti o zgodovini zavora na Ulici Coroneo pomeni hkrati govoriti o burni zgodovini 20. stoletja. Marta Verginella profesorica zgodovine 19. stoletja na Univerzi v Ljubljani je preko pričevanj in pisem podala oris slovenskih antifašistov, ki so bili tu zaprti v tridesetih in štiridesetih letih prejšnjega stoletja. Svoje predavanje je zgodovinarica pomenljivo naslovlila Niški hotel, saj so številni v pisnih zapisali, da ta zapor v primerjavi z ostalimi kraji, kjer so bili zaprti, pravzaprav učinkuje kot hotel. Ko govorimo o tem obdobju, predstavljata leti 1930 in 1941, datuma prvega in drugega tržaškega

Hodnik v
Coronejskem
zaporu

ARHIV

procesa, izredno pomembna mejnika. Antifašist in član tajne organizacije Borba Vekoslav Španger npr. podrobno opisuje, kako je bilo dan pred smrtno obsodbo bazoviških junakov na hodnikih med zaporom in sodiščem označeno skrajno napeto: »Fašisti so kot roparske ptice čakale na človeške žrtve.« Celotno mesto je bilo močno zastraženo. Opis časa drugega tržaškega procesa je Verginella predstavila na podlagi pričevanj Dorčeta Sarđoča, Zorka Ščuke in Franja Kosovela. Omenila je tudi usode Danila Turka in Josipa Kravosa. Razmere so se še dodatno zaostrile za časa nacistične okupacije Trsta.

To dejstvo sta izpostavila tudi posega zgodovinarke Tullie Cattalan in ravnatelja združenja Muzej Shoah iz Rima Marcella Pezzettija, ki sta posebno

GOSPODARSTVO

Železarna: začenja se faza B

Zvezni sindikati Cgil, Cisl in Uil bodo priredili v sredo popoldne javno srečanje, namenjeno za razpravo o prihodnosti škedenjske železarne. Sindikati pripravljajo v teh dneh uraden dokument s skupnim stališčem in nekaterimi zahtevami oziroma predlogi, ki jih bodo iznesli na sredini pobudi. Zaenkrat še ni znano, kje bodo priredili srečanje, vendar bodo o tem pravočasno obvestili javnost.

Podobno srečanje so priredili leta 2011, ko so predlagali in s tem postavili temelje za izdelavo programskega sporazuma, nam je povedal včeraj pokrajinski tajnik sindikata Cgil Adriano Sincovich. S prihodom skupine Arvedi se je zaključila prva faza, zdaj pa se začne faza B in je torej nujna javna razprava, je dodal. Na srečanju bodo sindikati podali oceno glede t.i. faze A in prispevali nekaj predlogov še posebej glede izdelave drugega programskega sporazuma, ukrepov za upoštevanje okolja ter vsebine poslovnega načrta Arvedija (zahtevali bodo tudi srečanje z vodstvom) v okviru postopka za preosnovo kompleksnih industrijskih območij, ki ga bo morala nadzorovati vladna družba Invitalia. (ag)

pozornost namenila pripadnikom judovske skupnosti, ki so bili tu zaprti. Zapor Coroneo je imel zlasti prehodni značaj, od tu so jih potem deportirali v druga koncentracijska taborišča. Zadnji transport so nacisti opravili februarja 1945, ko so vojaške čete Sovjetske zveze že osvobodile Auschwitz in so zato skupino tržaških Judov prepeljali v Bergen Belsen, od koder se jih je vrnila le kopicca. Večina je namreč umrla za tifusom.

Kamni tržaškega zavora so bili v teku časa tihe priče marsičesa. Ključno vlogo pri odkrivanju te preteklosti imajo arhivi tržaških zavorov. Kot je povedala Claudia Salmini direktorica Državnega arhiva v Trstu na podlagi teh lahko zgodovinarji dobijo številna izhodišča za raziskovanje. (vpa)

SOCIALNI TRANSFER - Renzijsva obljuba sprožila polemike o tem, kaj zares potrebujejo starši

Je bolje dobiti 80 evrov ali zagotovljeno mesto v vrtcu?

Starševstvo postaja vse bolj obremenjujoče, ne samo zaradi izredno visokih stroškov za opremo, ampak zaradi dodatnih zahtev v najzgodnejšem obdobju otroka. Tega se očitno zaveda tudi predsednik vlade Matteo Renzi, ki je staršem otrok do 3. leta starosti obljubil mesečni dodatek v višini 80 evrov. Pravico do dodatka bodo imeli starši otrok, ki se bodo rodili po 1. januarju 2015, njihov letni bruto dohodek pa ne sme presegati 90 tisoč evrov. Novost bo v veljavi tri leta.

O tem se je v preteklih dneh veliko govorilo in pisalo. Bodoči starši se bržkone ne bodo branili denarnega dodatka, prav gotovo pa se bodo spraševali, ali bo Renzijsva obljuba rešila socialno stisko številnih italijanskih družin. Tudi predsednik vlade ve, koliko je treba zapraviti za dojenčke, še večji strošek otroci predstavljajo, ko začnejo obiskovati šolo ter razne športne dejavnosti in ko se morajo - nenazadnje - finančno osamosvojiti. V te osnovne stroške seveda niso vključene dobrine, s katerimi bi otroke navajali na potrošništvo, in tudi dodatek v višini 80 evrov na mesec starši ne bodo porabili za tovrstne stroške. Denar bodo porabili za nakup plenjic, pripomočkov za osebno higieno, mamice, ki ne dojijo, za nakup mleka v prahu, pa za stekleničke, dude in druge osnovne potrebščine. Tu pa se "mesečna otroška renta" že izčrpa ...

No, kot pravi pregovor, se podarjenemu konju ne gleda v zobe. Vseeno pa je ta Renzijsva obljuba postala tema številnih polemik na različnih blogih, ki jih urejajo italijanske mame. Še več, oglasile so se tudi nekatere vidne predstavnice in izpostavile nekatere argumente, ki bi materinstvo naredili pravičnejše. Na enem od blogov je priznana blogerica izzvala Renzija in mu zabrusila, naj denar obdrži zase. V svojem zapisu avtorica natančno analizira potrebe italijanskih staršev, ki bi, kot pravi, potrebovali drugačne oblike socialnih transferjev. Po njenem mnenju gre v tem primeru za proračunski drobšč, saj je za realno preživetje ta znesek premajhen.

Veliko staršev ima v časih gospodarske krize manjše dohodka kot poprej, soočajo se s primanjkovalom prostih mest v vrtcih, za zasebne vrtce pa je treba v nekaterih primerih odšteti skoraj celo plačo, je zapisala blogerica.

Na nekem drugem blogu se mamica na istem mestu sprašuje, ali nam prav pride 80 evrov na mesec, in v isti sapi odgovarja, da je denar dobrodošel. Na vprašanje, če je to socialna reforma, ki si jo želimo, pa je odgovor NE! Ženske, večinoma matere, Renziju sporočajo, da je velika razlika med formo in vsebino. Po njihovem prepričanju forma sestavlja različni dodatki k plači, vsebina pa naj bi bila sestavljena iz kon-

kretnih in jasno začrtanih ciljev. Med te mamice uvrščajo zagotovitev mest v vrtcih za vsakega novorojenega otroka in njihovo cenovno dostopnost, priznajo materinstvo, enakost spolov, pravice do dela ...

Marsikdo bo na tej točki članka rekkel, da mame zahtevajo preveč. Pa ni tako. V blogih mamice pravijo, da ne zahtevajo švedske družinske politike (skoraj se niti ne upamo primerjati s Švedsko), ki je najbližja idealnemu in ki jo bolj ali manj (ne)uspešno "kopirajo" mnoge države. Pri njih so namreč otroci na prvem mestu! Od predsednika vlade pa zahtevajo nekoliko bolj sistematično in ne "ad hoc" socialno politiko. (sč)

DELAVSKE ZADRUGE - Pobudnik odbora varčevalcev Palumbo

Jutri odločilen dan?

Na tržaškem sodišču se bo jutri začela obravnavati zadeva glede družbe Cooperative operaie, na kateri bo pristojni sodnik odločal o morebitnem stečajnem postopku. Kaže, da ne bo jutri vsekakor padla nobena pomembna odločitev. Kot smo že poročali, so zelo dobre možnosti za rešitev Delavskih zadrug, če ne bo sodnik zahteval stečaja. To pa bo odvisno od tega, ali bo to zahteval kdo iz med upnikov.

Sicer se je v zadnjem tednu razširila zvest, da je namen sodnega upravitelja Maurizioja Consolija, ki ga je imenoval glavni tožilec Carlo Mastelloni, rešiti Delavske zadruge, delovna mesta in socialna posojila. To je že izjavil Mastelloni, ko je prejšnji teden zahteval stečaj Delavskih zadrug, to je nato uradno potrdil tudi Consoli.

Kaj torej pričakujejo od jutrišnje obravnave na sodišču, smo včeraj vprašali Francesca Palumbo. Ta je bil med pobudniki pred kratkim nastalega odbora varčevalcev Delavskih zadrug, ki so ga ustanovili z namenom zaščite lastnih interesov. Varčevalci se bodo zbrali jutri pred sodiščem med 8.30 in 9. uro v upanju, da bodo kmalu iz-

Francesco Palumbo

vedeli kaj več o usodi lastnih prihrankov in sploh Delavskih zadrug. Palumbo je tudi izrazil upanje, da bodo že v prihodnjih dneh izvedeli, kdaj bodo lahko priredili skupščino varčevalcev v prostorih športne palače na Čarboli, kot je to obljubil tržaški župan Roberto Cosolini na torkovi seji vodij svetni-

ških skupin v tržaškem občinskem svetu.

Kako pa Palumbo ocenjuje vesti, da bodo Delavske zadruge nazadnje rešili? »Vsi nam pravijo, naj bodimo mirni in naj ne razmišljamo o tem, da bi takoj dvignili naš denar,« je dejal Palumbo in dodal, da je edino, kar zahtevajo, jasnost in jamstvo, da bodo v prihodnosti prihranki ponovno na razpolago. Skratka, med varčevalci ne prevladuje sila, da pridejo čim prej do denarja, ampak zahtevajo zagotovila, da ne bo njihov denar izginil. Ko in če bo denar spet na razpolago, pa bo treba varčevalce z velikimi vsotami prepričati, da jih ne dvignejo, ker bi to oškodovalo Delavske zadruge. Drugače je seveda za tiste, ki imajo le majhne prihranke, ki jim služijo za vsakodnevno življenje. Odbor je ravno tako povabil člane, da še naprej kupujejo v trgovinah COOP, saj je to v interesu vseh, se pravi zadruge, delavcev in varčevalcev.

Palumbo je še izrazil mnenje, da se mora zadeva rešiti brez vmešavanja politikov in sindikatov. Zadrugo morajo rešiti njeni, je poudaril Palumbo. Politika, ki bi bila morala nadzorovati, pa tega ni storila.

A.G.

STO - 60-letnica priključitve Trsta Italiji Svobodni Trst: Dan državnega žalovanja

Na Velikem trgu, kjer bodo ob 9.45 pričakali prihod spominjske štafete, bo danes osrednja slovesnost, s katero bo občinska uprava počastila 60-letnico vrnitve Italije v Trst. Ta dan pa bo za pripadnike gibanja Svobodni Trst »dan državnega žalovanja«, ker je bil na ta dan pred 60 leti Trst »zaseden«. To so jasno povedali tudi prek transparenta, ki so ga razobesili na oknih lastnega sedeža na Borznem trgu.

Sicer se bo uradna slovesnost začela ob 10. uri z dvigom zastave, ob 10.30 pa bo župan Roberto Cosolini sprejel 8. regiment bersaljerjev. Ob 10.45 se bo začela svečana seja občinskega sveta, ki jo bo uvedel župan, med govorniki pa bo tudi polkovnik Domenico Ciotti.

PROTEST - V Rimu in v Trstu

CGIL in SKP proti reformi trga dela

Shod Stranke komunistične prenove na Goldonijevem trgu

FOTODAMI@N

Splošni stavki osnovnega sindikata USB proti Renzijsvi reformi trga dela je včeraj sledil protest sindikata Cgil, ki je priredil osrednjo demonstracijo v Rimu. Protest je podprla tudi Stranka komunistične prenove, ki je včeraj dopoldne priredila tudi shod na Goldonijevem trgu.

Sicer se je demonstracije v Rimu udeležilo tudi mnogo ljudi iz Trsta. Ti so se v glavnem odpravili na pot že v petek zvečer z avtobusi, ki jih je dal na razpolago tržaški sindikat Cgil. Po sindikalnih vesteh se je demonstracije v Rimu udeležilo več kot 350 ljudi iz Trsta.

Srečanje izletnikov PD bo 7. novembra v Križu

Tradicionalno srečanje udeležencev izletov Primorskega dnevnika bo v petek 7. novembra v restavraciji Bita v Križu. Za rezervacije mest in najavo morebitnih filmov ali fotografij za predvajanje, naj se interesi neposredno povežejo z agencijami, ki so organizirale posamezne izlete.

ZKB ob dnevu varčevanja

Upravni odbor Zadrugne kraške banke bo ob svetovnem dnevu varčevanja tudi letos nagradil najuspešnejše učence petih razredov osnovnih šol in najboljše dijake zadnjih razredov srednjih šol v šolskem letu 2013/14. Na slovesnosti, ki bo v četrtek, 30. oktobra 2014, ob 17.00 v razstavnici dvorani Zadrugne kraške banke na Opčinah, bodo nagradili učence iz slovenskih in italijanskih openskih, dolinskih, miljskih in nekaterih tržaških večstopenskih šol.

V Trnovci razstava o Fabianiju

V umetniškem in kulturnem centru Skerk v Trnovci bodo danes ob 11.30 odprli razstavo s katalogom o arhitektu Maksu Fabianiju. Na razstavi bo na ogled 250 reprodukcij in originalnih dokumentov. Dvojezičen katalog bo na voljo brezplačno do izčrpanja zaloge. Ogled v soboto in nedeljo med 10.30 in 17.30, vstopnina znaša 3 evre.

Prispevki za učbenike

Občina Devin Nabrežina sporoča družinam učencev s stalnim bivališčem v občini, ki v š.l. 2014/2015 obiskujejo nižje srednje šole oz. prva dva razreda višjih srednjih šol, in katerih ekonomske razmere ne presegajo 10.632,94 evrov, da lahko prosijo za dodelitev finančnih prispevkov za nakup učbenikov v smislu 28. člena, 1. odstavek, črka a) D.Z. 10/88. Prošnje, opremljene z ustreznimi dokumentacijo, je treba predložiti do 26. novembra 2014. Za informacije se lahko zainteresirane družine obrnejo na urad za šolstvo Občine Devin Nabrežina - Nabrežina 102 (tel. 040 2017375).

V Sesljanu »...samo en klik«

Vzgojno zaposlitveno središče CEO VZS Devin Nabrežina vabi na ogled razstave slik 10. fotografskega izziva »...samo en klik«. Slike si lahko ogledate do 29. oktobra v dvorani CTP (ex-Aiat) na začetku pešpoti Rilke v Sesljanu od ponedeljka do petka od 10. do 12., ob sredah tudi od 14. do 16. ure. Razstava se bo zaključila z nagrajevanjem v sredo, 29. oktobra, ob 11. uri.

Knjiga s fronte odvisnosti

Socialni delavec, pisatelj in kantavtor Marco Anzovino bo drevi ob 18. uri v kavarni San Marco predstavil svojo knjigo in priloženo zgoščenko Turno di Notte. V knjigi in z glasbo pripoveduje o nočeh, ki jih prebija na fronti boja proti odvisnosti od mamil.

Predavanje o nacionalizmu

V palači Vivante na Trgu papa Giovanni XXIII bo jutri ob 17.30 v nizu predavanj o zgodovini Trsta govor o vlogi strank in vlade pri zagovarjanju italijanstva mesta. Predavala bosta Diego D'Amelio z italijansko-nemškega inštituta v Trentu in Anna Millo z univerze v Bariju.

Rudy Linka Trio v Mieli

V gledališču Miela bo jutri ob 21. uri nastopil Rudy Linka Trio. Vodja skupine velja za enega najbolj talentiranih kitaristov svetovne jazz scene. Doma je iz Prage, v svoje zvoke pa rad vnaša tudi prvine češke folk glasbe.

SKLADIŠČE IDEJ - Zanimiva pobuda »Human Library«

Ko knjiga zaživi in dobi glas in se z njo lahko pogovarjaš ...

Interaktivna delavnica s pričevalci preteklosti in posredovalci izkušenj današnjih dni

Vsi se verjetno strinjamo s trditvijo, da morajo znanje in učenje na podlagi knjig dopolnjevati življenjske izkušnje. Kaj pa, če lahko hkrati počnemo eno in drugo oz. če bi lahko imeli na razpolago »živečo knjižnico«, kjer se lahko pogovarjamo s pričevalci, strokovnjaki in drugimi sooblikovalci preteklosti našega teritorija? V četrtek so se prostori Skladišča idej na tržaškem nabrežju v okviru pobude Human Library – The rest is history spremenili ravno v tovrstni interaktivni laboratorij. Dogodek, ki sta ga organizirala Društvo evropskih prostovoljcev ExisT in Društvo družbene promocije Drop out, je bil namenjen predvsem dijakom višjih srednjih šol, na stolihih okoli živečih knjig oz. pripovedovalcev pa so lahko prostor dobili tudi drugi zainteresirani. Predavanja ali bolje razgovori so potekali v skupinah največ petih ljudi v znamenju medsebojne izmenjave.

Sami smo stopili h »živeči knjigi« z naslovom Evropa: spomini, sanje in soočanja ali, če želimo povedati drugače, prisluhnili smo besedam mladega Cira Pinta iz kraja Spoleto v Umbriji. Več mesecev je z drugimi sovrstniki iz različnih evropskih držav opravljal evropsko prostovoljno službo v mestecu Buje, v hrvaški Istri. Kot Italijanu, ki ni znal besedice hrvaščine, so mu bili ti kraji v veliko razodetje. V teku tedna je poučeval italijanščino v tamkajšnji osnovni šoli, pomagal pri dejavnostih ljudske univerze, spremljal prizadete osebe ali pomagal pri drugih dejavnostih. Opisal nam je, kako je počasi odkrival večplastno kompleksno stvarnost naših krajev. Mdr. je Ciro izpostavil: »Poleg tečaja jezika sem vseskozi iskal stik z lokalnim prebivalstvom. Vpisal sem se tako na tečaj kickboxinga, ker je bila to zaradi časovnih razlogov edina možna športna rekreacija. Pravzaprav sem se želel vključiti v kako košarkarsko ekipo, saj sem večkrat slišal o velikih podvigih nekdanje jugoslovanske reprezentance, vseeno pa sem bil potem več kot zadovoljen. Ustvaril sem si cel kup poznanstev in spletel dragocene stike.« Postopoma je tudi s pomočjo organiziranega izleta v nekdanje fašistično taborišče Rab spoznal,

kako se zgodovina tu kaže v mnogoterih, večkrat tudi protislovnih aspektih.

Sprožila se je tako radovednost bodisi s strani upokojene gospe kot s strani dijakinje, ki je Cira začela spraševati o podrobnostih njegove izkušnje v želji, da se bi tudi ona udeležila podobnega projekta. Dvajset minut časa na razpolago je minilo karseda hitro. Po krajši pavzi je lahko vsakdo stopil do drugega stola in se udeležil naslednjega živega popotovanja v preteklost.

V podobi živečih knjig so v okviru četrtkove pobude Human Library spregovorili še bivši deportiranec Riccardo Goruppi, mlada članica VZPI-ANPI Sara Matijacic, zgodovinar Fabio Todero, predstavnik Združenja za lokalno demokracijo iz Brtonigle Elena Bernich, predsednik društva Istria Livio Dorigo, predstavnik tržaške judovske skupnosti Rachel Salonicchio in zgodovinar Patrick Karlsen. (vpa)

Med pogovorom z »živo knjigo« ...

FOTODAMI@N

MUZEJ REVOLTELLA - Sinoči slovesna podelitev nagrad

Rodrigo Plá zmagovalec 29. južnoameriškega filma

Zmagovalce so razglasili sinoči v muzeju Revoltella

FOTODAMI@N

Urugvajec Rodrigo Plá je dobitnik prve nagrade na 29. festivalu južnoameriškega filma. Zmagovalce so razglasili sinoči v avditoriju muzeja Revoltella, žirija pa je imela zelo težko delo, saj je morala izbirati med 93 deli. Utemeljitev za izbiro raznih del bodo objavili naknadno.

Rodrigo Plá je prejel prvo nagrado s filmom »La demora«. Posebno nagrado so podelili filmu »La distancia mas larga« venezuelske režiserke Claudie Pinto Empeador. Nagrado za najboljšo režijo je prejel Bolivijec Juan Carlos Valdivia za film »Ivy Maraey, Tierra sina mal«, medtem ko je Nagrado Malvinas prejel filma Marca Silvestrija »No bajen los brazos«. Nagrado Mundo Latino so podelili filmu »A pesar de todo, Jesus Contreras« Jorgeja Priora. Nagrado Contemporanea pa filmu »El regreso« Hernána Jiméneza Garcie. Nagrado »Cultura di genere« je ne nazadnje prejela kolumbijska režiserka Priscila Padilla za film »La eterna noche de las doce lunas«.

FILM - Med 29. oktobrom in 3. novembrom v dvorani Tripovich V Trst se že 14. leto zapored vrača znanstvena fantastika

Prihodnji teden bo Trst postal znova prestolnica znanstvene fantastike. V času od 29. oktobra do 3. novembra se bo odvijala 14. izdaja festivala Trieste Science + Fiction, ki ga vsako leto pripravlja združenje Cappella Underground. Letos si bodo ljubitelji tega žanra lahko ogledali skoraj 50 filmov, od katerih bo skoraj polovica v glavnem programu, kar deset filmov pa bo v Trstu doživelo italijansko premiero. Osrednje prizorišče bo v dvorani Tripovich, spremljevalni dogodki pa bodo v gledališču Miela. Novost letošnje izdaje je, da bo del nagrajenih filmov na sporedu tudi v kinu Ariston.

Idejni vodja festivala Daniele Terzoli je podrobnosti nove izdaje predstavil na včerajšnji odlično obiskani novinarski konferenci na postaji Rogers, na kateri se je zahvalil vsem tistim, ki so omogočili realizacijo letošnjega festivala. V nadaljevanju je povedal, da v Trst prihajata kar dva mednarodna gosta; častni gost bo čilski režiser Alejandro Jodorowsky, ki bo prejel tudi priznanje za življenjsko delo Urania d'Argento, in Sasha Grey, bivša pornoigralka, ki bo v Trstu predstavila svoj zadnji film Open Windows.

Obiskovalci bodo sicer lahko uživali ob širokem naboru grozljivk in filmov z znanstveno-fantastično vsebino. Tekmovalni filmi se bodo potegovali za dve nagradi; za nagrado Asteroide, ki bo za dolgotrajni film šla v roke najboljšemu neodvisnemu fil-

marju, in nagrado Méliès d'Argent, ki jo bo prejel najboljši znanstveno-fantastični kratkometražni film.

Izmed naslovov, objavljenih v uradnem izboru, velja omeniti težko pričakovani film Čarovnice so se vrnile Alexa de la Iglesiasa, ki je osvojil že 9 nagrad Goya Awards. V Trstu bo, kot rečeno, italijansko premiero doživelo kar deset filmov, med katerimi velja omeniti tudi Honeymoon, Coherence, Open Windows in drugi. Veliko filmov bodo zavrteli tudi izven tekmovalnega dela, zanimiv izbor pa pripravljajo tudi v kategoriji evropskih fantastičnih filmov. Kot vsako leto, so kuratorji festivala pripravili pešter nabor filmov tudi za kategorijo Spazio Italia, v okviru katere bo mogoče videti italijanske kratke in dolgotrajne filme, dokumentarce ...

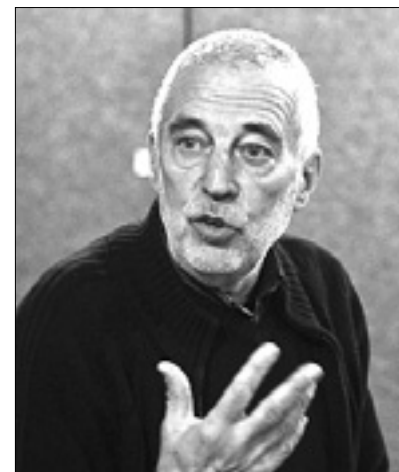
Festivalski program dopolnjujejo še okrogle mize s tujimi in domačimi gosti. Še ena novost pa je letos povezava z otroki. Space Kids je naslov pobude, ki bo otrokom 1. in 2. novembra v kinu Ariston omogočila ogled dveh kulturnih filmov z znanstveno vsebino; E.T. vesoljček in Vrnitev v prihodnost. V popoldanskih urah sta predvideni tudi delavnici na temo vesoljčkov in prihodnosti.

Za ljubitelje tega žanra naj še povemo, da je podroben program na ogled na spletni strani www.sciencefictionfestival.org. (sč)

POSLOVNA ŠOLA MIB - Do 11. novembra Vecchietovi poskusni odtisi in druge posebnosti

Poskusni odtisi in druge "zabave" je naslov zanimive razstave Franke Vecchiet na sedežu poslovne šole MIB - School of Management. V nekoliko neobičajni "galeriji", o kateri je direktor šole Vladimir Nanut dejal, da je znanstveno dokazano, da umetnost dobro vpliva na podjetnike, je tržaški umetnik postavil na ogled dela, ki jih je definiral kot pozemlje, na katero je naletel čisto po naključju. Umetniški kritik Enzo di Grazia je v predstavitvi zapisal, da je razstava na trenutke stara, pa vendar jasno zazrta v prihodnost.

Vecchietov umetniški opus na sedežu poslovne šole MIB bo na ogled do 11. novembra, v torek, 28. oktobra, pa se bo med 17. in 19. uro mogoče sprehoditi po razstavi v družbi umetnika, ki bo obiskovalcem med drugim tudi pojasnil, kje je črpal navdih za to razstavo. Tako ime-

Franco Vecchiet

novani finissage razstave pa bo na sporedu v sredo, 29. oktobra, ob 17.30. Na ta dogodek so vsi topli vabljeni.

70-LETNICA - V sredo Spomin na mučeniško smrt Placida Corteseja

Preteklega 8. oktobra je minilo 70 let, kar je nacistična policija v Padovi aretirala minorita p. Placida Corteseja. Doma je bil s Cresa, imel je 37 let, ob duhovniškem delu, ki ga je opravljal v baziliki sv. Antona in kot zelo uspešen urednik mesečnika Messaggero di S. Antonio, se je v letih druge svetovne vojne velikodušno posvetil pomoči preganjanim: slovenskim in hrvaškim internirancem v Chiesanuovi in drugih fašističnih koncentracijskih taboriščih, po zlomu Italije rešencem iz taborišč in pobeglim zavezniškimi vojnimi ujetnikom, nasprotnikom trinoštva, Judom, ki so jih lovili nacisti.

Patra so odpeljali v Trst in zaprli v »bunker« gestapa, torej v kletne celice sedeža gestapa na Trgu Oberdan, od koder so ga vodili v zgornja nadstropja na zaslišanja. Ker ni izdal nobenega sodelavca, so ga mučili do smrti, njegovo truplo pa je verjetno zgorelo v krematoriju tržaškega nacističnega taborišča v nekdanji Rižarni.

Pred leti je civilno sodišče določilo kot domnevni dan njegove smrti 15. november 1944. Ravno 15. novembra bo večja spominska slovesnost v Padovi.

Po letih pozabe je danes Cortesejev lik živ med pripadniki vseh treh narodov, med katerimi je deloval. Cerkev je leta 2002 začela postopek, da bi zgledega redovnika razglasila za blaženega zaradi mučeništva iz ljubezni do bližnjega.

Še pred 70-letnico smrti se bodo sobrata v sredo, 29. oktobra, spomnili slovenski in hrvaški minoriti. Iz Pirana, kjer bodo imeli tiste dni svoje srečanje, se bodo pomaknili v Trst in obiskali kraje njegovega mučeništva. Med njimi bodo generalni asistent minoritov za Srednjo Evropo p. Miljenko Hontić, slovenski provincialni minister p. Milan Kos, nekdanji hrvaški provincial in pisec dveh knjig o p. Corteseju p. Ljudevit Maračić in drugi. Pridružili se jim bodo tudi italijanski patri iz tržaškega samostana v Ul. Giulia.

Ob 16.30 bodo skupno obiskali Rižarno in se v slovenščini, hrvaščini in italijanščini v molitvi spomnili p. Corteseja. Na to molitveno srečanje so vabljeni vsi, ki jim je pri srcu lik p. Corteseja.

PROSEK - Priprave v teku

Martin že kliče

Martinovanje od 7. do 11. novembra - Številne prireditve

Na Proseku se že pripravljajo na letošnje martinovanje. Na zadnji seji zahodnokraškega rajonskega sveta je bil sestavljen program letošnjih prireditev, ki bodo potekale od petka, 7. novembra do Martinovega dne, torka, 11. novembra.

Uvodna zdravica v letošnje martinovanje bo v petek, 7. novembra v Društveni gostilni na Proseku. Udeleženci bodo nazdravili s prosekarskim 2014 v čašah z novim logotipom sv. Martina, ki na konju daruje plašč siromaku, delo kontovskega likovnega umetnika Aleksandra Starca (na sliki). Ob 20. uri bo v dvorani Kulturnega doma sledila predstavitev Piročnika kraške suhozidne gradnje in predvajanje dokumentarca.

Dan pozneje bo na sporedu 1. turnir v briškoli Memorial Walter Ferluga, v spomin na pred kratkim prežodaj preminulega proseškega športnega delavca. Izkupiček bo namenjen v dobrodelni namen društvu Admo darovalcev kostnega mozga.

Sledili bodo razstava in pokašina fanclav z dušo (udeleženci naj javijo sodelovanje na sedežu rajonskega sveta do konca meseca), v cerkvi bo koncert gojenec Glasbene matice, zvečer pa bo v Kulturnem domu ples v organizaciji Mladinskega krožka.

V nedeljo, 9. novembra bo dopoldne 6. martinov pohod v okolico, popoldne pa Martinova furenga v organizaciji Kmečke zveze Mladinskega krožka in Odbora za ločeno upravljanje jusarskega premoženja, ki je tudi letos znatno pripomogel k večdnevni prireditvi. Sledil bo krst novega vina prosekarskega vitezi vina, godbo iz Bohinja, pevskim zborom Vasilij Mirk in otroškimi pevskim zborov OŠ A. Černigoja.

V ponedeljek bo na sedežu rajonskega sveta pokašina oljčnega olja, v Kulturnem domu pa gledališka predstava Življenje je lepo Kulturnega društva Osp.

Na martinovo bo po vasi Martinov sejem in kmetijski sejem Okusi sv. Martina, na Balancu bo sejem antikvariata in rabljenih predmetov, na rajonskem sedežu pa razstava in pokašina domačih vin. Ob 16. uri bo v vaški cerkvi slovesna sveta maša.

Vse dni martinovanja bodo v vasi odprte osmice in okrepčevalnice. Nadalje bodo za osnovno in nižjo srednjo šolo pripravili didaktične delavnice na temo Umetniki narave in Kraška suhozidna gradnja.

M.K.

Jutri v Devinu o načrtu Smart gas

V kongresni dvorani Devinskega gradu bo jutri ob 18. uri srečanje o uplinjevalniku podjetja Smart gas v Pancanskem zalivu, nedaleč od izliva Timave. Srečanje je sklicala delovna skupina, ki že dober mesec sledi vprašanju. Na srečanje je povabila predstavnike jadranskih klubov, združenja hotelirskega in kmetijsko-ribiškega sektorja, ker bo govor o vplivu načrtovanega uplinjevalnika na varnost občanov, pa tudi o njegovem negativnem učinku na turistično dejavnost.

OBISK - Ogledi in učna ura na Sloriju

Maturantje iz Brežic med Slovenci v Italiji

Slovenci na Tržaškem smo za dijake srednjih šol v Sloveniji zanimiva učna vsebina. To potrjuje obisk številne skupine dijakov in profesorjev gimnazije Brežice iz Posavja v tork, 21. oktobra. Nad 100 maturantov si je v okviru medpredmetne ekskurzije geografije, slovenščine in zgodovine ogledalo Trst in kraško okolico. Cilj njihove dejavnosti je bilo spoznavanje slovenske prisotnosti v državah, kjer živijo slovenske manjšine. Po lanski ekskurziji na avstrijsko Koroško, so letos gimnazijci odkrivali slovensko prisotnost na Trža-

škem. V Sesljanu so se v družbi Vere Tuta Ban sprehodili po Rilkejevi poti. V Tomaju so se posvetili poeziji in življenju Srečka Kosovela. Del skupine je v popoldanskem času obiskal deželni svet Avtonomne dežele Furlanije Julijske krajine, kjer jih je sprejel podpredsednik sveta Igor Gabrovec. Drugi del skupine pa je sledil predstavitvi slovenske narodne skupnosti v Italiji s Slorijevo raziskovalko Zairo Vidau (na sliki v Gregorčičevi dvorani). Tržaški izlet se je za slovenske goste zaključil s sprehodom do Veliškega trga. (ZV)

Včeraj danes

Danes, NEDELJA, 26. oktobra 2014

LUCIJAN, ZIMSKI ČAS

Sonce vzide ob 6.36 in zatone ob 17.02 - Dolžina dneva 10.26 - Luna vzide ob 9.01 in zatone ob 18.53.

Jutri, PONEDELJEK, 27. oktobra 2014

SABINA

VREME VČERAJ: temperatura zraka 15 stopinj C, zračni tlak 1014 mb ustaljen, vlaga 51-odstotna, veter 16 km na uro severovzhodnik, nebo rahlo pooblačeno, morje rahlo razgibano, temperatura morja 19,2 stopinje C.

OKLICI: Michele Andreossi in Ylenia Zimolo, Valter Camporese in Anna Lisa Carbone, Maurizio Melucci in Francesca Vittozzi, Marcello Fracella in Josiane Tchatieu Kouani.

Lekarne

Nedelja, 26. oktobra 2014

Lekarne odprte od 8.30 do 13.00
Ul. Settefontane 39, Oširek Osoppo 1, Ul. Cavana 11, Boljunec.

Lekarne odprte od 13.00 do 16.00
Ul. Settefontane 39 - 040 390898, Oširek Osoppo 1 - 040 410515, Boljunec - 040 228124 - samo s predhodnim telefonskim pozivom in z nujnim receptom.

Lekarne odprte od 16.00 do 20.30
Ul. Settefontane 39, Oširek Osoppo 1, Ul. Cavana 11, Boljunec - 040 228124 - samo s predhodnim telefonskim pozivom in z nujnim receptom.

NOČNA SLUŽBA
Lekarna odprta od 20.30 do 8.30
Ul. Cavana 11 - 040 302303.

Od ponedeljka, 27., do petka, 31. oktobra 2014:

Običajni urnik lekarn:
od 8.30 do 13.00
in od 16.00 do 19.30

Lekarne odprte tudi od 13.00 do 16.00

Ul. Mazzini 43 - 040 631785, Ul. F. Severo 122 - 040 571088, Žavlje - Ul. Flavia di Aquilina 39/C - 040 232253, Fernetiči - 040 212733 - samo s predhodnim telefonskim pozivom in z nujnim receptom.

Lekarne odprte tudi od 19.30 do 20.30

Ul. Mazzini 43, Ul. F. Severo 122, Ul. Combi 17, Žavlje - Ul. Flavia di Aquilina 39/C, Fernetiči - 040 212733 - samo s predhodnim telefonskim pozivom in z nujnim receptom.

NOČNA SLUŽBA
Lekarna odprta od 20.30 do 8.30
Ul. Combi 17 - 040 302800.

www.farmacistitrieste.it

118: hitra pomoč in dežurna zdravstvena služba (od 20. do 8. ure, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure)
Za dostavljanje nujnih zdravil na dom, tel. 040 350505 - Televisa.

Telefonska centrala Zdravstvenega podjetja in bolnišnice: 040 399-1111. Informacije KZE, bolnišnic in otroške bolnišnice, tel. (zelena številka) 800-991170, od ponedeljka do petka od 8. do 18. ure, ob sobotah od 8. do 14. ure. Nudi informacije o zdravstvenih storitvah, o združenih tržaških bolnišnicah in o otroški bolnišnici Burlo Garofolo.

prej do novice

www.primorski.eu

Kino

AMBASCiatori - 16.30, 19.00, 21.30 »The Judge«.

ARISTON - 16.30, 18.45, 21.00 »Class Enemy«.

CINEMA DEI FABBRI - 18.00, 21.45 »Halimin put«; 20.00 »Amoreodio«.

FELLINI - 16.00, 18.00, 20.00, 22.00 »Il sale della terra«.

GIOTTO MULTISALA 1 - 16.15, 18.40, 21.30 »Il giovane favoloso«.

GIOTTO MULTISALA 2 - 16.15, 17.50, 21.00 »Boyhood«.

GIOTTO MULTISALA 3 - 16.15, 19.10, 20.40, 22.15 »Buoni a nulla«.

KOPER - PLANET TUŠ - 18.40, 20.40 »Drakula: Skrita zgodba«; 14.20 »Hrabri avtek«; 14.15, 16.15, 18.50, 20.00 »Labirint«; 16.00 »Legenda o ljubezni«; 17.00, 21.00 »Ni je več«; 16.40, 20.30, 22.20 »Olivia«; 19.45 »Sprehod med nagrobniki«; 14.10, 15.10, 16.10, 18.10, 20.10 »Vloga za Emo«; 15.00, 17.00 »Čebelica Maja«; 14.00, 16.00, 18.00 »Čebelica Maja 3D«.

KOSOVELOV DOM SEŽANA - 18.00 »Čebelica Maja 3D«; 20.00 »Zapelji me«.

NAZIONALE - Dvorana 1: 15.30 »Disney junior party«; 18.00 »La moglie del cuoco«; 22.00 »The Equalizer - Il vendicatore«; Dvorana 2: 16.00, 20.00 »Maze Runner - Il labirinto«; 17.00, 18.45, 20.30 »Tutto può cambiare«; Dvorana 3: 15.30, 17.40, 19.50, 21.45 »Guardiani della galassia«; 15.30, 17.10, 18.40, 20.10, 22.10 »Soap opera«; Dvorana 4: 15.30 »Pongo il cane milionario«; 16.40, 20.30, 22.15 »Io sto con la sposa«.

SUPER - 15.30, 20.45 »Il regno d'inverno«; 18.45 »I due volti di gennaio«.

THE SPACE CINEMA - 15.40, 22.10 »...e fuori neva«; 13.50, 17.20, 19.40, 22.00 »Maze Runner - Il labirinto«; 18.30, 21.30 »The Equalizer - Il vendicatore«; 17.40 »Lucy«; 22.15 »... e fuori neva«; 20.00 »Tutto può cambiare«; 11.20, 14.30, 17.00, 19.30, 22.00 »Guardiani della galassia«; 10.50, 13.25, 16.00, 18.30, 21.00 »Guardiani della galassia 3D«; 11.00, 16.10, 18.55, 21.40 »The Judge«; 10.50, 12.45, 14.40, 16.30, 18.25, 20.20, 22.15 »Soap opera«; 11.05, 13.10, 15.15 »Boxtrolls - Le scatole magiche«; 11.10, 13.10, 15.20, 16.50 »Disney junior party«; 11.00, 13.20 »Tartarughe Ninja«; 20.15 »I due foscari«.

TRŽIČ - KINEMAX - Dvorana 1: 16.00 »La leggenda dell'amore«; 19.50, 22.10 »Guardiani della galassia«; Dvorana 2: 14.50 »Disney junior party«; 17.00, 19.30, 22.00 »The Judge«; Dvorana 3: 17.40, 20.40 »Boyhood«; 21.30 »Guardiani della galassia 3D«; Dvorana 4: 19.50 »... e fuori neva«; Dvorana 5: 14.50, 17.20, 20.20 »Il giovane favoloso«.

Na konservatoriju Tartini v Trstu je 22. oktobra zagovarjal specialistično diplomu iz tolkal in prejel najvišjo oceno in pohvalo

Marko Jugovic

Veselimose

vsi, ki ga imamo radi!

V sredo je na fakulteti za psihologijo v Padovi z odliko diplomirala s tezo o stiski ob ločitvi

Tanja Valentič

Ob tej priliki ji prav iskreno čestitajo

mama Daniela, oče Boris, sestra Nataša, Fabrizio, noni Nerina in Maria in nono Pino

Šolske vesti

RAVNATELJSTVO LICEJA F. PREŠERNA obvešča, da bodo v ponedeljek, 27. oktobra, potekale na naši šoli volitve za obnovo razrednih svetov s pričetkom ob 18.30. Ob tej priložnosti se bodo starši lahko tudi pogovorili z razredniki; starši prvih razredov bodo imeli informativno srečanje v veliki dvorani. Sledile bodo volitve. Toplo vabljeni.

URAD ZA SLOVENSKE ŠOLE vabi na posvet o načrtovani šolski reformi in slovenski šoli v Italiji, ki bo v ponedeljek, 27. oktobra, ob 18.30 v dvorani Zadržne kraške banke na Opčinah, Ul. Ricreatorio 2. Uvodne misli bodo podali Igor Giacomini, Tomaž Simčič in Ksenija Dobrila. Sledila bo razprava.

OBČINA DEVIN NABREŽINA sporoča družinam učencev s stalnim bivališčem v občini, ki v š.l. 2014/15 obiskujejo nižje srednje šole oz. prva dva razreda višjih srednjih šol, in katerih ekonomske razmere ne presegajo 10.632,94 evrov, da lahko prosijo za dodelitev finančnih prispevkov za nakup učbenikov v smislu 28. člena, 1. odstavek, črka a) D.Z. 10/88. Prošnje, opremljene z ustreznimi dokumentacijo, je treba predložiti do 26. novembra. Info: Urad za šolstvo Občine Devin Nabrežina, Nabrežina 102, tel. 040-2017375.

POGREBNO PODJETJE

San Giusto
Lipa

V trenutku

žalosti...

v ljubeznost

...in tradicija

OPČINE - Proseška Ulica 18

TRST - Ul. Torre Bianca 37/a

TRŽIČ - Ul. San Polo 83, Zelena številka: 800 860 020

Na razpolago za prevoze pokojnikov iz bivališča ali doma starejših občanov.

ZELENA ŠTEVILKA 800 833 233

Tel. 345 2355013

Nudimo še pomoč pri dedovanju in pokojninah

PRIDEMO TUDI NA DOM!

Izleti

SKD DRAGO BOJAN organizira tri-dnevno novoletno potepanje v Lovran pri Opatiji. Zanimajo naj se oglašijo na tel. št.: 340-2741920 (Mirela) najkasneje do petka, 31. oktobra.

ČAROBNI PREDBOŽIČNI DUNAJ - tri-dnevni izlet v organizaciji SKD Primo-rec, od 6. do 8. decembra: božični sejmi, koncert Straussovih in Mozartovih melodij, ogled rezidence Schönbrunn, voden ogled Musikverein - sedež Dunajskih filharmonikov in še marsikaj. Info na tel. 040-214412 (v večernih urah).

KRU.T - nadaljuje se vpisovanje na izlet v Treviso v ponedeljek, 8. decembra, z vodenim ogledom razstave »Japonska od samurajev do animejev«, s popoldanskim sprehajanjem med sejmskimi stojnicami, po praznično okrašenih ulicah in trgih. Informacije in vpisovanje na sedežu Krut-a, Ul. Cicerone 8. Tel. 040-360072 ali krut.ts@tiscali.it.

DRUŠTVO SLOVENSkih UPOKOJENCEV V TRSTU in KRU.T vabita člane in prijatelje, da se v četrtek, 18. decembra, z avtobusom skupaj odpeljejo do Ljubljane na ogled praznično okrašene slovenske prestolnice in božičnih stojnic. Dodatne informacije in prijave na sedežu, Ul. Cicerone 8, II. nadstropje. Tel. 040-360072.

Prireditve

LARMONIA IN ZADRUGA KD PROSEK KONTovel prirejata gledališko predstavo v tržaškem narečju »El maggiordomo in giallo« danes, 26. oktobra, ob 17. uri v Kulturnem domu na Proseku. Vabljeni.

ODBOR ZA VZDRŽEVANJE SPOMENIKA PADLIM V PREČNIKU vabi danes, 26. oktobra, ob 14.30 na proslavo ob 30-letnici odkritja spomenika padlim. Sodelujejo OPS Vigred, Godbeno društvo Nabrežina in TPPZ P. Tomažič. Govornik: Peter Verč. Po proslavi in v ponedeljek, 27. oktobra, od 16. do 19. ure bo pri Sardoču v šotoru na ogled razstava in videoposnetki.

SPD KRASJE vabi v Trebče v Hiško u'd Ljenčnice, na ogled razstave kamnitih izdelkov Miloša Ciuka »Razpoka v kamnu«. Danes, 26. oktobra, od 10. do 18. ure.

UNINT - Umetniška šola (kulturni center F. Olivarez) prireja vodeni ogled razstave »Man Ray-a v Villi Manin danes, 26. oktobra. Info: 338-3476253, 040-9882109, 040-2602395.

KNJIŽNICA P. TOMAŽIČ in tovariši pri SKD Tabor - Opčine vabi na predstavitev knjige Bogomile Kravos »Zgodba mojega očeta« v sredo, 29. oktobra, ob 20.30. Z avtorico se bo pogovarjala Ivana Suhadolc.

RAZSTAVA FRANKO VECCHIET »Poskusni odtisi in druge zabave« v MIB - School of Management, Palača Ferdinando - Oširek Caduti di Nassiriya 1. Vabljeni v sredo, 29. oktobra, ob 17.30 na finisage. Razstava bo na ogledu do torika, 11. novembra. Vodeni obiski z umetnikom vsak torek od 17.00 do 19.00.

SKD VIGRED vabi v sredo, 29. oktobra, ob 20. uri v Štalco v Šempolaju na otvoritev razstave »Pijača v I. svetovni vojni«.

FOTOVIDEO TRST80 vabi na ogled fotografskih razstav: v gostilni v Križu - Alessio Fiorentino »Skriti obrazi«; v gostilni pri Ferlugih - Marko Civardi in Tiziano Neppi »Naša ošterija danes in pred 100 leti«; v restavraciji v Prečniku - Miloš Zidarič »Pobiranje sivke«.

FOTOVIDEO TRST80 prireja v petek, 31. oktobra, ob 20. uri na sedežu v Ul. S. Giorgio 1 (nad slovenskem konzulatom) predavanje Dušana Jelinčiča »3 x 8000«, na katerem bo avtor prikazal fotografije s svojih podvigov na himalajskih osem-tisočakah. Vabljeni!

SKD BARKOVLJE Ul. Bonafata 6, s pokroviteljstvom ZSKD in Slovenske prosvete vabi v petek, 31. oktobra, ob 20.30 na predstavitev knjige ob besedi in slikah. Avtor Berti Bruss »Tu, i miei occhi - io, l'anima tua«, z njim se bo pogovarjal Ladi Vodopivec. Glasbena kulisa Ženske vokalne skupine Barkovlje, vodi A. Pertot.

† Umrli je

Pavle Merku

Vest naznanjajo

hči Jasna z Milošem in sin Andro z Viviano, vnuki Jakob, Marko, Nikolas ter vsi sorodniki.

Posebna zahvala za oporo in pomoč gre prijateljem zdravnikom Ugu Rosenholzu, Danjelu Žerjalu, Maxu Rencu in osebju doma "Ieralla".

Pogreb bo v ožjem družinskem krogu.

Trst, 26. oktobra 2014
Pogrebno podjetje Alabarda

Z žalostjo v srcu se poslavljamo od našega dragega svaka, strica in botra Pavleta Merkuja

Mirella, Valentina, Igor z družino

Žalovanju se pridružujeta

Maria in Argeo

Hvala za vse Pavle, sorodnik po krvi in duhu.

Vanček in Sergio z družinama

Užaloščeni ob boleči izgubi dragega Pavleta sočustvujemo z Jasno in Androm

Družina Stavar

Dragemu prijatelju prof. Pavletu Merkuju poslednji pozdrav. Jasni in Andru najino iskreno sožalje.

Nadja in Deziderij

S hvaležnim spominom na prof. Merkuja

Maturanti letnika 1964-65

Sožalju ob slovesu prijatelja Pavleta se pridružujeta

Mojca in Boris Kuret

Fabio Nieder žaluje za prijateljem Pavletom z globoko ljubeznijo, velikim spoštovanjem in nadvse občuteno hvaležnostjo.

V spomin na dragoceno prijateljstvo, ki zvesto traja že iz gimnazijskih let, se ob izgubi Pavleta Merkuja pridružujem žalovanju

Giampaolo de Ferra

Studio Kuret in Cunja

se pridružuje sožalju družine Pavleta Merkuja.

Svojemu ustanovitelju in častnemu predsedniku Pavletu Merkuju se klanja in družini izreka globoko sožalje

Gruppo 85 - Skupina 85

Klanjamo se spominu akademika, skladatelja, jezikoslovca in vsestranskega kulturnika

Pavleta Merkuja ter izrekamo iskreno sožalje hčerki Jasni in sinu Andru

vsii na Primorskem dnevniku

Deželni sedež RAI za FJK

se klanja spominu skladatelja, etnomuzikologa in jezikoslovca akademika Pavleta Merkuja, ki je s svojim delom oplemenitil vlogo javne radiotelevizijske službe v našem prostoru.

Glasbeniku, skladatelju in akademiku prof. Pavletu Merkuju se za vsestranski doprinos slovenski kulturi in ustvarjalnosti spoštljivo klanja

Glasbena matica

Hčerki Jasni in sinu Androtu ter družinama izreka občuteno sožalje.

Odhajam z vetrom, a ne v praznino. (Tagore)

Ob težki izgubi dolgoletnega profesorja in velikega kulturnika Pavleta Merkuja se klanjamo njegovemu spominu, obenem izrekamo hčerki, naši profesorici Jasni Merku, iskreno sožalje

vsii na licejih A.M. Slomšek in F. Prešeren

Užaloščeni ob smrti prijatelja in spremljevalca našega dela prof. Pavleta Merkuja izražamo Jasni in Andru ter ostalim sorodnikom globoko občuteno sožalje.

Odbor Zveze cerkvenih pevskih zborov

Ob smrti Pavleta Merkuja, velikega slovenskega umetnika in vsestranskega kulturnika, se njegovemu spominu klanja in svojcem izreka iskreno sožalje

Slovenska kulturno-gospodarska zveza

Nepričakovano se je od nas poslovil prijatelj, nepogrešljiv sodelavec akademik Pavle Merku. Ohranili ga bomo v hvaležnem spominu.

Slovenska prosveta in Založba Mladika

Ob boleči izgubi prof. Pavleta Merkuja izraža

SD Trst-Gorica-Videm

svoje spoštovanje njegovi osebnosti in velikemu delu.

Ob izgubi dragega očeta iz srca izrekamo iskreno sožalje naši predsednici Jasni Merku

člani društva KONS

Izzvenel je Pavle Merku, ustvarjalna osebnost na mnogih področjih, občutljiv do sočloveka in zavezan sožitju. Bil je tudi vrsto let predsednik Sklada. Klanjamo se njegovi duhovni zapuščini in izrekamo družini iskreno sožalje.

Sklad Sergij Tončič v Trstu

† V 94. letu starosti je mirno zaspa naša draga

Pepka Milič por. Kopal

Žalostno vest sporočajo

mož Tone, sin Walter in hčerka Daria z družinama

Posebna zahvala zdravniku, prijatelju dr. Igorju Gustinu.

Pokojnica bo ležala v Ul. Costalunga v četrtek, 30. oktobra, od 11. do 13. ure. Sledil bo pogreb v zgoniški cerkvi.

Zgonik, 26. oktobra 2014
Pogrebno podjetje Alabarda

† Preminula je naša draga žena, mama in nona

Vilma Carli poročena Giassi

Žalujoci

mož Marino, sin Giuliano, hčerka Francesca s Paolom, sestra Neva ter ostali sorodniki.

Žara bo izpostavljena v sredo, 29. oktobra, ob 14. uri, v cerkvi na pokopališču v Trebčah.

Sledila bo sv. maša.

Trebče, 26. oktober 2014
Pogrebno podjetje San Giusto - Lipa

Ciao Nonki

tvoja ljubljena Ruben in Natan

Draga mami, tvoj nasmeh in tvoja moč bosta za vedno v mojem srcu

Frenki

Ob prerani izgubi drage Vilme se pridružujejo žalovanju

Nerina, Milena in Vilma z družinama.

Žalovanju se pridružimo

Norina, Wilma, Marina in Emi

Ciao nona Vilma

otroci OV E. Kralj in 3. razred COŠ P. Tomažič

† V objemu svojih dragih je zatisnila oči naša draga žena, mama in nona

Milena Zavadlal por. Radovič

Žalujoci

mož Dušan, sinova Igo in Nevo z družinama.

Pogreb bo v sredo, 29. oktobra, ob 10.30 iz nabrežinske cerkve na domače pokopališče.

Nabrežina, 26. oktobra 2014
Pogrebno podjetje Sv. Ana - Nabrežina

Ob boleči izgubi drage mame sočustvujemo s profesorjem Igom Radovičem

kolegi nižje srednje šole F. Levstik in ravnateljica Marina Castellani

Ob boleči izgubi gospe Milene Zavadlal por. Radovič izreka možu Dušanu, sinovoma Igorju in Nevotu ter vsem sorodnikom iskreno sožalje

JUS NABREŽINA

ZAHVALA

Gianfranco Carli

Prisrčna zahvala g. Francu Pohajaču, pevskeemu zboru Tabor ter pevkama Mojci Milič in Martini Feri in glasbenikoma Vinkotu in Aljoši. Zahvaljujemo se tudi vsem, ki ste na kakršenkoli način počastili našega dragega.

Svojci

Opčine, 26. oktobra 2014
Pogrebno podjetje San Giusto - Lipa

27.10.1995

27.10.2014

Marta Werk Volk

Se te spominjajo

svojci

27.10.2010

27.10.2014

Bruno Bertolino

Vedno z mano.

Žena Vera

Goriški prostor

Ulica Garibaldi 9
tel. 0481 356320
faks 0481 356329
gorica@primorski.eu

Primorski
dnevnik

GORICA - Z reformo novi izzivi in težave slovenskega šolstva v Italiji

Kaj vse ovira pot do »dobre šole«?

Stalna zaposlitev 150.000 prekernih učiteljev in profesorjev, ki jo v letu 2015 napoveduje rimska vlada, bi lahko slovenskim šolam v Italiji ustvarila kar nekaj težav. Na pokrajinskih lestvicah, iz katerih naj bi črpali učno osebje za slovenske šole, je namreč le okrog 50 kandidatov, kar bi morda ne zadostovalo niti za zapolnitev t.i. »funkcionalnega seznama« osebja, kaj šele za kritje vseh suplenc in odsotnosti med šolskim letom. Odprava pokrajinskih lestvic pa je le eno izmed mnogih vprašanj, ki jih slovenskim šolam postavljajo vladne smernice za reformo šolskega sistema, o katerih je v petek tekla beseda v slovenskem višješolskem centru v Ulici Puccini v Gorici. Srečanje je priredil Urad za slovenske šole pri Deželnem šolskem ravnateljstvu FJK, ki želi v razpravo o reformi vključiti tudi šolnike in druge nosilce interesov.

»Možnost imate, da nam predstavite svoje predloge in mnenja. Rezultate tega soočanja bomo strnili v dokument in ga poslali v Rim. Kar izkašljajte se,« je prisotne pozval vodja Urada za slovenske šole Igor Giacomini, ki je predstavil vladni načrt »La Buona scuola« (Dobra šola). Po njegovih besedah je ministrstvo v dokumentu nakazalo željo po temeljitem »preustroju« šole - o nekaterih ukrepih je sicer govoril že desetletja -, podrobnosti in prave razsežnosti reforme pa bo mogoče dojeti le po objavi zakonskega osnutka. Med točkami, pri katerih se je Giacomini najdlje zaustavil, so zaposlitev učnega osebja, ki je vključeno v pokrajinske lestvice, zaposlovanje preko javnih razpisov, uvedba sistema redne evalvacije učnega osebja in šol ter izpopolnjevanje.

Učinke vladnega načrta na slovensko šolstvo je podrobneje opisal Tomaž Simčič, ki je opozoril, na kaj bi morala biti slovenska šola »pozorna«, če bodo smernice obveljale. Problem bi lahko nastal že v povezavi s prvo točko načrta, t.j. stalno zaposlitvijo prekernega osebja in uvedbo »funkcionalnega organika«, saj je kandidatov na pokrajinskih lestvicah za slovenske šole zelo malo. Na goriški lestvici je 11 profesorjev, poleg njih pa še 6 osnovnošolskih učiteljev. Pokrajinska lestvica za slovenske vrtnice je na Goriškem izčrpana, še huji pa je položaj na Videmskem. Tu ni na pokrajinski lestvici niti enega kandidata, medtem ko jih je na Tržaškem - za slovenske šole vseh stopenj - skupno 37. »Zato bo treba doseči, da

Igor Giacomini (levo) in pogled na občinstvo

BUMBACA

se špetrski šoli zagotovi dodatno osebje, slovenskim šolam nasploh pa funkcionalni seznam osebja tudi v primeru, da se lestvice izčrpajo. Šolniki, ki niso več na slovenskih pokrajinskih lestvicah, ker so dobili stalno mesto na italijanskih šolskih ustanovah, bi morali imeti možnost, da se vrnejo na slovensko šolo, ne nazadnje pa je treba določiti pravila za namestitev suplentov v primeru izčrpanja zavodskih lestvic,« je navedel Simčič. V zvezi s spremembami na področju usposabljanja in zaposlovanja osebja je bila izpostavljena potreba po tem, da bi slovenski šolniki učno prakso opravljali na slovenskih šolah, na področju izobraževanja pa mora biti ob pravici, da se osebje slovenskih šol izpopolnjuje v materinščini, izrecno priznana tudi izobraževanje v Sloveniji. Osrednja točka pa je po Simčičevi oceni sistem evalvacije šol in osebja, ki je predviden v vladnih smernicah. »Zanj so pristojni Invalsi, Indire, nadzorniška služba in zunanji izvedenci. Slovenci v tem tre-

nutku sploh nimamo strukture, preko katere bi lahko s temi ustanovami interagirali. Jasno pa je, da lahko poteka ocenjevanje slovenske šole le v slovenščini, zato si moramo v tem okviru nujno izboriti dodatne človeške in materialne resurse,« je dodal Simčič.

Bivša ravnateljica dvojezične šole v Špetru Živa Gruden se je zaustavila pri problemu birokracije, ocenjevanja kakovosti šol in osebja ter s tem povezanega službenega napredovanja: vsaka tri leta bodo učitelji in profesorji imeli pravico do poviška plače, a le tisti, ki se bodo z višjim številom kreditov prebili v skupino »boljših« šolskih delavcev. »Izpopolnjevanje osebja je tako ali drugače še mogoče meriti, težje je ocenjevati kvaliteto dela v razredu,« je povedala Grudnova. Giacomini je pripomnil, da bodo k zbiranju kreditov pripomogle tudi dejavnosti, ki jih osebje izvaja izven šole (npr. objava publikacij). V teku večera je bilo večkrat izpostavljeno, da ukrepov, ki so na italijanskih šolah potrebni in tudi zaželeni, ni mogoče enostavno prenašati na manjšinsko šolsko stvarnost. Da je treba slovenske šole »obravnavati drugače«, meni tudi vodja kabineta slovenske ministric za izobraževanje Stanislava Setnikar Cankar, Roman Gruden, ki se je udeležil petkovskega srečanja. »Tu bi lahko govorili o principu "pozitivne diskriminacije", čeprav to ni ravno prijetna beseda. Šolstvo manjšine mora imeti drugačen tretma kot šolstvo večinskega naroda. Tako tudi v Sloveniji skri-

mo za šolstvo italijanske manjšine,« je dejal Gruden. Navzoče je nagovorila tudi višja pedagoška svetovalka za slovenske šole v Italiji pri Zavodu RS za šolstvo Andreja Duhovnik. »V teh vladnih smernicah vidimo veliko tistega, kar so evropske direktive in kar se je izvajalo in se še izvaja na področju šolstva v Sloveniji,« je dejala Duhovnikova in pojasnila, da pa je sistem službenega napredovanja učiteljev v Sloveniji popolnoma drugače zastavljen. Ob tem je uvajanje sprememb na šolskem področju tudi bolj premišljeno in postopno, je pristavila. »Vse te vladne smernice so zelo načelne narave. Verjamem, da se bo pri njih v procesu realizacije marsikaj spremenilo,« je zaključila.

V razpravo je poseglo nekaj šolnikov. Peter Černic je ugotavljal, da sta največji problem slovenske šole »pomanjkanje kadrov na določenih ravneh« in pridobitev »avtonomije«. David Peterin se je zaustavil pri birokraciji in izobraževanju osebja, ravnatelj goriškega tehniškega pola Primož Strani pa je v zvezi z vprašanjem zaposlovanja prekernih šolnikov predlagal, naj se ob pokrajinskih lestvicah upoštevajo tudi zavodske lestvice drugega pasu.

Udeležba na petkovskem srečanju, ki je bilo namenjeno Goriški in Benečiji, je bila dokaj skromna, ponovno priložnost za razpravo pa bodo šolniki imeli že jutri ob 18.30 v dvorani ZKB na Opčinah. Ob Giacominiju in Simčiču bo svoje poglede posredovala Ksenija Dobrila. (Ale)

GORICA - Sindikat

»Natečaje za ravnatelje naj razpisuje deželni urad«

V razpravo o vladnem načrtu »Dobra šola« je na petkovem srečanju v avditoriju slovenskega višješolskega centra v Puccinijevi ulici posegel tudi Joško Prinčič, tajnik Sindikata slovenske šole (SSŠ). Ob problematikah, ki so neposredno povezane z vsebino ministrskih smernic - zaposlovanje učnega osebja, usposabljanje v slovenskem jeziku, organizacija učne dejavnosti, itd. - je Prinčič nanizal tudi serijo drugih odprtih vprašanj, ki vplivajo na delovanje manjšinskih šol.

Pri SSŠ menijo, da potrebujejo slovenske šole v Italiji »realno upravno avtonomijo«. Kaj to pomeni? Prvič, je začel Prinčič, je treba slovenskim šolam zagotoviti možnost pravočasnega razpisa natečajev za ravnateljska mesta. Natečaje bi moral z ministrskim privoljenjem razpisovati Deželni šolski urad po predlogu Deželne šolske komisije, enako pa bi moral veljati tudi za natečaje za vodje uprave. Ob tem bi bilo treba pri razpisu novih javnih natečajev upoštevati specifično manjšinskih šol, tako iz jezikovnega vidika kot iz vidika postopkov, ki so vezani na številčnost kandidatov.

»Poskrbeti je treba tudi za upoštevanje specifične dvojezičnega vodenja zavodov, kar je za ravnateljstva in tajništva slovenskih šol dodatno breme. Našim ravnateljem je treba omogočiti, da lahko računajo na pouka oproščene sodelavce, tudi pri zaposlovanju tajniškega osebja pa bi se bilo treba držati drugačnih meril kot na italijanskih šolah,« je povedal Prinčič in izpostavil tudi problem pomanjkanja inšpektorjev in slovenskega osebja v ustanovah, ki usmerjajo in ocenjujejo dejavnost slovenskih šol (npr. Invalsi). »Za slovenske šole v Italiji je to velik problem, saj omejuje avtonomno načrtovanje,« je poudaril tajnik SSŠ. Med neresena vprašanja sodi po Prinčičevih besedah še vzpostavitev hitrejšega in bolj dorečenega sistema priznavanja diplom in habilitacij, doseženih v Sloveniji, prav tako pomembna pa je tudi ohranitev »ločenih organikov«.

Prinčič ni mogel mimo problema polnopravnega priznanja SSŠ in možnosti, da bi le-ta razpolagal z osebjem, ki bi bilo oproščeno šolskih obveznosti, omenil pa je seveda tudi problem goriške izpostave slovenskega šolskega urada, ki po novem deluje le enkrat tedensko. Problem je nastal zaradi dvomov deželne šolske oblasti glede skladnosti zakona št. 932/1973 z zaščitnim zakonom št. 38/2001: zadevo ima v rokah državna advokatura, ki pa se ni še izreкла. »Pravnikom popolnoma zaupam in menim, da bo odločitev nam v prid, na odgovor pa bo treba verjetno še čakati,« je o tem povedal načelnik Urada za slovenske šole Igor Giacomini. (Ale)

TRŽIČ - Karabinjerji ovadili moška

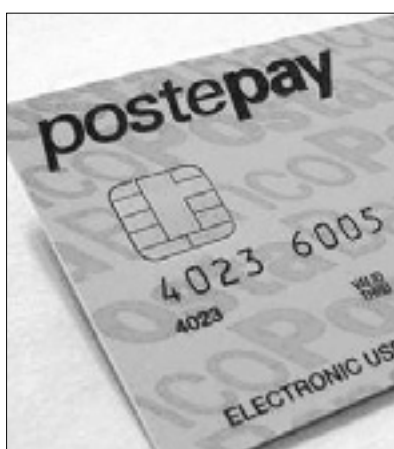
Žensko ogoljufala in udarila

V baru Nuova Gisella je 29-letni C.M. napolnil kartico Postepay, a ni plačal - Ključno vlogo je imelo pričevanje očitvidca

Karabinjerji iz Trziča so zaradi goljufije v obteževalnih okoliščinah in povzročitve poškodb ovadili dva moška iz Pordenona. 39-letni C.M., ki je po rodu iz Kampanje, in 24-letni G.A. naj bi bila odgovorna za goljufijo, ki se je v prejšnjih dneh zgodila v baru v Ulici Valentinis v Trziču. Oba moška sta brezposelna, v preteklosti pa so ju sile javnega reda že obravnavale zaradi podobnih kaznivih dejanj.

Ovadbo sta si tokrat prisluzila za goljufijo, ki sta jo 21. oktobra izvedla v tržiškem baru Nuova Gisella. C.M. je dopoldne vstopil v bar, ki je obenem tudi trafika, in upraviteljico prosil, naj njegovi dve kartici Postepay napolni za okrog 2000 evrov. Znesek je medtem položil na pult,

ko je upraviteljica opravilo operacijo, pa je pobral kartici in gotovino ter pobegnul. 52-letna G.M. iz Ronk se je takoj pognala za njim; goljufa je tudi prijela, moški pa jo je takrat udaril v obraz in skočil na avtomobil tipa Fiat rdeče barve, v katerem je sedel njegov pajdaš. C.M. in G.A. sta izginila neznano kam, upraviteljica bara pa je poklicala karabinjerje. Po zaslugi očitvidca so preiskovalci kmalu prišli do registrske tablice avtomobila, drugega dne pa so že ugotovili tudi identiteto nasilnega goljufa in njegovega mladega pajdaša. Ob avtomobilu so karabinjerji zbrali še druge dokaze: na domu 39-letnega C.M. so našli omenjeni kartici Postepay, goljufa pa je ujela tudi varnostna kamera.

Kartica Postepay

Kulturni center
Lojze Bratuž

Krožek
Anton Gregorčič

SREČANJA POD LIPAMI

Dr. Ivan Štuhec

Teolog, filozof morale, profesor, prodoren pisec
in komentator.

Večer bo vodila časnica Erika Jazbar

Ponedeljek, 27. oktobra 2014, ob 20.00
KC Lojze Bratuž - Gorica

GORICA - Še o dilemah glasbenega šolstva

Pomoč ne sme krčiti prostora slovenščini

»Vse slovenske ustanove, organizacije in društva, ki delujejo v okviru slovenske manjšine na Goriškem in so vključene v eno od dveh krovnih organizacij, so poklicane, da imajo v svojem delovanju med glavnimi cilji utrjevanje slovenskega jezika in poudarjajo tudi slovensko narodno zavest. To ni samo stvar šole in vzgojno-izobraževalnih organizacij, temveč vsakega organiziranega subjekta, ki ima ta načela vpisana v svojem statutu. Pri tem imajo seveda pomembno vlogo šola in vzgojno-izobraževalne ustanove, vendar se pozornost do jezika in zavesti mora udeleževati tudi na kulturnih prireditvah, gledaliških predstavah, zborovskih vajah, koncertih in revijah ter športnih treningih in tekmah.« Tako se izvršni odbor Sveta slovenskih organizacij (SSO) za Goriško odziva na naše pisanje o »migraciji« gojencev in nekaterih učiteljev italijanske glasbene šole iz Gorice na slovenske glasbene ustanove, v razpravo pa ga je pritegnilo tudi stališče SKGZ-ja na isto te-

mo, ki smo ga objavili minulo nedeljo.

»Razpravljati o tej tematiki in se omejiti samo na slovensko glasbeno šolstvo v Gorici je nekoliko omejevalno in, če želite, tudi tendenciozno, če se jemlje kot izhodišče dogodek, ki zadeva prihod določenega števila gojencev in profesorjev italijanske glasbene šole v Gorici na Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel.« pravijo pri SSO: »Tak način odzivanja gotovo ne koristi oz. rekli bi, da škodi na prve zastavljene korake v luči reforme slovenskega glasbenega šolstva, ki jo snuje pristojno deželno odborništvo. Vtis imamo, da bolj kot za razčiščenje, ki je možno tudi brez medijskega nastopanja, je prevladala volja, da se postavi v slabšo situacijo ustanovo, ki ima za goriški prostor velike zasluge, za katere pa ni imela v preteklosti nikoli primernega posluha. V luči tega dogodka SSO želi odločno izpostaviti, da mora biti v prihodnje več preudarnosti in tudi širšega posvetovanja ter informiranja. Ni namreč slovenska ci-

vilna družba poklicana k temu, da rešuje težave, ki nastajajo na italijanski strani in o katerih so bili obveščeni in soudeleženi vsi javni subjekti, od dežele do pokrajine in občine. Seveda ne gre pri tem odrekati pomoči subjektu, ki je bil partner pri raznih pobudah, s katerimi se je center Emil Komel vpisal med tiste, ki so med prvimi orali ledino sodelovanja med različnimi kulturami v mestu in v čezmejnem prostoru. Pomoč pa mora biti primerno in časovno določena in ne sme biti razlog za krčenje uporabe slovenskega jezika kot tudi ne uporabe sredstev, ki so namenjene ohranjanju in razvoju slovenske manjšine v FJK. V tem smislu goriški člani izvršnega odbora SSO zaupajo predsedniku in članom upravnega odbora centra Emil Komel ter verjamejo, da bodo to zadevo obravnavali na primeren način in ob spoštovanju statutarnih načel šole, ki ob poučevanju glasbe in petja zadevajo ohranjanje in razvijanje slovenskega jezika in zavesti.«

POMNIKI MORIJE - Črnič

V istem grobu oče in sin, ki sta padla v različnih vojnah

Na pokopališču v Črničah spomenik (zgoraj) in grob slovenskega vojaka (spodaj)

VIP

O malem avstro-ogrskem spomeniku v skriti dolini sredi obsežnega gozda med Lovkovo in Kostanjevico smo že pisali. Postavili so ga na manjšem vojaškem pokopališču, kjer so našli večni mir pripadniki 96. pehotnega polka iz Karlovca.

O tem polku, ki se je boril na soški fronti in tudi v Tirolah, priča še en, mnogo večji spomenik, ki se nahaja na vojaškem pokopališču v Črničah. Ob tistem na Goriškem na Krasu je to še najbolj ohranjeno in vzdrževano pokopališče. Do njega vodi asfaltirana pot; če se pripeljemo iz Gorice, moramo sredi vasi ob cerkvi zaviti desno, po nekaj sto metrih pa bomo na cilju. Na nekoliko poševnem travniku je preko 450 nagrobnih kamnov, na mnogih so tablice z imenom padlega. Z njih lahko razberemo, da je šlo za borce hrvaškega rodu, pa tudi nekaj srbskih, bošnjaških in slovenskih priimkov je zraven. Na levi strani pokopališča je še nekaj grobov z nemškimi in judovskimi imeni. Gre torej za značilno avstro-ogrsko pokopališče, ki je odraz nekdanje večnarodnostne države. Polk je formacijsko sodil v cesarsko-kraljevo vojsko (K.u.K.). Ustanovljen je bil 1. januarja 1883. Njegov uradni nemški naziv je bil K.u.K. Infanterieregiment Ferdinand Kronprinz von Rumänien Nr. 96, častni zavetnik pa prestolonaslednik Ferdinand.

V Črničah pokopani vojaki so padli na raznih odsekih fronte pri Gorici in na Krasu; med njimi je tudi precej takih, ki so za posledicami ran ali boleznimi umrli v vo-

jaških bolnišnicah, ki jih je bilo na Vipavskem kar nekaj. Največ pokopanih vojakov pa je padlo maja in junija 1917 med hudimi boji na Marku nad Šempetrom. Grič je veljal za steber obrambe pred nameranim vdorom italijanske vojske v Vipavsko dolino. Kljub hudim izgubam je karlovški polk zdržal na svojih položajih do kobariške protiofenzive, ki je italijansko armado pognala daleč na zahod.

Na dnu pokopališča se dviga mogočen spomenik, na katerem sta nemški in hrvaški napis. Navajamo hrvaškega: »Uspomeni junaka c. i. kr. 96 pje. puka, koji su poginuli za domovinu na brdu Sv. Marka, 1916-1917.«

Danes že pokojni domačin Lojze Ličen mi je pred desetimi leti povedal zanimivo zgodbo. Med drugo svetovno vojno je bil Ličen v Črničah pek, bil pa je tudi partizanski obveščevalec in terenec. V zgodnji pomlad 1945 so se v bližnji vasi Vrtovin sprli četniki in domobranci. Prišlo je tudi do streljanja, pri čemer je bil ubit četnik po rodu iz bližine Karlovca. Sobarci so ga pokopali na vojaškem pokopališču v Črničah, in sicer v grobu njegovega očeta, ki je padel na Marku skoraj trideset let prej.

V času bojev na Soči so bili križi lese- ni s tablico z imenom padlega. Po koncu prve vojne in po italijanski zasedbi pa so nove oblasti postavile betonske nagrobne kamne, na katere so pritrtili cinaste ploščice z imenom pokopanega; uporabljali so posebno kislino, tako da je ime čitljivo še danes. Po drugi svetovni vojni so domačini po svojih močeh vzdrževali pokopališče, večji obnovitveni poseg je bil opravljen v sedemdesetih letih, popolna prenova pa pred nekaj leti. Zamenjali so dotrajane nagrobne kamne, popravili vhodni portal in obzidje ter namestili večjezične opisne table. Osrednji spomenik in nagrobni kamni nekaterih častnikov pa so ohranjeni v prvotnem stanju. (vip)

GORICA - Pravljicne urice v Feiglovi knjižnici

Nevarno, toda samo za tiste, ki nimajo posebej radi knjig

Pet skokov, pet korakov in dlani na očeh. To je vse, kar potrebujemo, da se preselimo v pisani in zanimivi svet pravljic. Če k temu prištejemo še čarobno vzdušje mladinske sobe Feiglove knjižnice in pripovedovalko Martino Šolc, lahko kar pozabimo na potovanja v oddaljene in eksotične kraje: svet knjig je mnogo bogatejši.

Trideset otrok se je sredi oktobra odpravilo na potovanje v pravljico »Nevarno«, v kateri si je krtek zaželel, da bi se naučil pisati. Krtek in otroci so si pri tem pomagali s kartončki, na katerem so bili napisani izrazi. V gozdu so našli vejice, mah, lubje, kamenje, listje, lišaje in še marsikaj, dokler niso prišli do nečesa velikega, hrpavega, umazanega, trdega, zelenega, dolgega, ostrega, bodečega in polnega velikih zob. Skratka, nevarnega! Krtek se je srečal s krokodilom, ki je pojedel vse njegove kartončke. Otroci pa so v nadaljevanju izvedeli, da sta se krtek in krokodil nazadnje le sporazumela in postala prijatelja.

Naslednjo pravljico, »Veliko tekmovanje v kakah«, bo pripovedovala Luisa Gergeolet jutri ob 18 uri. (tp)

Na srečanju s krtkom in krokodilom v mladinski sobi Feiglove knjižnice

GORICA - Duhovnik in vzgojitelj

Hvaležen spomin nekdanjih otrok na g. Cvetka Žbogarja

Pred nedavnim je umrl g. Cvetka Žbogar, župnik, katehet, profesor in vsestranski vzgojitelj. Veljal je za skromnega človeka in prijetnega sogovornika. Dober teden pred njegovo smrtjo sva se srečala v Ulici Malta, v bližini sveitovanske cerkve, in sva pokramljala. Pohvalil sem njegovo držo, saj kljub devetim križem na plečih je še vedno videti kakor mladenič. »To se ti samo zdi,« mi je odvrnil, »kajti leta in bolezni so opravili svoje. Uničujejo me zdravila, ki so me zastropila,« je dodal. In res: le nekaj dni kasneje se je za vedno poslovil.

Moje poznavanje g. Žbogarja sega v sredino petdesetih let, ko sem začel obiskovati osnovno šolo v Pevmi. V poletnih mesecih so šolske oblasti otrokom dajale možnost, da so obiskovali poletne kolonije, fantje in dekleta ločeno. Zaradi velikega števila udeležencev in na podlagi zdravniških pregledov so nas razporedili v dve skupini: eni so od-

hajali k morju v Gradež, drugi pa v hribe, v kraj Fiera di Primiero. Še dobro se spominjam, da smo do mesta Feltrre potovali z vlakom z lesenimi klopki, od tam do kolonije pa z avtobusi. Vse to je urejala organizacija ODA (Opera Diocesana Assistenza), ki je delovala v sklopu goriške nadškofije. Vendar na letovanja nimam najboljših spominov. Zlasti smo se slabo počutili slovenski otroci, saj je vse potekalo strogo v italijanščini, ki smo jo otroci z vasi komajda poznali. V spominu so mi tudi ostali jutranji zbori na velikem dvorišču. Ob dviganju zastave smo morali peti italijansko himno. Kakor vojaki. Tudi oblečeni smo bili vsi enako: čez teden v rjavih hlačkah in majicah, ob nedeljah v modrih, na glavah bela čepica. Domov smo morali pisati le v italijanščini. Hudo mi je bilo predvsem prvo leto, naslednje leto pa je bilo veliko bolje, saj je bil slovenskim otrokom za kateheta in spremljevalca dodeljen g. Žbo-

Poletna kolonija v organizaciji nadškofije

gar. Od uprave je dosegel, da smo posebej imeli izobraževanje in igre, maše in druge dejavnosti. Vodil nas je na izlete in nam v slovenščini razlagal o vsem mogočem. Veliko smo tudi peli in učil nas je slovenskih pesmi. Kolonija nam je naenkrat postala bolj domača in prijetna. Moja generacija mu bo za vse to za vedno hvaležna.

Vili Prinčič

GORIŠKA - Komemoracije

Prvi november oživlja spomin

Ob prvem novembru bodo tudi na Goriškem potekale tradicionalne spominske svečanosti s polaganjem vencev, ki jih prireajo občine, krajevne skupnosti, borčevsko združenje VZPI-ANPI in druge ustanove.

Občina **Sovodnje** bo položila vence k spomenikom padlim ob spominski svečanosti 1. novembra na Vrhu z odhodom izpred sedeža centra Danica ob 9.15, v Gabrjah ob 10. uri, na Peči ob 10.20, v Rupi ob 10.35, v Sovodnjah ob 10.50 najprej pri spomeniku in nato pri spominski plošči pri cerkvi.

V občini **Števerjan** bo polaganje vencev v soboto, 1. novembra, na Trgu Svobode v Števerjanu po koncu maše, ki se bo začela ob 9. uri, in dan kasneje, 2. novembra, na Jazbinah po koncu maše, ki se bo začela ob 15. uri; sledila bosta blagoslov na pokopališču in komemoracija pred spomenikom padlim ob 30-letnici postavitve.

Občina **Doberdob** bo 1. novembra polagala cvetje k spomenikom padlim v NOB ter umrlim italijanskim in avstro-ogrskim vojakom v prvi svetovni vojni: v Jamljah ob 10.45 pri grobnici padlih avstrijskih vojakov v prvi svetovni vojni in ob 11. uri pred spomenikom padlim v NOB; pred spomenikom padlim v prvi svetovni vojni pri Bonetih ob 11.15; pred spomenikom padlim v NOB na Poljanah ob 11.30; pred madžarsko kapelico pri Vižintinih ob 11.45; pred spomenikom padlim v NOB na Palkišču ob 12. uri; pred spomenikom padlim v NOB v Doberdobu ob 12.20. Predstavniki občin Nova Gorica, Brda, Kanal, Miren-Kostanjevica, Šempeter-Vrtojba in Združenja borcev bodo skupno z občinsko upravo položili venec na spomenik na Palkišču in na spomenik v Doberdobu.

V **Pevmi** se bodo ob 1. novembru zbrali ob 9.15 pred spomenikom NOB; z recitalom bodo sodelovali učenci osnovne šole Josip Abram, zapel bo moški pevski zbor Štmaver, priložnostni govor pa bo imel Matija Figelj. Sledil bo spreved do vaškega pokopališča, kjer bodo položili vence k skupni grobnici padlih partizanov.

Podgorska sekcija VZPI-ANPI in društvo Andrej Paglavc prirejata polaganje vencev k spomeniku padlim v NOB v **Podgori** v soboto, 1. novembra, ob 10. uri. Po govoru in polaganju vencev bodo recitali in nastop pevskega zborov iz Šempetra in Podgore, osrednji govornik bo Aldo Rupel.

Štandreška sekcija VZPI-ANPI in kulturno društvo Oton Župančič prirejata v soboto, 1. novembra, ob 11. uri najprej svečanost v Kulturnem domu Andrej Budal v **Štandrežu** in nato ob 11.15 pri spomeniku na vaškem trgu; sodelovali bodo vokalna skupina Sraka in taborniki, govornik bo Marino Marsič.

Občina **Tržič** bo počastila dan mrtvih v vseh vojnah v petek, 31. oktobra, ob 12.30 v Ulici Granatieri, ob 13. uri na pokopališču in ob 13.30 pri spomeniku pred ladjedelnico na Trgu Cosulich. V soboto, 1. novembra, ob 16. uri bo polaganje vencev na Trgu Unità, kjer bo nastopila mestna godba na pihala, sledila bo komemoracija pri spomeniku v Ulici Rosselli; alpinci bodo prinesli baklo bratstva, govornica bo županja Silvia Altran.

Na pobudo občine **Ronke** bo v petek, 31. oktobra, ob 10.30 start spreveda s trga pred občinsko palačo; vence bodo nato položili k spomenikom na Trgu Unità, v Ulici San Lorenzo in pred pokopališčem.

Delegacije združenja VZPI-ANPI bodo sodelovale na naslednjih komemoracijah: v petek, 31. oktobra, skupaj z generalnim konzulatom Republike Slovenije in Zvezo borcev iz Nove Gorice ob 10. uri pri spomeniku v Pevmi, ob 10.30 pri spomeniku v Koprivnem in ob 10.45 pri spomeniku v Štandrežu; v soboto, 1. novembra, skupaj z ANED, SKGZ in krajevnimi skupnostmi ob 8. uri v goriškem zaporu, ob 8.20 v goriškem grajskem naselju, ob 8.40 pred železniško postajo v Gorici, ob 9.15 pri spomeniku v Pevmi, ob 10. uri pri spomeniku v Podgori, ob 11. uri pri spomeniku v Štandrežu, ob 11. uri na Trnovem, ob 11.30 na pokopališču v Ločniku, ob 13. uri s predstavnikami Republike Slovenije na goriškem glavnem pokopališču. V nedeljo, 2. novembra, ob 10.45 bo delegacija prisotna pred glavnim spomenikom v spominskem parku v Gorici, kjer bo komemoracija v organizaciji prefekture.

Svet slovenskih organizacij (SSO) in Slovenska kulturno gospodarska zveza (SKGZ) bosta polagala vence v soboto, 1. novembra, ob 9.30 v Gonarsu in ob 13. uri na glavnem pokopališču v Gorici, in sicer na dveh grobnicah partizanov in na grob Lojzeta Bratuža. Stranka **Slovenska skupnost** bo polagala vence v soboto, 1. novembra, ob 9.30 v Gonarsu in ob 13. uri na mestnem pokopališču v Gorici.

GORICA - V torek v Kulturnem domu

Pregledna razstava slikarke Silve Stantič

»Njene slike so v vseh sestavinah ubrana in pretehtana umetniška vizija«

V galeriji goriškega Kulturnega doma bo v torek ob 18. uri odprtje pregledne razstave slikarke Silve Stantič, ki živi in ustvarja v Gorici. Na ogled bodo platna v tehniki akrila in olja.

»Silva Stantič Prinčič se je pričela intenzivneje ukvarjati s slikarstvom v zrejših letih, v letih, ko je kot oseba sestavila prehojene poti in ob tem tudi spoznala, da jo slikarstvo plemeniti in ji omogoča izpovednost, ki jo je prej kot profesorica matematike potiskala v ozadje. Do znanja in likovne občutljivosti, ki ju danes poseduje, se je dokopala potom lastne zavzetosti, od tod tudi vsa pestrost, ki jo lahko zasledimo v njenih delih. Slike nastajajo iz trenutnega navdih, počutja in doživetja, ter zaživijo na slikarskem platnu, v vseh svojih sestavinah ubrana in pretehtana umetniška vizija,« je v spremni katalog zapisal slikar in mentor Jože J. Kotar.

Na odprtju bo zapel ženski zbor Društva slovenskih upokojevcv za Goriško; razstavo prirejata Kulturni dom in omenjeno društvo upokojevcv.

Na dan poroke pred natanko 65 leti

Vedra, nasmejana, polna pričakovanj. Tako sta na skupno življenjsko pot pred natanko 65 leti stopila Maria Pia in Antonio Bumbaca, ki jima gre tudi zaslug, da sta povila sina Pierluigija, fotografa in dragocenega sodelavca našega dnevnika. Vzela sta se 26. oktobra 1949 v goriški cerkvi Srca Jezusovega, poročno zavezo pa bosta obnovila danes v cerkvi svetega Jožefa Delavca v goriških Stražcah v objemu hčere Renze in sina Pierluigija, zeta Angela in snahe Daniele, vnukov Roberta z ženo Martino, Adriana s Saro, Marie Elene s Francescom, Marie Chiare in Elise ter pravnukov Giosueja, Petre, Bruna in novorojenčka Dimitrija. Jubilanta naj dosežejo tudi naše prisrčne čestitke!

Izleti

POHOD SEDMIH ČUDES bo v organizaciji KD Danica z Vrha bo danes, 26. oktobra. Zbirališče bo pred športnim centrom Danica med 8.30 in 9.30. Na cilju bo pohodnike čakal topli obrok, otroci pa si bodo lahko privoščili ježo s konjem, za kar bo poskrbela »Škuadra UOO«.

DRUŠTVO PROSTOVOLJNIH KRVO-DAJALCEV iz Sovodenj organizira 9. novembra celodnevni izlet v Istro. Vodil bo predstavil Grožnjan in Motovun, kjer bo kosilo, zaključek izleta bo v Umagu; informacije po tel. 340-3423087 (Paolo) in tel. 328-3717328 (Štefan). Vpisovanje na sedežu društva v Gabrjah ob ponedeljkih in petkih od 17.00-18.00 do 30. oktobra.

SPDG prireja 16. novembra martinov pohod na Vitovlje, z družabnostjo v popoldanskem času. Zmerne hoje (s spoznavanjem naravne in kulturne dediščine) bo dve uri in pol. Začetek pohoda pri prireditvenem prostoru na Vitovljah; informacije in prijave po tel. 0481-390826 (Fanika), v večernih urah in na sedežu društva ob četrtkih med 19. in 20. uro, tel. 0481-532358. Ob zadostnem zanimanju možnost prevoza z avtobusom.

Kino

DANES V GORICI
KINEMAX Dvorana 1: 15.00 - 17.30 - 19.50 - 22.10 »Guardiani della galassia«. Dvorana 2: 15.15 - 17.45 - 20.20 »Il giovane favoloso«.

Dvorana 3: 16.00 »Pongo il cane milionario«; 17.40 - 20.40 »Boyhood«.

DANES V TRŽIČU
KINEMAX Dvorana 1: »Balet iz Moskve« 16.00 »La leggenda dell'amore«; 19.50 - 22.10 »Guardiani della galassia«. Dvorana 2: 15.15 »Pongo il cane milionario«; 17.00 - 19.30 - 22.00 »The Judge«. Dvorana 3: 15.00 - 17.30 »Guardiani della galassia«; 19.50 »... E fuori nevicata«; 21.30 »Guardiani della galassia« (digital 3D).

Dvorana 4: 14.50 »Disney Junior Party«; 19.50 »... E fuori nevicata«; 17.40 - 20.40 »Boyhood«.

Dvorana 5: 14.50 - 17.20 - 20.20 »Il giovane favoloso«.

JUTRI V GORICI

KINEMAX Dvorana 1: 17.30 - 19.50 - 22.10 »Guardiani della galassia«.

Dvorana 2: 17.45 - 20.20 »Il giovane favoloso«.

Dvorana 3: 17.40 - 20.40 »Boyhood«.

JUTRI V TRŽIČU

KINEMAX Dvorana 1: 17.30 - 19.50 - 22.10 »Guardiani della galassia«.

Dvorana 2: 17.00 - 19.30 - 22.00 »The Judge«.

Dvorana 3: 18.00 - 19.50 »... E fuori nevicata«; 21.30 »Guardiani della galassia« (digital 3D).

Dvorana 4: 17.40 - 20.40 »Boyhood«.

Dvorana 5: 17.20 - 20.20 »Il giovane favoloso«.

JUTRI V KRMINU

OBČINSKO GLEDALIŠČE: 21.00 »Anime nere«.

Gledališče

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE - ABONMA V GORICI v sodelovanju s Kulturnim domom in s Kulturnim centrom Lojze Bratuž: 24. novembra ob 20.30 v Kulturnem domu »1914-1918. Trst, mesto v vojni«; 27. novembra ob 20.30 v Kulturnem domu »Prizma optimizma«; 15. decembra ob 20.30 v Kulturnem domu večer šansonov in poezije Miroslava Košute »Zlati prah imaš v očeh«; 26. januarja 2015 ob 20.30 v Kulturnem domu »Kabarlet zlatih let«; 6. marca ob 20.30 v Kulturnem centru Lojze Bratuž »Štirje pianisti za dva klavirja« (Sijavuš Gadjiev, Massimo Gon, Alexander Gadjiev, Giuseppe Guarrera); 27. marca ob 20.30 v gledališču Verdi »Nora Gregor - Skriti kontinent spomina«; 20. aprila ob 20.30 v Kulturnem centru Lojze Bratuž »Hlapci«; 25. maja ob 20.30 v Kulturnem centru Lojze Bratuž: »Obiski«; informacije in vpisovanje pri blagajni Kulturnega doma v Gorici v Ul. Brass 20 od ponedeljka do petka 10.00-13.00 in 15.00-18.00 (tel. 0481-33288).

Na medicinski fakulteti tržaške univerze je diplomiral z odliko

Elija Prinčič

Iskreno čestitamo!

Svojci

Na pedagoški fakulteti tržaške univerze je

Karen Ulian

uspešno zaključila magistrski študij predšolske vzgoje. Čestitajo ji

mama, tata, Matjaž in nono Nato

Čestitke

Na pedagoški fakulteti tržaške univerze - smer predšolska vzgoja - je v torek, 21. oktobra, diplomirala naša predsednica **KAREN ULIAN**. Iz srca ji čestitamo in ji želimo veliko novih uspehov! PD Vrh Sv. Mihaela.

Mihael in Julija sta vesela, ker bosta doma učiteljico imela. Naša **KAREN** je »duhtr« postala in z otroki se bo gotovo vedno rada igrala! Iskrene čestitke! Stric Avguštin, teta Gabriella, Tatjana, Tjaša, Mihaela, Sara, Pavel in nono Renato.

Na tržaški univerzi je z odliko diplomiral iz medicine **ELIJA PRINČIČ**. Iskreno mu čestitamo in želimo še nadaljnjih uspehov vsi Belekotovi.

V Rupi Vrhovka živi in jih 50 slavi. Vse najboljše ji želimo sorodniki in prijatelji vsi.

Razstave

RAZSTAVA »OLTRE LO SGUARDO« o goriških fotografih pred prvo svetovno vojno je na sedežu Fundacije Goriške hranilnice v Ul. Carducci v Gorici na ogled ob petkih 16.00-19.00, sobotah, nedeljah in praznikih 10.00-19.00; vstop prost. Vsako nedeljo ob 17. uri brezplačen vodeni ogled.

V BIVŠI KONJUŠNICI PALAČE CORONINI na Drevoredu 20. septembra v Gorici je na ogled razstava z naslovom »Uno Stato in uniforme«; še danes, 26. oktobra, 10.00-13.00, 15.00-18.00, ob 17. uri bo vodeni ogled.

Obvestila

SKRD JEZERO iz Doberdoba prireja enkrat na teden tečaj pilatesa pod vodstvom Sare Rossi. Prvo srečanje bo na sedežu društva v sredo, 29. oktobra, ob 19.30; informacije po tel. 347-1243400 (Magda Prinčič).

DRUŠTVO SLOVENSKEH UPOKOJENCEV za Goriško prireja tradicionalno martinovanje v soboto, 8. novembra, v gostišču Šterk pri Novi Gorici. Vpisujejo po tel. 0481-20801 (Sonja K.), 0481-882183 (Dragica V.), 0481-884156 (Andrej E.), 0481-78138 (Sonja S.). Na račun 20 evrov.

Pogrebi

JUTRI V GORICI: 10.10, Carmela Stacul vd. Cidin z glavnega pokopališča v cerkev v Podturnu in na glavno pokopališče.

JUTRI V PEVMI: 12.30, Maria Ursula Terpin vd. Piras (z goriškega glavnega pokopališča) v cerkvi, sledila bo upepelitev.

JUTRI V TRŽIČU: 9.50, Alessandro Atzori s pokopališča v baziliko Sv. Ambroža, sledila bo upepelitev.

prej do novice

www.primorski.eu

Mali oglasi

MED VRHOM IN POLJANAMI se je v nedeljo, 19. oktobra, izgubila Diana, angleški setter črno-bele barve; tel. 339-8487646.

PRODAJAM akacijeva drva; tel. 0481-390238 ob uri obedov.

V RUPU prodajamo domač krompir in zelenjavo; tel. 389-2308216 od 10. ure dalje.

V ZGODOVINSKEM DELU štanjela na slovenskem Krasu prodamo hišo z vrtom, cena po dogovoru; tel. 00386-41314995.

Lekarne

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
BALDINI, Korzo Verdi 57, tel. 0481-531879.

DEŽURNA LEKARNA V KRMINU
LUZZI DAVERIO, Ul. Matteotti 13, tel. 0481-60170.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU
ALLA SALUTE, Ul. Cosulich 117, tel. 0481-711315.

DEŽURNA LEKARNA V TURJAKU
SPANGHERO, Ul. Aquileia 89, tel. 0481-76025.

Koncerti

V KULTURNEM DOMU V GORICI bo v četrtek, 30. 10., ob 20.30 koncert MoPZ Provox iz Nove Gorice z naslovom »Pesmice prve svetovne vojne«. Sledila bo projekcija kratkometražnega filma »Krvave solze reke Soče« v režiji Iva Sakiside in Astrida Ličena; vstop prost.

Prireditve

16. KOROŠKI KULTURNI DNEVI NA PRIMORSKEM: danes, 26. oktobra, ob 17. uri v župnijski dvorani Anton Gregorčič v Štandrežu gledališka predstava »Bolje tič v roki kot tat na strehi«, nastopa gledališka skupina KPD Sele.

»**KRAŠKI VEČER**« v Lokandi Devetak na Vrhu bo v četrtek, 30. oktobra, ob 20. uri posvečen prvi svetovni vojni. Mitja Jurjen, Nicola Persegati in Paolo Pizzamus bodo predstavili knjigo »Le Battaglie sul Carso«. Stanko Kosič iz Doberdoba bo javnosti predstavil svoje kipe iz granat in drugih ostalin prve svetovne vojne. Sledila bo kulinarična ponudba z menijem narodov prve svetovne vojne; obvezna rezervacija po tel. 0481-882488 ali na naslov info@devetak.com.

GORICA - Prilivu beguncev ni konca

Ob Soči že spet šotori

Pod goriškim sejmskim razstaviščem je v noči s petka na včerajšnji dan ponovno zraslo malo šotorišče prebežnikov. Kot smo na naših straneh že poročali, je v četrtek goriški župan Ettore Romoli izdal odredbo, ki iz sanitarnih razlogov prepoveduje postavljanje zasilnih zavetišč in taborjenje na soškem bregu: okrog 80 prosilcev za azil, ki so že več tednov živeli ob sejmišču, je moralo v teku dvanajstih ur zapustiti svoja zatočišča, streho nad glavo pa jim je prefektura priskrbelo v objektu bivšega avtosolona Lancia v Tržaški ulici. Problem pa žal tudi s tem ni rešen, saj v Gorico vsak dan prihajajo novi begunci, za katere v centru Cara v Gradišču, v stavbah goriške Karitas in hotelu Internazionale ni prostora.

»V petek smo šotore in kolibe ob Soči podrli, nekaj ur kasneje pa so na njihovem mestu že zrasli novi,« je povedala goriška občinska odbornica Silvana Romano, ki se je včeraj dopoldne skupaj z redarji, karabinjerji in policisti odpravila v Ulico Barca, kjer naj bi prespalo med 20 in 30 beguncev. Šlo naj bi za ljudi, ki se še niso zglasili na kvesturi in nimajo dokumentov. »Skušali smo jim dopovedati, da zaradi odredbe ne morejo ostati na soškem bregu. Pospremila sem jih na sedež Rdečega križa, kjer so jih nahranili, poklicala pa sem tudi goriško zdravstveno podjetje, ki mora poskrbeti za zdravniške preglede. Jasno se mi zdi, da morajo začeti begunce sprejemati tudi ostale občine pokrajine, saj je tu položaj nevzdržen,« je povedala goriška občinska odbornica Silvana Romano.

Goriški prefekt je spričo izrednih razmer za danes sklical sejo odbora za javno varnost, ki bo ob 10. uri na prefekturi. Med udeleženci bo tudi goriški župan Ettore Romoli, ki zahteva, naj prefektura čim prej razporedi prosilce za azil tudi po drugih občinah Goriške.

MEDEJA - Slavnostni prerez traku

Po novi stezi zapeljalo okrog tristo kolesarjev

Nova kolesarska steza teče vzdolž reke Idrije in potoka Birša

BUMBACA

Okrog tristo kolesarjev se je včeraj popoldne udeležilo slovesnega odprtja nove kolesarske steze, ki povezuje občine Medveja, Romans, Mariano, Moraro, Koprivno, Krmin ter občini Chiopris Viscone in San Giovanni al Natissone v videmski pokrajini. Načrt kolesarske steze, s katero želijo turistično ovrednotiti tudi reko Idrijo in potok Biršo ter celotno briško ozemlje, ki je posejano z zanimivostmi, je začel nastajati že pred desetimi leti, birokratski mlini pa žal meljejo tako počasi, da so se dela zaključila šele letos.

Nosilka projekta, ki je zaobel teritorij v dveh pokrajinah, je bila občina Medveja. Stezo so s pre-

rezom traku predali namenu domači župan Igor Godeas in predstavniki ostalih soudeleženi občin; prišel je tudi bivši župan Alberto Bergamin, ki je občino Medveja vodil v času, ko so zasnovali projekt. Navzoča sta bila še Sara Vito in Gianluca Madriz, deželna odbornica za okolje Furlanije Julijske krajine in predsednik goriške Trgovinske zbornice, ki sta financirala medobčinsko kolesarsko stezo.

K veselemu razpoloženju je včeraj pripomogla udeležba številnih občanov-kolesarjev, med katerimi je bilo veliko otrok. Ob njih je stezo, ki teče vzdolž Birše in Idrije, preizkusila jahalka s svojo kobiljo, saj je steza primerna tudi sprehode s konji.

GORICA - Marij Čuk v gosteh

Verze preveva toplina, da sneg kopni na jeziku

Pesnik v Gorici (zgoraj) in del publike

BUMBACA

Od latinščine do Filipincev

Vsak teden beremo in poslušamo napovedi, kako naj se goriška krajina ovrednoti, da postane dovolj privlačna za tokove obiskovalcev. Vselej se ob vrsti krajskih in zgodovinskih postavk omenja proizvodnja vina. Kakšen je ta vinogradniški svet danes, kako razmišljajo in delujejo mladi gospodarji, ki sicer že nadomeščajo svoje starše, a slednji še niso povsem izpregli?

Napis na štiti »Vinea prope silvam tiliarum quae dicitur Teja« je del oznake posestva Vitilia. Slovenski prevod se glasi: »Vinograd proti lipovemu gozdu, ki se imenuje Tija.« Cigličevi z Valerišča so ga odkupili od grofov Formentinijev hkrati z domačijo Na Gmajni.

Sledili so vinogradi Faverževo, Vrhač, Trčičevo in drugi ter nekaj hektarjev gozda, ki ga uporabljajo za kole in kurjenje v dveh stanovanjih: v prvem živita starša, v drugem pa Bogdan Ciglič z družino. Pred petindvajsetimi leti je v vinarstvu prišlo do socialnih, tehnoloških in tržnih spre-

memb. Z njimi je odgovornost za nove usmeritve prešla na mlajšo generacijo. Podjetje Vitilia je vina začelo stekleničiti leta 1992, a le 25%, ostalo grozdje oddaja trem velikim kletem neposredno iz vinogradov. Vnaprej so dogovorjeni, kako mora biti gojeno in sortirano.

Table na cesti proti Valerišču so do deset let nazaj privabljale precej turističnega toka v Vitilievo klet. Nato je krivulja strmo padala. Sedaj teče prodaja preko posredniških mrež do Kanade, Nemčije in Francije, veliko strank pa si je v Italiji Cigličeva družina pridobila z uspešnimi osebnimi stiki v Bergamu, Rimu, Latini, Firencah, Milanu in v nemško govorečih deželah. Do pred nekaj leti jim je sejem v Veroni nekaj pomenil, a naložbe v reklamo v specializiranih revijah so se izkazale nerentabilne; doberšen del jih posrka in na njih bogati založniški svet, ki se vrta okrog njih.

Po maturi na trgovskem strokovnem zavodu se je Bogdan Ciglič usposabljal neposredno na terenu, pri čemer so mu pomagali stiki z vrhun-

Bogdan Ciglič pod domačim latnikom

FOTO A.R.

OD DOMAČEGA LATNIKA DO ...

Oznaka kmetije povezuje trto z lipo FOTO A.R.

skimi strokovnjaki, pri katerih je z iskrenim pristopom doživel prijateljske povezave. Občasno mu poleg ožjih sorodnikov pomagajo preko zunanje zadruga najeti delavci, ko je treba obrezovati, plesti, prerezovati, namestiti palisade in trgati. Po dva meseca na leto lahko delo opravljajo upokojenci in študenti. Pripeti se, da zadruga pripelje tudi skupine priučenih Filipincev.

Vinogradništvo že nekaj let uspeva, a ne bo trajalo, ker je konkurenca neizprosna. V Italiji ga bo ugonobila birokratska zapletenost. Vinogradi so sedaj razporejeni po treh merilnih sistemih: ko vzleti letalo in poslika neko območje, se izkaže, da je realno stanje drugačno od tistega na mapah. V Sloveniji, kaj šele v Avstriji in Nemčiji, sedejo k računalniku in zadevo uredijo. V Italiji so obvezne prijave, prošnje, odpovedi in spremembe v dolgih postopkih, pri katerih so koleki najpomembnejša postavka.

Oseben vtis? Po desetletjih sem srečal nekdanj zadržanega dijaka, ki sedaj ve, kako je treba skozi življenje.

Aldo Rupel

»Pesnika Marija Čuka preveva toplina, zato mu na jeziku kopni sneg.« S to besedno igro, ki se navezuje na naslov tokratne Čukove pesniške zbirke, je njegova sogovornica Marija Češcut zaključila predstavitev, na kateri se je zbralo v komorni dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici okrog dvajset poslušalcev, ki so avtorja nagradili z dolgim ploskanjem in nakupom knjige. Opremil jo je Marjan Kravos, tiskali so jo v tiskarni Grafica Goriziana po naročilu tržaške založbe Mladika. Spremnno besedo je napisal akademik Boris Paternù in jo umestil visoko na lestvici slovenskih pesniških izdaj.

Pesnikova sogovornica je na predstavitvi izhajala prav iz Paternujevega besedila, kjer so Čukovi raznoliki stihovi povezani v tri tematske sklope. V nekaterih se sooča z eksistencialnimi zagonekmi, v drugih z ljubezensko erotičnimi vzgibi, v tretjih z družbenimi pojavi. Pesmi niso v zbirki povezane v poglavja, med seboj se navedene vsebine prepletajo in o slednjih je avtor odgovarjal na vprašanja in premisleke. Glede doživljanja bivanja je v njih čutili temperamentalnost, s katero je prepovzaven v celotnem tukajšnjem prostoru. Poezija mu ponuja svoboden prostor, v katerem je mogoča večplastnost, s slednjo pa išče ravnovesje. Celote ni mogoče zaobjeti, so pa posamezne poezije okruški neke celote.

Iz eksistencialnega osredotočenja prehajamo k drugemu z ljubeznijo, ki je stalnica v medosebnih odnosih. Tudi na makro ravni se prav v tem času soočamo, kako je kljub milijonom mrtvih, padlih med prvo svetovno vojno, na koncu prevladala ljubezen, saj je iskanje drugega človekova stalnica. Kako lahko vse te razsežnosti pripovedujemo? Z vizualnimi in slušnimi podobami, s povezovanjem forme in vsebine, z ubesedovanjem tistega, kar mislimo in čutimo. Naj se tudi hermetičnost na koncu odkrije, a po možnosti brez razumskega pristopa.

V kritično družbenih stihih je Čuk oster in sarkastičen, a v njih ni slutiti negativnosti. Zaznati je željo-potrebo, da se kaj spremeni. Težave nastajajo bolj zaradi nas samih kot pa zaradi zunanjih pritiskov. Plaši nas na primer vprašanje, kaj smo v očeh osrednje Slovenije, in kaj je slednja v naših očeh. Spet se podobno kot pred dvema stoletjema postavlja vprašanje obstoja slovenskega jezika. Nekateri se sprašujejo o stopnji njegove tržnosti. Že slišano in premleno. V intelektualnih sferah so o tem že modrovali, sedaj vse merimo s političnimi in celo strankarskimi parametri, vselej se je narod »uprlk«, umetnost, zlasti književnost pa je pokazala pot naprej. Ne sicer z izdelanimi odgovori, temveč z izpostavljanjem pojavov. Na vprašanja daje odgovore kritična vest.

Med prostim pogovorom, ki je sledil predstavitvi, so nekateri podčrtali, da je mnogo ljudi pritegnilo poslušanjem ali prebranemu govoru v Bazovici na začetku septembra. Šlo je za prozno obliko ene od pesniških vsebin iz zbirke »Ko na jeziku kopni sneg«. Vprašanje je, koliko je pripravljenih v praksi spremeniti stvari najprej pri sebi ... (ar)

LOJZE ABRAM

»Rekli smo, da tudi narava joče zaradi prihoda Italije ...«

60-letnica
priključitve
Trsta
Italiji

Nedelja, 26. oktobra 2014

13

GUIDO BOTTERI

»Radostni (v resnici deževni) dnevi« oktobra 1954

Ob branju polemčnih zapisov, ki so zadnje tedne ponovno polnili časopisne strani in socialna omrežja, bi lahko sicer človek dobil vtis, da ni tako, pa vendar: v Trstu sobivajo različni zgodovinski spomini in različne občutljivosti. Zato ne čudi, da je 26. oktober 1954 za velik del italijanskega prebivalstva predstavljal uresničenje večletnih sanj. Prav tako pa ne čudi, da so tistega dne mnogi tržaški Slovenci žalovali. Med njimi je bil tudi Lojze (takrat še Luigi) Abram, dijak slovenske realne gimnazije v Ulici Lazzarretto vecchio.

»Bil je deževen dan in spominjam se, da smo rekli, da očitno tudi narava joče zaradi prihoda Italije,« se spominja 81-letni novinar. »Najbrž je bil tisti terek pouka prost dan, ne spominjam se natančno, zagotovo pa vem, da nisem bil sredi množice na Velikem trgu. Po mestu smo tiste dni hodili z mrkimi obrazi, povratek Italije ni v naših očeh obetal nič dobrega.«

V tržaških Slovencih so bili še živi spomini na petindvajsetletno fašistično preganjanje, med mladimi, ki so bili v otroštvu prisiljeni obleči uniforme raznih »balilla« in »figli della lupa« (med njimi je bil tudi Svetoivančan Lojze), je bilo vzdušje že nekaj tednov naelektreno. »Ko se je izvedelo, kaj predvideva Londonski sporazum, smo dijaki šli na ulice in protestirali proti prihodu Italije. Spominjam se, da je na Trgu Venezia spregovoril Peter - Piero Sancin. Zahtevali smo guvernerja za Svobodno tržaško ozemlje. Nasprotovali smo prihodu Italije, ne spominjam pa se, ali smo tudi vzklikali Jugoslaviji: iz tistega obdobja se spominjam predvsem bitke za STO. Bili smo zelo borbeni, v sprevedu, na čelu katerega je vihrala tržaška (rdeča) zastava s helebardo, smo šli do Velikega trga. Nam se je zdelo, da bomo izvedli revolucijo, kmalu pa so na trg prišli "ta

črni". No, saj ni rečeno, da so bili vsi črni, ampak nam so se zdeli taki. Napadli so nas in nas zapodili s trga. Z nekaterimi sošolci sem se zatekel v Ulico Roma 15, kjer je bil sedež Prosvetne zveze. Tam je bila "bog i batina" Tončka Čok, spominjam se, da se zbalala, da bodo vdrli v stavbo in uničili prostore, a so ostali na ulici in kričali. Kasneje so se nekateri spraševali, zakaj nismo poklicali pristaniških delavcev, da bi nas branili. Ne vem, zakaj jih nismo. Tako se je zaključila "velika" manifestacija slovenskih študentov,« se nasmehne Abram.

Povsem drugačni občutki ga vežejo na maj 1945 in prihod jugoslovanskih partizanov, v katerem je kot večina tržaških Slovencev, a tudi mnogi italijanski levičarji, videl osvoboditelje. »Sedanje polemike glede 12. junija 1945 se mi zdijo absurdne. Trst so osvobodili 1. maja 1945, ali če hočete 2. maja, saj so prvi dan šepoteli boji, nikakor pa ne 12. junija. Naša družina je stanovala v Borštiču, današnji Ulici Timignano. Prvega maja je zagorelo v našem dimniku, zato sem splezal na streho, da bi pogasil požar. Kmalu pa sem se moral skriti, saj so po zraku švigale krogle. To so bili zadnji boji med partizani in Nemci. Zajete nemške vojake so nato vodili v svetoivansko kasarno, kjer so v naslednjih tednih zaprli tudi nekaj fašistov. Menda so jih nato odpeljali v Borovnico, ampak tega ne morem trditi, ker jih nisem videl. O tem se takrat ni govorilo. Spominjam pa se, kako so partizani kuhali golaž pri Subanu, kako so zasedli naše nekdanje društvo, to je Narodni dom, v katerem je deloval fašistični Dopolavoro. Vsi smo razobešali zastave in začeli nositi titovke, tudi tisti, ki niso spadali zraven. (smeh) Naše pupe so jih šivale noč in dan. Ko so 12. junija morali oditi, smo bili žalostni.«

Lojze Abram je po maturi leta 1955 delal marsikaj, od črpalkarja do študenta političnih ved, naposled pa se je zapisal časnikarstvu. Zaposlen je bil najprej pri Primorskem dnevniku, nato na radiu Trst A, nazadnje pa je bil tudi prvi predsednik Zadruga Primorski dnevnik. Za mnoge nekdanje otroke pa bo Lojze Abram ostal predvsem dolgoletni urednik živobarvne revije Galeb. »Začel sem kot sodelavec Milana Jereba, od leta 1969 pa jo dobrih petindvajset let urejal na lastno pest.« Tisto mladinsko revijo Galeb, ki se je rodila ravno oktobra 1954. leta ... (pd)

Spominjam se treh trenutkov, ki sem jih doživel (in jih opisal), ko se je Trst - kot se je takrat reklo - »vrnil Italiji.«

Takrat sem bil urednik (»bele kronike«, kot se je žargonsko pravilo tistim novinarjem, ki so se ukvarjali s krajevnimi političnimi, sindikalnimi in gospodarskimi dogodki, z izjemo črne in sodne kronike) dnevnika Giornale di Trieste, ki je bil nekakšna »krinka« Il Piccola, ker Angloameričani niso dovolili, da bi časopis zaradi vloge, ki jo je bil odigral med fašističnim obdobjem, ohranil to ime.

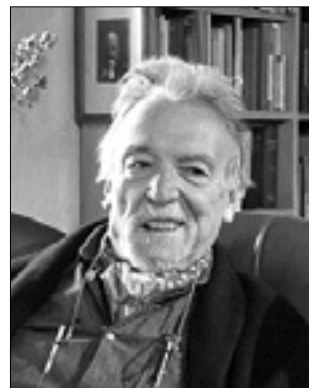
Dne 6. oktobra sem bil pričevalec - in poročevalec - srečanja med italijanskim generalom Edmondom De Renziem in britanskim Johnom Wintertonom, na katerem bi se bili morali dogovoriti o načinu prehoda z ene vojaške uprave v drugo. Srečanje, ki ga je uvedla fanfara drugega bataljona Lancaster Fusiliers, se je odvijalo v jedilni dvorani na Devinskem gradu, ki je bil že devet let rezidenca guvernerjev Cone A, ker sta ga Airey in Winterton zasegla (izgnani lastnik gradu, grof Raimondo Torre e Tasso, je iz protesta postavil pred vhod v utrdbo šotor, v katerem je tudi prenočil, a nočitev je bilo, v resnici, bolj malo).

»Giornale« je objavil moj članek na prvi strani: bilo je drugič, ko je vodja kronike časopisa Ugo Sartori (ki je bil pred vojno glavni kronist Il Piccola) objavil prispevek z mojim podpisom (takrat je bilo to zelo redko priznanje, za razliko od današnjih dni, ko se ime in priimek - ali priimki - avtorjev pojavljajo tudi pod novičko o stariki, ki je padla po stopnicah).

Takrat sem se pohvalil, ker sem zabeležil, da je general Winterton (ki so ga imeli Tržačani vse prej kot radi, ker so mi prisodili odgovornost za mrtve v novembru 1953) na kamin v dvorani namestil vazo Myosotis selvatica, cvetjem, ki je ljudsko znano z imenom »non ti scordar di me« - spominčice (in jim tudi Angleži pravijo »forget me not«).

Drugi spomin je iz noči med 24. in 25. oktobrom. Ta spomin ostaja - vsaj zame - »ovekovečen« v fotografiji Uga Borsattija, prvega in mitičnega tržaškega fotoreporterja. Ugo je posnel majhno patroljo novinarjev (mogoče je - v vrsti - prepoznati: odvetnika Balda Ulcigraia, dopisnika agencije France press - takrat niso aplicirali strogih sindikalnih norm o poklicni ekskluzivnosti, tudi drugi tržaški odvetnik Arrigo Cavalieri je bil

takrat dopisnik britanske agencije Reuter - nadalje kolega Luciana Cossetta, ki je potem postal dopisnik Il Piccola v Bonnu, takratnem glavnem mestu Zahodne Nemčije, tretji na sliki pa sem podpisani), ki se »umika« z nekdanjega mejnega prehoda (med Cono A in Cono B Svobodnega tržaškega ozemlja) pri Albaro Vescovà-Škofije, medtem ko je slišati ropot motorjev jugoslovanskih vojakov, ki se pripravljajo na »prisvojitve« tistega dela tržaške pokrajine, ki je bila z Londonskim sporazumom dodeljena Titu. Bili smo zadnji Italijani, ki smo zapustili tisti košček Istre; s Hrvatini so odšli tudi komunisti, Italijani in nekateri Slovenci, kominformisti.

Tretji dogodek, ki sem ga oživel kot Tržačan druge generacije (vsi moji štirje dedi so iz Doline Rendena v Tridentu) in kot novinar, je z dne 26. oktobra, ob prihodu italijanskih čet - z bersaljerji na čelu - v tisto ki je bila postala že bivša Cona B nikoli rojenega Svobodnega tržaškega ozemlja.

Časopis mi je poveril nalogo pričakati vojake pri štivanski papirnici na cesti Sesljan-Tržič, kjer so do polnoči dneva prej službovale obmejne straže, ki so jim ljudje pravili »cerini«. Bili so to agenti civilne policije pod poveljstvom tistih britanskih častnikov s »cevmi« narisanimi na uniformah po modelu londonskih polic-menov.

Neprenehni dež (vsaj tako se ga spominjam) ni niti najmanj skvaril navdušenja in vznemirjenosti tisočev Italijanov vseh starosti in vseh družbenih slojev (»Zaukaj ne bi smeli pozdraviti italijanskih vojakov«, je novinarjem izjavil stalistični lider Vittorio Vidali: "Vsak tretji je glasoval za komuniste.«), ki so s tribarvnimi zastavami v rokah čakali ure na prihod.

Za mnoge (z mano vred) je tisto čakanje trajalo enajst let, odkar je bil Trst proglašen za glavno mesto »Adriatisches Künstenlanda«, hitlerjevskega prizvoka.

Guido Botteri

Napis v kriškem portiču

Razmejitevna komisija

Motiv iz Boršta

Primorski dnevnik, oktober 1954

Parada italijanske vojske na tržaškem nabrežju

MAGAJNA ARHIV NŠK

60-letnica
priključitve
Trsta
Italiji

IZ POROČILA SLOVENSKO-ITALIJANSKE ZGODOVINSKO-KULTURNE KOMISIJE O SLOVENSKO-IT-

Prihod Italije v Trst začel poglavja v burni zgodovini

OBDOBJE 1945-1956

1.) Območje Primorske-Julijske krajine in Beneške Slovenije, Režije ter Kanalske doline, kjer živita drug ob drugem slovenski in italijanski narod, je bilo že poprej v zgodovini prepredeno z mejami, a nikoli tako na gosto kot v desetletju po vojni. Od maja 1945 do septembra 1947 sta tu delovali anglo-ameriški vojaški upravi s sedežema v Trstu in Vidmu in jugoslovanska vojaška uprava. Julijska krajina je bila razdeljena na dve zasedbeni coni: cono A, ki jo je upravljala Zavezniška vojaška uprava (ZVU), in na cono B, ki jo je upravljala Vojaška uprava Jugoslovanske armade (VUJA), območje Benečije pa je upravljala ZVU s sedežem v Vidmu.

Po letu 1945 so mednarodni odnosi prehajali v globalno konfrontacijo med vzhodnimi in zahodnimi državami; čeprav so se nova merila v diplomatskih odnosih med velesilami uveljavila le ščasoma, je v političnem ravnanju ljudi na meji med Italijo in Jugoslavijo kaj kmalu prevladalo ozračje spopada med civilizacijama. Medtem ko je bil ob koncu prve svetovne vojne zaradi razmerja sil v Evropi italijansko-jugoslovanski mejni spor potisnjen na vzhodni rob spornega ozemlja, je zasuk v razmerju moči med obema državama po drugi svetovni vojni premaknil potegovanje za mejo na zahodni rob območja: z novo mejo je bil tako nagrajen prispevek Jugoslavije - države, ki jo je Italija napadla - k zavezniški zmagi in v precejšnji meri uresničena pričakovanja, ki so raznemala boj primorskih Slovencev in Hrvatov za zmago nad fašizmom in za narodno osvoboditev. Prizadevanja za državno mejo, ki naj bi se ujemala z narodno, pa so bila neučinkovita, zato ker je imela glavno besedo politika moči, pa tudi zavoljo posebitvenih značilnosti na Primorskem ter razhajanj v razumevanju narodne pripadnosti tamkajšnjega prebivalstva. Že spet se je, kot po letu 1918 in kot je sploh značilno za čas nacionalizmov, izpolnitev narodnega programa nekega naroda (četudi v primeru Slovencev nepopolno) udejavnala na račun sosednjega naroda.

Kmalu potem, ko je mirovna pogodba, ki je kot kompromisno rešitev vzpostavila Svobodno tržaško ozemlje (STO), začela veljati, je tudi v jugoslovansko-italijanskih odnosih prevladala logika hladne vojne. To obdobje je doseglo vrhunec leta 1948, ko so zahodne vlade zaradi skorajšnjih italijanskih državnozoborskih volitev 20. marca objavile Tristransko noto in se v njej izrekle za vrnitev celotnega STO Italiji.

Po razdoru s Sovjetsko zvezo se Jugoslavija ni več uvrščala v vojaško-politične bloke, njeno neuvrčenost pa so zahodne sile poplačale z gospodarskimi in političnimi koncesijami, ne glede na to, da je v njej vladal totalitarni režim. Ko so dvostranska pogajanja o usodi STO zastala in se je kriza, ki se je začela z objavo dvostranske note 8. 10. 1953, umirila, je bila na pobudo atlantskih velesil v Londonu 5. 10. 1954 sklenjena Spomenica o soglasju.

Razmejitve, določena z mirovno pogodbo in pozneje dorečena s Spomenico o soglasju, je bila bolj ugodna za Jugoslavijo, saj je ta dobila večino zahtevanega ozemlja, dasiravno ne tudi s Slovenci poseljenih Gorice in dela Goriške, Tržica z okolico ter cone A nikoli oživelega Svobodnega tržaškega ozemlja. Kljub jugoslovanskim zahtevam pa Beneške Slovenije, Režije in Kanalske doline niso uvrstili v pogajalski sklop.

Drugače je razplet mejnega spora doživljalo prizadeto prebivalstvo. Medtem ko je večina italijanskega javnega mnenja z navdušenjem pozdravila vrnitev Trsta Italiji, saj je mesto preraslo v simbol dolgotrajnega diplomatskega italijansko-jugoslovanskega razmejitvenega spora, so Itali-

jani v Julijski krajini doživljali izgubo Istre kot brazgotino, ki se jim je globoko zarezala v kolektivni spomin. Slovencem pa so zadovoljstvo nad pridobitvijo slovenskega podeželja na Krasu in v Posočju grenile neuslišane zgodovinske zahteve po Trstu in Gorici, čeprav jih je deloma nadomestila priključitev obalnega pasu z občutno italijansko navzočnostjo na Koprskem, saj si je Slovenija z njim zagotovila izhod na morje.

Medtem ko je hrvaško prebivalstvo dotlej spornega ozemlja po zaključku pogajanj v celoti pripadlo republiko Hrvaški kot sestavni enoti jugoslovanske federacije, pa je slovenski živelj ostal v Italiji v okviru tržaške, goriške in videmske pokrajine, italijanski živelj pa v Jugoslaviji, čeprav se je v času Spomenice o soglasju že v veliki meri odselil z območij, ki jih je mirovna pogodba prisodila Hrvaški.

2.) Na območjih, kjer so po letu 1947 ponovno vzpostavili italijansko upravo, je vrnitev v urejene razmere preprečevalo vztrajanje pri nacionalistični državi, ta pa je deloma izviral tudi iz zamer zaradi dogajanja med jugoslovansko zasedbo leta 1945. Vrnitev italijanskih oblasti je na Goriškem spremljal val nasilja nad Slovenci in Jugoslaviji naklonjenimi posamezniki. Italijanske oblasti so se do Slovencev vedle na splošno nezaupljivo, spoštovale so sicer njihove osebne pravice, niso pa podpirale njihovega narodnega razvoja; bilo je celo nekaj poskusov raznarodovanja. Nova meja je z razkosanjem nekdanje pokrajine hudo oškodovala Goriško, saj je gorato zaledje Posočja ločila od njegovega ravninskega težišča, še zlasti pa je prizadela Slovence, saj jih je locila od rojakov. Nove razmere so Slovence privedle do odločitve o graditvi Nove Gorice; novo mesto je v poznejšem ugod-

nejšem ozračju kljub hudim oviram navezalo stike z mestnim jedrom, ki je ostalo v Italiji in si z velikim naporom opomoglo šele proti koncu petdesetih let.

3.) V težjem položaju so bili Slovenci v Beneški Sloveniji, Režiji in Kanalski dolini, saj jih oblasti niso nikoli priznale kot narodno manjšino in so zato ostali brez pravice do šolskega pouka v materinščini in pravice do njene uporabe v odnosih z oblastmi. Vse od zadnjih vojni let je slovenska narodna zavest doživljala prerod, toda vzhodni naklonjenih političnih težej med prebivalstvom, ki je od nekaj izražalo lojalnost do italijanske države, je italijansko stran tudi zaradi prevladujočega ozračja hladne vojne večinoma navajal k sumu, da so te izraz političnega gibanja, ki je prihajalo z one strani meje, ne pa sad samoniklega razvoja. Zagovorniki takšnih težej so zastraševali, zapirali, v nekaterih primerih pa so pripadniki skrajno desničarskih in paravojaških skupin z njimi fizično obračunali. Težave s civilnimi in tudi s cerkvenimi oblastmi so imeli tudi slovenski duhovniki, predvsem zato, ker so v njih oblasti prepoznavale nosilce ohranjanja samobitnosti Beneških Slovencev, začenjši z uporabo slovenščine pri dušnem pastirstvu.

Ni dvoma, da so se v teh krajih italijanske oblasti vztrajno izmikale odgovornosti pri izvajanju zaščitne politike, ki naj bi bila zvesta duhu demokratične ustave. Do zamud je prihajalo tudi zaradi mednarodnega položaja in iz tega izviračih političnih nasprotij. Zaradi njih je bila dokaj pozno ustanovljena tudi dežela Furlanija-Julijska krajina, saj je ustavodajna skupščina njenemu avtonomnemu statutu naložila ravno pozornejšo skrb do manjšinskih potreb.

V conah A in B Julijske krajine in od 1947 leta v conah A in B STO sta zasedbeni upravi sicer delovali kot začasni upravi, a sta se med seboj razlikovali v nekaterih bistvenih vidikih. Medtem ko je bila zavezniška vojaška uprava dejansko le zasedbena oblast, je jugoslovanska vojaška uprava zastopala hkrati državo, ki je to območje zahtevala zase, ta okoliščina pa je vplivala na njeno ravnanje. Anglo-američani, ki so v cono A uvedli liberalno demokratične ureditev ter ves čas obdržali popoln politični in vojaški nadzor nad svojim območjem, so sprva skušali pritegniti k upravljanju vse politične struje. Ker pa so Jugoslaviji naklonjene organizacije sodelovanje odklonile in je poleg tega hladna vojna terjala vse večji davek, saj je do leta 1948 območje ob severnem Jadranu veljalo za enega od njenih žarišč, so pozneje pritegnili v upravo le Italiji naklonjene in protikomunistične sile. Zavezniška vojaška uprava je s svojimi ukrepi zagotovila slovenskemu prebivalstvu pravico do uporabe slovenščine v javnosti in šolstvu, a je hkrati skušala ovirati njegove stike z matično domovino. Ob sicer pozni uvedbi krajevne samouprave pa je s svobodnimi volitvami leta 1949 in 1952 omogočila Slovincem, da so po več kot dveh desetletjih pregnanstva iz javnega življenja lahko izvolili svoje predstavnike. V teh letih se je v Trst in Gorico vrnil del Slovencev, ki so se med obema vojnama zatekli čez mejo. Med njimi je bilo več izobražencev, ki so nato prevzeli odgovorne naloge na političnem in kulturnem področju.

5.) Do leta 1954 je bilo vprašanje državne pripadnosti cone A pomembnejše kot vsa druga vprašanja, prepletalo se je z razprtijami hladne vojne, vnašalo v politični boj polarizacijo in hudo zavrlo oživiljanje demokratičnih odnosov. Ločnica

med projugoslovanskim in proitalijanskim taborom ni bila le narodnostna, pa tudi ni samo razredna ali ideološke narave, kajti v ti dejavniki so se v njej prepletali. Do leta 1947 so v vsakem izmed taborov politični razločki bledeli, močno pa so se v njih raznemale nacionalistične strasti. Ščasoma se je izrazila njihova notranja razgibnost in čeprav je narodnostni spopad vedno ločeval duhove, so se italijanske demokratične sile, ki so v cono A prevzele politično krmilo, skušale pri svojem delovanju v glavnem ograditi od skrajne desnice. Podobno so se javno pokazale tudi dotlej zabrisane ideološke razlike med Slovenci, ki so ustanovili stranke in skupine, nespote novim jugoslovanskim oblastem. Oblikovale so se tudi avtonomistične te nje, ki so pritegnile nekatere slovenske italijanske kroge k zavzemanju za to, da STO polnopravno zaživel.

Poleg tega, da vsakdanje sožitje skupnem okolju nikoli ni zamrlo, je do objave resolucije Informburoja vladalo v dežj tesno sodelovanje med Slovenci in mnogimi Italijani, temelječe zlasti na skupni narodni pripadnosti in izkušnji partizanskega boja; to je v nekaterih krogih spodbudilo marsikateri mit, tudi tistega o naravnem nasprotju med obema narodoma. Solidarnost med italijanskimi in slovenskimi komunisti je zlasti v cono A vse do spora med Jugoslavijo in Informburojem (junij 1948) in hajala iz odločitve večinskega dela italijanskega delavstva za priključitev k Jugoslaviji kot državi, ki je gradila komunizem, čeprav so se vezi med njimi rahljale zaradi večjega razhajanja pri pojmovanju in nacionalizma, vloge partije in drugih ključnih vprašanj, na primer tistega o državni pripadnosti Julijske krajine. Kljub drug

ITALIJANSKIH ODNOSIH MED LETOMA 1880 IN 1956

tek novega ini mesta

čnim stališčem do nekaterih vprašanj je tudi sodelovanje, ki sta ga KPI in KPS (KPI) razvili v skupnem boju proti fašizmu in okupatorju, ostalo tesno.

6.) Čeprav je cona B Julijske krajine leta 1945 obsegala obširno ozemlje med rapalsko mejo in Morganovo črto, je bil italijanski živelj na območju, ki ga je upravljala slovenska oblast, gosteje naseljen le v obalnem pasu, prebivalstvo v zaledju pa je bilo večinoma slovensko. Leta 1947 so iz obalnega pasu pri Kopru in z območja pod hrvaško upravo v Bujšćini oblikovali cono B STO. V njej je VUJA del svojih pristojnosti prenesla na civilne organe ljudske oblasti in si prizadevala utrditi politično strukturo komunistične, do individualnih pravic brezobzirne oblasti. V nasprotju z mandatom o začasnih upravi zaselenega ozemlja, ki naj ne bi vplivala na njegovo bodočo državno pripadnost, so jugoslovanske oblasti skušale izsiliti njegovo priključitev z izvršenimi dejstvi. Ob tem, ko so Slovencem priznale narodnostne pravice, ki jih vse dotlej niso smeli uživati, so Italijane tudi z zastraševanjem in nasiljem skušale prisiliti, da pristanejo na priključitev k Jugoslaviji.

Obenem sta nova zakonodaja in tudi prekinitve odnosov med sosednjima conama izpodkopali gospodarsko osnovo dotodanjega vodilne družbene vloge italijanskega življa. Družbeno hierarhijo je prekrilo tudi razkrajanje italijanskih vodilnih slojev. Poleg tega si je oblast prizadevala odpraviti naravno kulturno oporišča italijanske skupnosti: ustanavljanje novih kulturnih ustanov pod strogim nadzorom oblasti, kot na primer italijanske radijske postaje, pa je kaj malo zaleglo, ker je oblast postopno izrivala učitelje, šolstvo z italijanskim učnim jezikom pa po letu 1948 tudi siromašila in vsebinsko usmerjala v rahljanje vezi italijanske narodne skupnosti z matično domovino in v njeno obrekovanje. Prav tako je režimsko preganjanje vere v primeru italijanske duhovščine, ene od ključnih narodnoobrambnih dejavnikov, nehote dobilo raznarodovalno ost.

Nekateri domači aktivisti, ki so svoji gnev nad početjem istrskega fašizma znašali nad italijanskim življem, pravzaprav že od prvih poveljnih dni niso skrivali namer nzebíti se Italijanov, ki so se novim oblastem postavljali po robu. A dozdejšnja dognanja stroke ne potrjujejo pričevanj nekaterih, čeprav vplivnih jugoslovanskih osebnosti, o jugoslovanskem načrtu izganjanju Italijanov. Iz ravnanja jugoslovanskih vodstev je o takšnem načrtu mogoče sklepati šele za čas po sporu z Informbirom leta 1948, ko se je velika večina italijanskih komunistov v coni B navzlic začetnemu, a z vse vztrajnejšimi pomisleki prepredenemu sodelovanju z oblastmi izrekla proti Titovi partiji. Zato se je ljudska oblast odpovala dotodanjemu politični usmeritvi v "slovansko-italijansko bratstvo", ki je v okviru jugoslovanske socialistične države vendarle dopuščala obstoj politično in družbeno zreštanega ter z režimsko ideološko usmeritvijo in narodno politiko sprjaznjene italijanskega življa. Jugoslovanska stran je z vse večjo naklonjenostjo spremljala odhajanje Italijanov iz domačih krajev, v njenem ravnanju do italijanske narodne skupnosti pa so se vse izraziteje zrcalila nihanja v pogajanjih o usodi STO. Nasilje, ki se je vnovič razveljalo ob volitvah leta 1950 in ob tržaški krizi leta 1953, in prisilno odstranjevanje nezahelenih oseb so spremljali ukrepi za zapiranje meje med conama. Narodno podobno cone B pa je predrgučilo tudi doseljevanje Jugoslovancev v dotlej malone povsem italijanska mesta.

Zaradi vsega tega je v koprskem okraju prihajalo do številčno sicer omejenega, vendar pa nenehno odseljevanja prebivalstva, odhodi in pobegi pa so se zlasti povečali na začetku petdesetih let. Ko pa

so Italijani po sklenitvi Spomenice o soglasju leta 1954 obupali nad možnostjo, da bi se razmere utegnile zanje zasukati na boljše, se je v narodni skupnosti utrgal plaz. Kljub obvezam, ki jih je nalagala Spomenica o soglasju, so namrec oblasti vztrajale pri prejšnjem odnosu, obenem pa je spomenica določila časovno omejen rok z možnostjo opcije za Italijo.

Skupno je v povojnem času z istrskega ozemlja, ki je prešlo pod slovensko suverenost, odšlo več kot 27.000 oseb, ali z drugo besedo malone vse tamkajšnje italijansko prebivalstvo, hkrati pa tudi več tisoč Slovencev, ki so se pridružili množici beguncev, v veliki večini Italijanov (novejše ocene se sučejo med 200.000 in 300.000 osebami), iz hrvaške Istre in Dalmacije, to je z območij pod hrvaško suverenostjo. Med Italijani, ki se niso odselili (8% skupnega prebivalstva), je bilo največ starejših delavcev in kmetov, razumnikov iz levčarskih vrst in povojnih političnih priseljencev.

7.) Med vzroki za odselitev velja upoštevati predvsem pritisk oblasti, saj so te s svojo totalitarno naravo onemogočale tudi svobodno izražanje narodne samobitnosti, odklonitev prerazporeditve vodilnih vlog v narodnem in družbenem pogledu v Istri ter zavračanje korenitih sprememb v gospodarstvu. Bolj kot propagandno delovanje krajevnih italijanskih agentur tudi mimo kakršnih koli navodil italijanske vlade je zatirane in preplašene ljudi hočeš nočeš zvalila sosednja demokratična italijanska nacionalna država, čeprav se je italijanska vlada nekajkrat zavzela za to, da bi odseljevanje zaustavila ali vsaj omejila. Ne gre zanemariti tudi za socialistične družbe sicer značilnega poslabšanja življenjskih razmer, le da so k temu prispevali tudi pretrgani stiki s Trstom, kar je Italijane v Istri navdalo tudi s strahom, da se bodo dokončno znašli na napačni strani "železne zavesne". Italijanski živelj je tako prišel do spoznanja, da mu v razmerah, kakršne mu je ponujala jugoslovanska država, ne bo dano ohraniti lastne narodnostne samobitnosti kot skupka življenjskih navad in čustvovanj, ki daleč presegajo golo politično-ideološko razsežnost in je odselitev doživljal kot izbiro za svobodo.

8.) V širšem zgodovinskem okviru sodi specifična odseljevanja Italijanov iz Istre v splošnejši proces oblikovanja nacionalnih držav na etnično mešanem ozemlju, ki je pripeljal do razkroja večjezikovne in večkulture stvarnosti v srednjevzhodni in južnovzhodni Evropi. Dejstvo, da so se Italijani izselili iz federalne države, ki je temeljila na internacionalistični ideologiji, pa pričča o tem, da so narodne razlike in razhajanja v okviru komunističnih družbenopolitičnih ureditev vztrajno in globoko določale politično dogajanje.

9.) Sklenitev londonske spomenice o soglasju sicer ni razrešila vseh odprtih dvostranskih vprašanj, začeni z vprašanji ravnanja z manjšinami, a se je z njo vendarle izteklo eno od najbolj napetih obdobij v slovensko-italijanskih odnosih in začelo novo obdobje postopnega uvajanja obmejnega sodelovanja na podlagi rimskega (1955) in videntskega sporazuma (1962) ter zlozne rasti kulturnih in gospodarskih odnosov. Italija in Jugoslavija sta kljub nerešenim problemom že po sklenitvi mirovne pogodbe začeli navezovati vse tesnejše medsebojne odnose, tako da je v poznih šestdesetih letih meja med njima veljala za najbolj odprto mejo v Evropi med državama z različno družbeno ureditvijo. K temu sta največji delež prispevali obe manjšini. Vse to je po desetletjih vročih razprtij sosednja naroda vodilo kljub občasnim zastojem k vse plodnejšemu medsebojnemu sodelovanju.

Vse to je po desetletjih vročih razprtij sosednja naroda vodilo kljub občasnim zastojem k vse plodnejšemu medsebojnemu sodelovanju.

ZGODOVINA - Pomemben vir za preučevanje dogodkov je časnik Naš dnevnik je izčrpno poročal o političnih dogodkih leta 1954

O vrnitvi Italije v Trst je pred šestdesetimi leti veliko in zelo natančno poročal tudi naš Primorski dnevnik, ki se je predstavljal kot glasilo osvobodilne fronte slovenskega naroda za tržaško ozemlje. Časnik je ves oktober zvesto spremljal vsebinsko reševanje tržaškega vprašanja, ki se je dokončno rešilo s podpisom Londonskega memoranduma 5. oktobra 1954.

Še pred podpisom Spomenice o soglasju, s katero je cona A (Trst z okolico) pripadla Italiji, cona B pa je z nekaj popravki pripadla Jugoslaviji, je Primorski dnevnik sledil pripravam na ta dogodek. V prvih dneh oktobra je dnevnik zapisal, da je sporazum o Trstu dosežen glede vseh glavnih točk. Na dan njegovega podpisa pa je zapisal, da bo besedilo sporazuma objavljeno istega dne ob 17. uri v Beogradu in Rimu, bralcem pa so v časopisnem članku sporočili, kaj vse predvideva podpisani sporazum. Dan kasneje, se pravi 6. oktobra, v oči bode članek z naslovom »Velika večina Tržačanov je še enkrat pokazala, da se ne veseli prihoda Italije v Trst«. Avtor prispevka je zapisal nekako takole: »Ljudje so bili presenečeni, kljub temu, da se je že toliko časa govorilo, da bo sporazum prej ali slej podpisan. Sicer sporazum zagotavlja Slovencem določene pravice, ki jih bo Italija morala spoštovati, toda ljudje ne morejo pozabiti, kar so doživeli.« Iz dnevnika je moč razbrati, da so bili slovenski prebivalci Trsta še naprej tarča vandalskih napadov italijanske desnice. Primorski dnevnik je redno poročal o napadih na sedeže slovenskih ustanov, slovenske gostilne ...

Iz takratnega poročanja je tudi razvidno, da je Tito v rešitvi tržaškega vpra-

Na fotografijah dva značilna naslova Primorskega dnevnika iz tistih dni; desno predsednik italijanske vlade Mario Scelba in župan Gianni Bartoli na balkonu občinske palače; spodaj general Winterton (na sredini) na poslovnem obisku pri polkovniku Stamatoviću v Kopru

MAGAJNA ARHIV NŠK

šanja videl velik prispevek k varnosti v tem delu Evrope, želel pa si je tudi, da bi prišlo do normalizacije odnosov med Jugoslovani in Italijani. O angažiranosti slovenskega naroda nazorno pričča članek Franca Štoke, v katerem avtor poziva, naj tržaško ljudstvo nadaljuje borbo za svoje socialne in demokratične pravice.

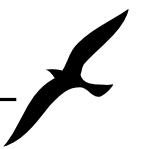
O srednji del poročanja o prihodu Italije v Trst pa je bil zgoščen v dneh okrog 26. oktobra, ko so Italijani dejansko prevzeli oblast. Na dan predaje oblasti je Primorski dnevnik pisal takole: »Tržaške ulice so bile že včeraj polne tujcev, ki so prišli v Trst iz raznih italijanskih mest. V Trst naj bi prišlo najmanj 15 posebnih vlakov. Že takoj po 8. uri so začeli izobešati italijanske zastave. Zasebniki in javni lokali, ki do večera niso izobešili zastave, so prejeli telefonsko obvestilo s pripombo »ali ste morda pozabili izobešiti zastavo«. Iz časnika je razvidno, da je bil za 11.15 napovedan prihod ladij italijanske vojne mornarice v tržaško pristanišče in da so bile šole tistega dne zaprte.

Dan po uradnem prevzemu oblasti, 27. oktobra, pa je Primorski dnevnik zapisal takole: »Zdaj pa naj uprava začne z izvajanjem vseh osta-

lih odločb sporazuma o Trstu. Pri tem imamo v mislih v prvi vrsti graditev kulturnih domov.« Novinarji so v tej izdaji povzeli tudi govor župana Bartolija, ki je svoje poslušalce poskusil prepričati, da Slovenci na Tržaškem že uživajo vseh tistih pravic, ki jih jamči posebni statut sporazuma, da pa teh pravic ne uživajo Italijani v coni B. Na to provokacijo je dnevnik z debelimi črkami odgovoril, da ta trditev ni resnična.

Sicer pa so bili novinarji aktivni tudi na podeželju, od koder so poročali o tamkajšnjem sprejemu italijanskih vojakov. Nekatere smo naleteli na simpatični zapis, ki pravi: »Na splošno lahko rečemo, da je bil sprejem italijanske vojske na podeželju zelo hladen, nikjer pa ni prišlo do incidenta ali znaka sovraštva do vojakov.« Razpoloženje in radodarnost podeželskega prebivalstva opisuje tudi dogodek iz neke vasi v nabrežinskem predelu. »V vaško gostilno je vstopila skupina vojakov. Ozirali so se naokoli in ker niso slišali italijanske govornice, so se obrnili na domačina in ga vprašali, če ljudje ne znajo italijansko. Domačin jim je pojasnil, da ljudje italijansko obvladajo, toda njihov materni jezik je slovenski. V razgovoru, ki se je nato razvil med domačini, so vojaki povedali, da so se zelo začudili, ko niso na podeželju videli italijanskih zastav, saj so bili informirani, da je področje, ki so ga zasedli, stoodstotno italijansko. Domačini so vjakom pojasnili dejanski položaj in jim obrazložili, zakaj niso navdušeni nad njihovim prihodom. Ob koncu pa so jim še napolnili čaše in skupaj nazdravili.« (sč)

SERVIS IN SLOVIK SO DELUJETA PRI POMEMBNEM MEDNARODNEM PROJEKTU

Čezmenjni projekt Nuvolak

V tem obdobju se zaključuje program čezmejnega sodelovanja Cilj 3 Italija-Slovenija 2007-2013. V okviru programa je bila velika pozornost posvečena problematiki gospodarstva in čezmejnega poslovanja malih in srednjevelikih podjetij.

Sodobna komunikacijska sredstva odpirajo na tem področju nove dimenzije in do pred kratkim neslutene možnosti. Tega so se predobro zavedali pri Fakulteti za management Primorske univerze v Kopru, kjer so razvili Podjetniški spletni portal MIKROBIZ.net, namenjen podjetnikom in tistim, ki se za podjetniško pot še odločajo. Od leta 2011 je portal, ki je bil namenjen poslovanju v Sloveniji, zabeležil že več kot 225 tisoč obiskov.

Sredstva Evropskega sklada za regionalni razvoj v okviru programa Italija-Slovenija so ponudila možnost, da bi MIKROBIZ postal dvojezični portal, ki bi uporabnikom nudil orodja za poslovanje tako na eni, kot na drugi strani meje. Tako je nastal projekt NUVOLAK, pri katerem so sodelovali Fakulteta za management Univerze na Primorskem kot vodilni partner projekta, podjetje Plan-e d. o. o., Univerzitetni razvojni center in inkubator Primorske d. o. o. (UIP), podjetje Servis d. o. o. in Slovenski izobraževalni konzorcij (Slov.I.K) za italijansko stran.

Izbira Servisa in Slovika ni bila naključna, saj se slednji poglobljeno ukvarja z izobraževanjem kadrov na področju gospodarstva in podjetništva. Servis pa je storitveno podjetje Slovenskega deželnega gospodarskega združenja, ki je postalo glavni akter pri spremljanju podjetij, ki se odločajo za čezmejno poslovanje, obenem pa je v okviru projekta pripravilo ves material v zvezi z italijanskim poslovnim ambientom.

Tako je MIKROBIZ.net postal mednarodno spletno podjetniško stičišče, ki na enem mestu ponuja vse potrebne informacije in orodja za ustanavljanje in vodenje manjšega podjetja v Sloveniji ali v Italiji. Namenjen je predvsem mikro in malim podjetjem ter potencialnim podjetnikom oziroma osebam, ki jih podjetništvo zanima. Vse informacije in storitve so na voljo v slovenskem in v italijanskem jeziku, so popolnoma brezplačne, do njih pa lahko uporabniki dostopajo kadarkoli in kjerkoli.

Podjetniški spletni portal MIKROBIZ.net gradijo trije moduli. Prvi modul obsega bazo znanja, ki je razdeljena na obdobje pred in po ustanovitvi podjetja. Baza znanja tako ponuja splošne informacije o podjetništvu kot tudi specifične vsebine, ki jih podjetnik potrebuje v času ustanavljanja in vodenja podjetja v Sloveniji ali v Italiji. Uporabnik lahko na enem mestu dostopa do nasvetov o izbiri organizacijske oblike podjetja, do informacij, povezanih z ustanavljanjem podjetij v Sloveniji ali v Italiji, do podatkov o ključnih poslovnih področjih, funkcijah in različnih orodjih za podporo poslovanju ter do drugih spletnih mest. Vse vsebine in odgovori so uporabniku na voljo v slovenskem in v italijanskem jeziku, hkrati pa so jasno izpostavljene posebnosti, ki veljajo v Sloveniji in v Italiji.

Ob obsežni bazi znanja lahko uporabnik dostopa tudi do podrobnega pregleda podjetniškega okolja v slovensko-italijanskem obmejnem prostoru. Ta zajema kazalnike makroekonomskega okolja, dejavnike povpraševanja kot vodilo za oceno tržnega potenciala posamezne dejavnosti in značilnosti ponudbe, konkurence ter poslovnih rezultatov po dejavnostih.

Drugi modul obsega orodja za učinkovito poslovno načrtovanje. Uporabnik lahko izbira med preddefiniranimi

oblikami načrtov (enostavni in standardni poslovni načrt, »kanvas« poslovni model), ki jih sam spreminja v skladu s svojimi potrebami. Ob vsebinskem načrtu lahko uporabnik enostavno in hitro pripravi tudi finančni načrt. Orodje ga namreč sistematično vodi po posameznih kategorijah, na podlagi vnesenih podatkov pa pripravi ključne izkaze in kazalnike poslovanja. Prednost orodja je tudi možnost timskega dela, saj lahko v procesu priprave načrta sočasno sodeluje več uporabnikov, vanj pa so vključeni tudi zunanji svetovalci in mentorji, ki s svojimi komentarji pripomorejo h kakovosti poslovnega načrtovanja. Skozi celoten proces poslovnega načrtovanja so uporabniku v pomoč navodila, praktični napotki, primeri in pogoste napake ter dodatne informacije v Bazi znanja. Vsa orodja so uporabniku na voljo v slovenskem in v italijanskem jeziku.

Tretji gradnik spletnega podjetniškega portala MIKROBIZ.net je spletno sejmišče. Spletno sejmišče je prostor za izmenjavo poslovnih idej in priložnosti, kjer lahko uporabniki na enostaven način predstavijo in delijo svoje poslovne ideje in priložnosti, ocenjujejo in komentirajo druge ali o njih obveščajo svoje poslovne partnerje. Je tudi prostor, kjer lahko uporabniki navežejo nove poslovne stike z domačimi in tujimi podjetniki ali potencialnimi investitorji. Povzetki poslovnih idej in priložnosti se avtomatsko prevajajo v italijanski, angleški in slovenski jezik, s čimer so dostopni širši poslovni skupnosti.

Spletni portal je dostopen na povezavi <http://mikrobiz.net/> <http://mikrobiz.net/>. Vabimo vas k ogledu in uporabi!

LJUBLJANA - Čezmejno poslovanje podjetij

SDGZ - SERVIS s svojo izkušnjo na srečanju Single Market Forum

V ponedeljek se je v Ljubljani odvijal Single Market Forum, ki ga je Evropska Komisija organizirala v sodelovanju z Direktoratom za notranji trg na Ministrstvu za gospodarski razvoj in tehnologijo Republike Slovenije. Srečanje, je bilo posvečeno problematiki administrativnih ovir pri čezmejnem poslovanju podjetij zaradi razlik pri implementaciji evropskih uredb v okviru nacionalnih zakonodaj.

Osrednji gost in govornik na srečanju je bil predstavnik Evropske komisije Jurgen Tiedje, ob njem pa so bili navzoči predstavniki Ministrstva ter Gospodarske in Obrtne Zbornice Slovenije ter večje Srečanja se je poleg predstavnikov Evropske komisije in Ministrstva ter Gospodarske in Obrtne Zbornice Slovenije udeležilo večje število zainteresiranih podjetnikov. Glavni protagonisti pobude pa so bili Slovensko deželno gospodarsko združenje - Servis za italijansko tržišče v dopoldanskih urah, ter odvetnica Marija Škof glede avstrijskega tržišča v popoldanskem terminu.

Organizatorji so SDGZ prosili za prikaz težav, s katerimi se slovenska podjetja soočajo pri vstopu na italijansko tržišče s posebnim poudarkom na problematiki varnosti pri delu. SDGZ in njegovo storitveno pod-

jetje Servis so namreč v zadnjih letih postali naravni sogovorniki za številna slovenska podjetja, ki se podajajo na italijansko tržišče, obenem pa sodelujejo tudi s slovenskimi inštitucijami, saj na primer za agencijo Spirit - Javno agencijo Republike Slovenije za spodbujanje podjetništva, inovativnosti, razvoja, investicij in turizma - urejajo administrativne postopke za slovensko sodelovanje na Expo-ju 2015 v Milanu.

Srečanja sta se udeležila direktor SDGZ Andrej Šik ter odv. Boštjan Starc, ki kot zunanji sodelavec podjetja Servis sledi tudi problematikam čezmejnega sodelovanja, zlasti na področju varnosti pri delu. Izpostavila sta, da je ravno sistem SDGZ-Servis s povezanim podjetjem Servis Koper edini subjekt na tržišču, ki iz prakse pozna problematiko široke palete storitev za podjetja na čezmejnem območju in poudarila, da je skupno evropsko tržišče vsaj do določene mere mit, saj so razmere in zahteve v različnih državah članicah tako različne, da je delovanje brez ustrezne profesionalne podpore zelo oteženo. Kompleksno administrativno okolje v Italiji, nepripravljenost slovenskih podjetnikov, težave pri pridobivanju celovitih informacij in storitev, drugačen sistem kontrol in

kazni ter prepozno soočanje s temi problemi predstavljajo prav toliko ovir. Na težave podjetja naletijo v večji ali v manjši meri na tako rekoč vseh področjih: pri davčni zakonodaji, varnosti pri delu - kar je organizatorje še najbolj zanimalo -, naravovarstveni problematiki, mobilnosti delovne sile in pri priznavanju poklicnih kvalifikacij.

Šik in Starc sta prisotne opozorila, da so te težave rešljive, če podjetnik pravočasno razmisli in se pripravi za delovanje v tujini. Bistveno je, da poišče nekoga, ki lahko nudi celovito rešitev glede svetovanja in storitev - kot je za Italijo sistem SDGZ - pomembno pa je tudi povezovalne podpornih inštitucij, na primer v okviru skupnega dela pri projektih evropskega sodelovanja. Tu sta izpostavila projekt Transarmon za odpravljanje administrativnih ovir pri čezmejnem poslovanju, omenila pa sta tudi projekt Nuvolak - spletno orodje MIKROBIZ za poslovanje podjetij v Sloveniji in v Italiji, zamisel Fakultete za management Univerze na Primorskem, ki sta ga za italijansko stran pripravila Servis in konzorcij Slovik (oba projekta sta bila izvedena v okviru Programa čezmejnega sodelovanja Cilj 3 Slovenija-Italija 2007-2013).

DOGAJANJE V KLETI

Govorimo že o novem vinu

Podrobno smo poročali o posegih, ki spremljajo nego mošta. V sedanjih fazah je že prišlo do popolnega povretja sladkorja v moštu, zato lahko že govorimo o novem vinu. Prvo kontrolo opravimo pred pretokom s kemijsko in organoleptično analizo. S kemijsko analizo ugotovimo skupno kisloto, vsebnost skupnega in prostega žveplovega dvokisa (SO₂), količino etilnega alkohola ter po potrebi hlapno kislino. Podatki analize so potrebni za morebitne posege v vinu, še posebej s kalijevim metabisulfitom, če je vsebnost prostega žveplovega dvokisa pod minimalno količino, ki je potrebna za obstojnost vina. Če smo v prejšnjih fazah predelave grozdja že dodali manjše količine metabisulfitu, nam strokovnjak na osnovi podatkov analize svetuje dodatne doze tega pripravka za dosego potrebnih količin SO₂ v vinu.

Nič manj važna ni organoleptična kontrola, na podlagi katere preverjamo zdravstveno stanje vina. Ugotovimo, ali se vino nagiba k mlečnemu ciku, vlečljivosti, očetnemu ciku, oksidiranosti, bekserju itd. Vse te morebitne bolezni in napake lahko močno poslabšajo kakovost vina, če jih ne ugotovimo in pravočasno ukrepamo.

Organoleptična kontrola naj bo tedenska ali dvakrat na teden. Spremlja naj jo poskus na zrak zaradi porjavitve in počrtnitve vina. V prisotnosti ene ali druge napake vino pravočasno zavarujemo z žveplom, ki ga določimo na podlagi analize in ne približno.

Skrbno tudi pazimo, da je vinska posoda polna. Spoštovati moramo pravilo, da mora biti vino vedno na polnem.

Ne glede na vrsto posode moramo preprečiti, da pride vino v dotik z zrakom (kisikom). V nasprotnem primeru pride do neželenih mikrobioloških procesov, ki povzročajo razne bolezni (npr. vinski cvet, očetni cik).

Kmalu bomo opravili prvi pretok, ki naj bo za naša vina praviloma zračn. Zračni pretok ima dvojni učinek: ločimo vino od razpadajočih snovi, ki bi lahko povzročile napake in bolezni vina, ter odstranimo nečist vonj in okus, ki sta posledica razpada droži. Z brezračnim pretokom pretakamo vino samo, če se močno nagiba k porjavitvi (oksidaciji).

Po končanem alkoholnem vrenju se po navadi začne mlečnokislinsko, ki ga povzročajo mlečnokislinske bakterije. Delimo jih na koristne, ki spreminjajo jabolčno kislino v mlečno (kar je značilno pri teranu), in škodljive, ki razkrajajo sladkor in alkohol in povzročajo bolezni vina. Če je pH prenizek (vrednost 2,8 - 2,9) preprečuje v jesenskih mesecih delovanje mlečnokislinskih bakterij in vsled tega pride večkrat v teranu do biološkega razkisa šele pozno pomladi, ko se pH dvigne zaradi zimskega padca kislin. Letos pa so vrednosti pH-ja v vseh vinih, tudi v teranu, nadpovprečno visoki (pH nad 3 - 3,2), kar omogoča mlečnokislinsko vrenje. Poleg tega je vsebnost jabolčne kisline relativno nizka, zaradi česar bodo mlečnokislinski procesi kratki, v nekaterih primerih celo težko opazni.

Bolezni in napakam vina bomo v prihodnjih številkah posvetili posebno pozornost. Primerno pa se nam zdi, da že zdaj spregovorimo o dveh napakah, ki se večkrat pojavljata pri mla-

dih vinih: žveplovodikov bekser (H₂S) in porjavitve.

Žveplovodikov bekser je nevšečna napaka, ki se najpogosteje pojavi v mladem vinu. To dobi neprijeten, odvraten vonj in okus, ki nas spominja na gnila jajca. Vzrok je plin žveplovodik - H₂S, nastavljen iz žvepla in vodika. Ta plin nastaja med alkoholnim vrenjem mošta ali ob razkroju droži. Koliko tega neprijetnega plina se bo razvilo med vrenjem in ostalo v vinu, je odvisno od vrste kvasovk in od prisotnosti žveplovih spojin. Pri tem gre dodati, da tudi pri vinifikaciji brez dodajanja žvepla (pretežno v obliki metabisulfitu) lahko pride do bekserja, ker ga proizvajajo samo glivice.

Bekser je preprosto odpraviti, če storimo to pravočasno. Vino je treba nujno prezračiti. Pretok mora biti zračn, spremlja naj ga žveplanje.

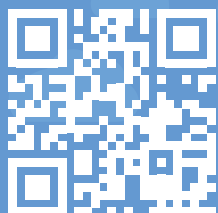
Druga pogosta napaka je porjavitve, kateri so podvržena v manjši ali večji meri vsa vina. Napaka je odvisna od stanja in ravnanja z grozdom, moštom ali vinom. Povzročitelji napake so encimi oksidaze, ki ob stiku z zrakom povzročajo porjavitve. Vino dobi rjavkasto do rjavo barvo, hkrati se pojavi motnost. Izgubi cvetico in svežino, vonj in okus sta spremenjena. Pri rdečih sortah pride tudi do razgradnje barvnih snovi, ki se izločijo v obliki umazano rjave usedline.

Napako preprečimo le tako, da vino ustrezno zavarujemo z žveplom v odmerkih, ki nam jih svetuje strokovnjak. Glede na to, da je učinek žveplovega dvokisa SO₂ odvisen v znatni meri od pH-ja in se ob visoki vrednosti tega parametra močno manjša, kot se dogaja letos, je treba občutno zvišati odmerke metabisulfitu, če želimo uspešno zavarovati vino pred omenjeno napako.

Če tudi večje količine dodanega žvepla niso dovolj učinkovite pri preprečevanju spremembe barve in okusa, dodamo vinu tudi čistilo kot sta bentonit (50-80 gr/Hl) in kazein (10-20 gr/Hl) ali kompleksna čistila, ki vsebujejo obe omenjeni snovi.

Kot smo v uvodu poudarili, je pravilno razmerje z mladim vinom odločilnega pomena za kakovost tega proizvoda, zato še enkrat vabimo vinarje, naj skrbno sledijo dogajanju v kleti. Ob vsakem dvomu pa naj se obrnejo na strokovno službo, ker bi sicer z morebitnimi nepravilnimi posegi vinu prej škodili kot koristili.

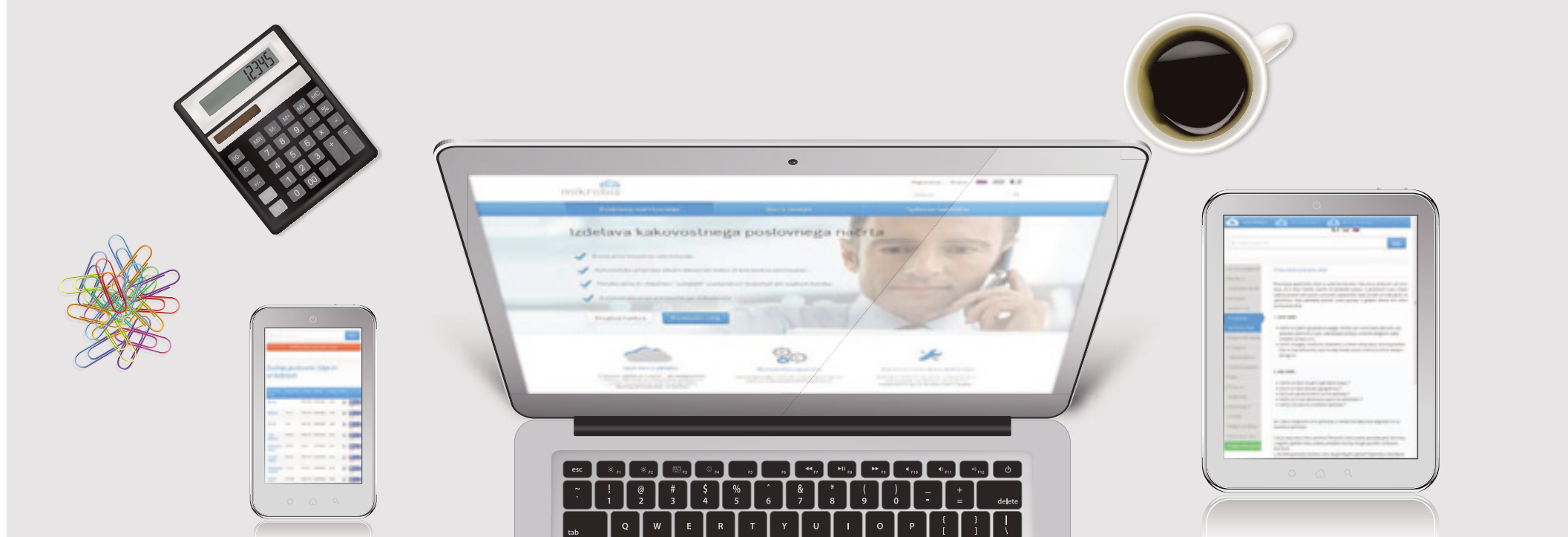
Svetovalna služba Kmečke zveze

www.mikrobiz.net

OD IDEJE DO PODJETJA

Spletno orodje za podjetja in bodoče podjetnike

Ključne informacije o podjetništvu v Sloveniji in Italiji na enem mestu

Interaktivni spletni vodnik za poslovno načrtovanje

Varno in zanesljivo delovanje

Brezplačne storitve in orodja v oblaku

Zbirnik čezmejnih poslovnih idej in priložnosti

Partnerji projekta:

**Univerza na Primorskem
Fakulteta za management**

PLAN e d.o.o.
INTERAKTIVNA PRIHODNOST JE NAS SVET

servis
Servizi alle imprese - Stortive za podjetja

2007-2013
cooperazione territoriale europea
programma per la cooperazione
transfrontaliera
Italia-Slovenia
evropsko teritorialno sodelovanje
program čezmejnega sodelovanja
Slovenija-Italija

nuvolak

REPUBLIKA SLOVENIJA
SLUŽBA VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE ZA RAZVOJ
IN EVROPSKO KOHEZIJSKO POLITIKO

Ministero dell'Economia
e delle Finanze

Investiamo nel vostro futuro!
Naložba v vašo prihodnost!
www.ita-slo.eu

Progetto cofinanziato dal Fondo europeo di sviluppo regionale
Projetk sofinancira Evropski sklad za regionalni razvoj

Zaskrbljujoči podatki organizacije Združenih narodov za znanost in kulturo

Unesco ocenjuje, da je v Evropi resno ogroženih 150 jezikov

Globalizacija in kulturna homogenizacija bosta imeli za posledico izginotje številnih jezikov vsega sveta. Unesco je pred kratkim sestavil seznam 150 evropskih jezikov, ki so ranljivi in tudi ogroženi. Nekaj od teh jezikov je veliki večini Evropejcev povsem nepoznan. Tokrat povzemamo rteportazo angleškega dnevnika Guardian, ki je predstavil tri ogrožene evropske jezike.

Ferski otoki

Ferščina je jezik, ki ga govorijo na Ferskih otokih, ki so bili dolga leta sestavni del kraljevine Danske zdaj pa so avtonomna regija pod okriljem Danske. Ta jezik govori približno 66.000 ljudi, povečini prebivalcev Ferskih otokov, nekaj pa jih živi tudi na celinski Dansk. Jezik izhaja iz stare norveščine in še vedno ohranja veliko prvih tega jezika; več jih ohranja samo islandščina.

Ta jezik tako predstavlja Durita Dahl Djurhuus, domačinka s Ferskih otokov, ki tam tudi živi:

»Rodila sem se na Danskem leta 1972. Oče in mati sta bila doma s Ferskih otokov in sta takrat študirala na Danskem, kot številni drugi prebivalci otočja. Univerze na Danskem so privabile veliko številno študentov, čeprav se jih je nekaj odločalo tudi za študij v drugih državah.

Ljudje, s katerimi se je družila naša družina, so bili doma s Ferskih otokov in ferščina je bila moj prvi jezik, vendar me v otroškem vrtcu, kjer so govorili samo danščino, niso razumeli. Naučila sem se tudi nekaj danščine, vendar takrat nisem še ločila obeh jezikov. Nekega dne me je vzgojiteljica slišala, da sem se v ferščini pogovarjala s prijateljico, ki je prav tako prihajala iz ferske družine, pa me je okarala in zahtevala, naj govorim dansko. Ker pa jezikov ni-

sem ločila, sem nekaj časa v vrtcu kar molčala. Kasneje so iz vrtca poklicali mamo na pogovor, ker sem vedno molčala, in ji razložili, da moram govoriti v danščini. Kar nekaj časa je trajalo, preden sem se naučila ločiti jezika in sem v vrtcu govorila v danščini, s starši pa sem še vedno uporabljala ferščino.

Kasneje, v dijaških letih, sem se z družino preselila na Ferske otoke. Čeprav sem vse od rojstva preživljala vsako leto počitnice na otočju, sem šele takrat ugotovila, da je moja ferščina zelo slaba. Imela sem grozen danski naglas in številnih besed v ferščini, ki so jih moji starši uporabljali, preden so se preselili na Dansko, na otočju niso uporabljali več. Jezik sem dopolnila predvsem z branjem, prebrala sem veliko knjig v ferščini in izboljšala znanje jezika, ostal pa mi je danski naglas. Danes redno govorim ferščino, občasno danščino in angleščino.

Posebnost ferščine je, da je številno ljudi, ki govorijo ta jezik, tako majhno in da je bil jezik izoliran več stoletij. Ferščina je zelo blizu stari norveščini, kar pomeni, da ohranja, enako kot islandščina, vrsto zvokov tega starega jezika. Vsako mestece ima svoje narečje. Ozemlje je tako majhno, samo 1.400 kvadratnih kilometrov in kljub temu pri jeziku med severom in jugom opaziš zelo velike razlike.

Vsi, ki so se rodili na Ferskih otokih, govorijo ferščino kot materni jezik. Ta ne izginja, vendar narečja majhnih vasi postopoma izumirajo, tudi zato, ker v teh vaseh prebivalstvo naglo upada. Sprejeli so vrsto ukrepov, da bi to preprečili, vendar gre za brezupni boj. Mladi narečja ne uporabljajo več, čeprav ne vem, zakaj ga opuščajo. Morda zato, ker ni dovolj moderno.«

Karaimi v Litvi

Karaimski jezik govorijo Karaimi v Litvi, na Poljskem in v Ukrajini. Ta ogroženi jezik tekoče govori samo kakih 60 ljudi. Večina jih živi v mestu Trakai v Litvi, kjer Karaimi živijo od 14. stoletja.

O tem jeziku govori Eva Csato Johanson, profesorica turških jezikov na univerzi v Uppsali na Švedskem.

»Leta 1992, ko sem se začela ukvarjati s projektom dokumentacije, so številni profesorji obravnavali karaimski jezik kot izumrli jezik. Imela sem veliko sreče, saj sem v Litvi našla nekaj ljudi, ki so še dobro obvladali ta

Pod naslovom Torhavn, glavno mesto Ferskih otokov; levo Durita Dahl Djurhuus; v sredini karaimska molilnica v litovskem mestu Trakai; spodaj levo Samiji v narodnih nošah s severnimi jeleni; spodaj desno Eva Csato Johanson in Joshua Wilbur.

turški jezik. Ti ljudje so me naučili jezika, ki sem ga poslej vedno uporabljala, kadar sem se pogovarjala z njimi. Moje vztrajanje, da se moram pogovarjati v karaimskem jeziku, jim je vtilo sa-

Samo od Karaimov je odvisno, če bodo ohranili svoj jezik, vsaj vdelni obliki. Revitalizacija jezika je prednostna naloga celotne skupnosti. Vsako leto prirejajo poletne tečaje, posebni odde-

Moji sogovorniki so ljudje, ki tekoče govorijo pite sami. Štiri ali pet jih je, vsi so dvojezični. Če govoriš samo pite sami, nimaš veliko možnosti; če rabiš zaposlitev, moraš biti najmanj dvojezičen. Reja severnih jelenov je še vedno pomembna zaposlitev in pri tem delu pastirji lahko uporabljajo samo pite sami, vendar ta jezik ne zadostuje, kadar pridejo v mesto nakupovati opremo in hrano. Drugih tradicionalnih poklicev, kot sta ribolov in kmetijstvo, dejansko ne opravljajo več; kdor se je s tem ukvarjal, se je preselil v mesto in iskal drugačno zaposlitev. Kdor govori severni sami, se lahko zaposli kot učitelj ali v politiki, za pite sami pa ni dovolj učiteljev, ker ni dovolj ljudi, ki bi ta jezik govorili.

Pite sami je počasi izginjal iz več razlogov. Že pred 100 leti je bil to malo rabljen jezik, čeprav so ga v preteklosti govorili tudi na norveški strani meje; politika do teh jezikov je bila še zlasti sredi 20. stoletja izrazito kolonialna. Vsi so se morali učiti švedščino in v šolah je bil jezik pite sami dejansko prepovedan. Takrat je veljalo načelo, da morajo biti otroci enojezični, ker bi si-

mozavest, da so tudi sami v pogovorih uporabljali ta jezik.

Karaimščina je eden evropskih turških jezikov. To je izvorna govorica, ki se je v stoletjih nekoliko spremenila. Njihova vera, ki temelji na Svetem pismu stare zaveze, se je razvila v 9. stoletju na območju Bagdada. Med drugim določa, da morajo verniki brati Sveto pismo stare zaveze v svojem jeziku, v tem primeru karaimskem jeziku, vendar s hebrejskim črkopisom. Jezik je bil torej nujno sredstvo za verske obrede. To je bila stimulacija za ohranjanje jezika in za njegovo revitalizacijo v posovjetskih časih, ko je vera ponovno postala pomemben dejavnik življenja skupnosti. V času Sovjetske zveze je bila vera prepovedana, zaprli so vse šole v karaimskem jeziku in Karaimi niso več smeli opravljati svojih tradicionalnih gospodarskih dejavnosti. Jezik ni bil več bistveni dejavnik družbenega življenja.

lek na univerzi v Uppsali pa zagotavlja ustrezno akademsko osnovo za ta prizadevanja.«

Pite Sami na Švedskem

Pite Sami je narečje Samijev, jezika, ki je v rabi na Švedskem, Norveškem, Finskem in v Rusiji. To inačico jezika tekoče govori samo kakih 20 ljudi, skupnost Pite Sami pa šteje približno 2.000 oseb. Ta jezik nima pisne oblike.

Predstavlja ga Joshua Wilbur, profesor na univerzi v Freiburgu v Nemčiji, ki že dolgo na severu Švedske raziskuje tradicionalne kulture polnomadskih ljudstev rejcev severnih jelenov in stacionarne družine skupnosti Pite Sami:

»Osrednja tema mojega projekta je povezava med jezikom pite sami ter kulturo in tradicijami te skupnosti, ker obstajajo številne besede in načini izražanja tesno povezani s kulturo. Namen moje raziskave je izdelava in arhiviranje dokumentacije o jeziku, preden bi ta jezik dokončno izumrl. Jezik pite sami ne pozna pisne oblike, zato jo šele oblikujemo in upamo, da bomo pred koncem leta razpolagali vsaj s predlogom pisnega standarda. Sicer je treba povedati, da so ljudje v tem jeziku pisali, vendar ni pisnega standarda. Skratka, za jezik poite sami ne obstaja noben slovar.

cer ne uspeli v šoli. Danes na to gledamo drugače, ampak celi generaciji so vbili v glavo prepričanje, da ni dobro govoriti pite sami in da otroci ne smejo biti dvojezični. Učinek te politike je bil porazen, saj je ena generacija odrasla brez znanja jezika in se je pretrgala veriga medgeneracijskega prenosa, kar je zelo težko popraviti.«

PREZID - Zasedanje kmetijske koordinacije

Agraslomak tokrat v Gorskem kotarju

PREZID - Na pobudo slovenskega ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je minulo sredo v Prezidu, v Gorskem kotarju na Hrvaškem, potekalo 9. zasedanje Kmetijske slovenske zamejske koordinacije (Agraslomak), ki jo sestavljajo manjšinske kmečke organizacije iz Italije, Avstrije, Madžarske in Hrvaške.

Na zasedanju, ki ga je vodil Vladimir Čeligoj, sekretar na ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP) in na katerem je sodeloval tudi Rudi Merljak iz Urada za Slovence, so predstavniki omenjenih organizacij razpravljali o številnih argumentih, ki zadevajo delovanje koordinacije same in začrtali smernice za nadaljno delovanje.

V poročilu, ki je bilo podano o delovanju Koordinacije, v obdobju od zadnjega zasedanja, je posebne omembe vredno sodelovanje Agraslomaka na Mednarodnem kmetijskem sejmu v Gornji Radgoni avgusta letos ter na jesenki regati Barcolani, kjer se je koordinacija predstavila v šotoru skupaj z Zvezo turističnih kmetij Slovenije pod geslom »Turistične kmetije brez meja«. Pobuda je bila deležna velikega zanimanja s strani obiskovalcev in medijev. Razstaveni prostor

so med drugimi obiskali minister za Slovence v zamejstvu in po svetu Gorazd Žmavc in slovenski veleposlanik v Rimu Iztok Mirošič ter bivša ministrica za Slovence Tina Komel.

V nadaljevanju so se predstavniki koordinacije seznanili z glavnimi aktivnostmi Kulturnega društva Gorski kotar – sekcije za kmetijstvo in si začrtali smernice delovanja za prihodnja štiri leta. S tem v zvezi so udeleženci zasedanja soglasno puodarili, da je za ohranitev slovenstva v zamejstvu potrebna tudi s strani matice vse večja skrb in podpora kmetiskim in dopolnilnim dejavnostim, ki lahko v največji meri zagotavljajo ohranjanje narodne kulture in identitete na teritoriju na katerem so narodne skupnosti zgodovinsko naseljene.

Na koncu zasedanja je Koordinacija sprejela še pobudo za vključevanje slovenskih zamejskih kmetijskih organizacij v čezmenje programe.

Zasedanje se je zaključilo z ogledom nekaterih kmetijskih in gospodarskih objektov ter naravnih zanimivosti ozemlja na katerem živi slovenska narodna skupnost na Hrvaškem. **eb**

INTERVJU - Predsednica bundesrata

Ana Blatnik: Čas je zrel za avstrijsko kanclerko

DUNAJ - Ponosna sem, da sem prva predsednica bundesrata iz vrst slovenske manjšine, je za STA menila koroška Slovenka Ana Blatnik. V zveznem svetu je danes tudi po njeni zaslugi samoumevno, da se govori slovensko. Blatnikova je ocenila še, da je čas zrel, da Avstrija dobi kanclerko.

Kako kot koroška Slovenka sprejemate dejstvo, da ste prva predsednica bundesrata iz vrst slovenske manjšine?

Seveda sem ponosna. Nekako nadaljujem družinsko tradicijo. Že moj ded je bil deželnozbornski poslanec med obema vojnoma in moj oče je bil deželnozbornski poslanec v 70. letih prejšnjega stoletja in tudi desetletja dolgo župan občine Bilčovs. Je pa to izraz našega koncepta politične integracije. Sama sem člani avstrijskih socialdemokratov (SPÖ) in moj oče je tudi član SPÖ. Narodopolitično smo organizirani v Zvezi slovenskih organizacij, ki prav tako zagovarja koncept politične integracije in kjer sem podpredsednica.

Niste novinka v avstrijskem političnem življenju, pa vendarle, kako vas kot predsednico bundesrata sprejemajo ostali svetniki?

Ko sem postala članica zveznega sveta sem iskala stik z vsemi poslanskimi skupinami. Pojasnila sem jim, da sem koroška Slovenka in da želim v svojih govorih v zveznem svetu ob koncu vsakega nastopa povedati nekaj misli tudi v svoji materinščini. Poudarila sem pomen evropske integracije ter dvo- in večjezičnost kot pomembne elemente zблиževanja narodov v Evropi. V konstruktivnem dialogu sem prepričala vse skupine, da so soglasno sprejele sklep, da lahko govorim tudi v svoji materinščini. Tu sem spoznala, da je možno v dialogu in na konstruktiven način marsikaj doseči. Danes je samoumevno, da se govori tudi slovensko v zveznem svetu.

Kako bi ocenili položaj slovenske manjšine v Avstriji, tako na avstrijskem Koroškem kot Štajerskem?

ANA BLATNIK

ARHIV

Mislím, da se položaj slovenske manjšine na Koroškem in na Štajerskem izboljšuje. Prijave k dvojezičnemu pouku naraščajo, ozračje se izboljšuje. Ni več tako, da bi te kdo grdo gledal, če govoriš slovensko. Kompromisna rešitev vprašanja dvojezične topografije leta 2011 je prispevala k pomiritvi. Vedno bolj se zavedamo, da nismo več sovražniki, temveč da imamo zdaj vsi skupaj, Slovenija in Avstrija, skupnega sovražnika, namreč gospodarsko krizo.

Kaj bi lahko Avstrija še lahko naredila za zaščito manjšin na svojem ozemlju?

Manjšinska vprašanja so dinamična vprašanja in je vedno treba nekaj postoriti, ker so tudi vedno spet novi izzivi. Zdaj rešujemo Glasbeno šolo, potem bo treba najti rešitev za tiskane medije. Vprašanj, ki jih je treba razrešiti, ne zmanjkuje.

Kako je s sprejemom nove manjšinske zakonodaje v Avstriji?

Imeli smo predlog, ki je bil dober in sprejemljiv, a so ga na žalost konservativne sile znotraj manjšin in tudi koalicijski partner odklonili. Zdaj se prizadevamo za rešitve korak za korakom.

Kje vidite največji pomen bundesrata?

To je zastopstvo dežel in občin in ima seveda svoj pomen.

Kdaj menite, da bi Avstrija lahko dobila kanclerko?

Upam, da čim prej. Vsekakor je čas zrel.

Lynx magazin o okolju in rezervatih, mizarstvu in čezmejnem povezovanju muzejske ponudbe

TRST - Nocoj bo ob 20.50 po slovenskem TV dnevniku RAI na sporedu mesečnik Lynx magazin. Kot običajno so gledalci vabljeni na ogled štirih prispevkov, ki poglobljajo teme in pobude različnih interesnih skupin na obmejnem pasu. Adriawet 2000 je projekt Programa čezmejnega sodelovanja Italija-Slovenija v katerem sodeluje pet naravnih rezervatov Slovenije, Veneta in FJK. Name njen je ohranjanju biotske pestrosti obenem pa tudi omogočanju ljudem, da pridejo v stik z naravo. Več o tem v prispevku, ki ga je pripravil Loris Braico. Helena Florenin Pasinato je obiskala mizarstvo delavnico sredi Kopra, kjer se je skupina mladih mizarjev in oblikovalcev mojstrsko lotila obdelave lesa in tržišču ponudila zanimive lesene izdelke. Iz prispevka, ki ga je pripravila Luana Grilanc izhaja, da se za nove prijeme odločajo tudi na področju muzejstva. Muzeji brez meja je namreč naziv projekta, ki ga uresničujejo slovenski obalni in tržaški muzealci. Kako do boljšega poznavanja okolja v katerem živimo pa v reportaži Piera Pierija. Obmejni prostor je prava zakladnica biotske pestrosti. To naravno bogastvo pa je še vedno premalo poznano. V okviru projekta SiiT so izdelali interaktivne določevalne ključke za rastline, lišaje in nekatere živalske skupine, ki jih lahko uporabljajo tako ljubitelji narave, kot tudi učitelji in profesionalci.

Ponovitev oddaje bo na sporedu v četrtek (30.10.2014) ob 20.50.

Nocoj za najmlajše spet Klepelutke

TRST - Zajček Zeljko je plaho sestrično Korenčico povabil na obisk na Mavrično jaso. Zmajčica Teja, ki jo spremlja na poti, pa ji je zaupala, da se je v bližnjem ribniku naselila strašna pošast. Le kaj se bo zgodilo? Tudi krokodilji kapetan Krok je radoveden in zato nocoj vabi vse male gledalce na potep z razigranimi Klepelutkami. V polurni oddaji si bodo lahko ogledali tudi tv zgodbo iz naših krajev Prijateljice ovčke, v kateri bodo spoznali malega Jurija, ki je ves dan prešteval jagnjeta in je zato zvečer hitro zaspal. Tudi njegovo sestro Mileno je doživetje v družbi kraških ovc napolnilo z lepimi vtisi. Epizodo bo kot ponavadi popestril glasbeni utrinek z letošnjega festivala otroške popevke »Brijevka«, nato pa še tv zgodbi za najmlajše, tokrat o izdelavi barčice iz lubja ter o zabavnem spuščanju po toboganu.

Naj omenimo, da je otroška oddaja »Klepelutke« sad sodelovanja med sedežem Rai FJK in televizijo Koper, pri kateri sta soudeleženi urednici Živa Pahor in Katerina Citter, režiserka Sonja Cerkenik ter Deva Pincin, ki je poskrbela za realizacijo oddaje. Na sporedu na slovenskem programu RAI nocoj ob 20.00, v ponovitvi v četrtek ob isti uri.

DEŽELNI SEDEŽ RAI - Ob praznovanju 50-letnice

Uredništvo se je predstavilo

Na javnem srečanju so uredniki prikazali specifično slovenskih časnikarskih programov RAI

Glavni urednik slovenskega časnikarskega uredništva Ivo Jevnikar in ravnatelj deželnega sedeža RAI za FJK Guido Corso

FOTODAMJ@N

TRST - V okviru pobud ob 50-letnici sedanjega deželnega sedeža RAI v Trstu je v četrtek v Palači Gopčević potekalo javno srečanje o tem, kako nastajajo slovenska radijska poročila in televizijski dnevnik. Ravnatelj deželnega sedeža Guido Corso je poudaril, da je tržaški sedež RAI zelo poseben; svojemu teritoriju namreč nudi tudi slovensko komponento, kar je zelo pomembno, obenem pa je odprt za dialog s tujino, kar velja bodisi za italijansko kot za slovensko uredništvo. »Na vse to je lahko italijanski RAI ponosen; naši deželi nudimo zelo raznolike programe, za vse narodnosti, ki so prisotne na teritoriju.«

Ob glavnemu uredniku slovenskega časnikarskega uredništva Ivo Jevnikarju so bili prisotni še člani uredništva Marko Tavčar, Niko Štokelj in edini snemavec slovenskega oddelka Niki Filipović, ki so predstavili delovanje in strukturo slo-

venskega sedeža. Med televizijskim dnevnikom, radijskim predvajanjem in tiskanim časopisom, je velika razlika. Pri televizijskem predvajanju imajo uredniki zelo malo časa za montažo, ker bo prispevek na sporedu že isti dan; pri tisku pa je drugače, novinarji se lahko bolj poglobijo v tematiko. Posebnost slovenskega oddelka RAI je ta, da zaobjema zelo široko paleto novic: od lokalnih, do vsedravnih in svetovnih; deluje kakor vsedravnno omrežje, medtem ko se italijanska deželna komponenta večinoma omejuje na lokalni nivo. Na srečanju smo izvedeli kako nastaneta televizijski in radijski dnevnik, kako deluje uredništvo, katere so razlike in posebnosti slovenskega oddelka v primerjavi z italijanskim in še marsikaj zanimivega. Udeležba je bila skromna, sicer pa lahko zainteresirane skupine, zlasti šole, po dogovoru še vedno obiščejo deželni sedež RAI in ga podrobneje spoznajo. (bf)

BORŠTIKOVKO SREČANJE - Nocoj svečano podeljevanje nagrad

Slovensko gledališče je v izjemnem stanju

Kvaliteten tekmovalni program kljub finančni stiski v kulturi

Danes se bo s svečano podelitvijo nagrad v Mariboru zaključil 49. Festival Borštnikovo srečanje. Letošnji osrednji slovenski gledališki dogodek je potekal od 17. oktobra do današnjega dne pod geslom *Igrajmo se!*

Za nocojšnje nagrade se bo potegovalo deset predstav, ki jih je v tekmovalni program festivala uvrstila letošnja selektorica, teatrologinja, publicistka in dramaturginja Amelia Kraigher. Tekmovalnih predstav je bilo sprva sicer enajst: uprizoritev Othella v produkciji Mestnega gledališča Ljubljana je odpadla zaradi boleznih v ansamblu.

Poleg uradnega programa se je na treh odrih SNG Maribor in na odru Lutkovnega gledališča Maribor zvrstilo še sedem spremljevalnih produkcij, pet tujih ter osem produkcij študentov ljubljanske Akademije za gledališče, radio, film in televizijo. Gledaliških dogodkov je bilo torej trideset. Tem gre dodati še jutranje dogodke: pogovore o predstavah, dve razstavi, mednarodni simpozij o gledališču upora, strokovni simpozij o opusu Vitomila Zupana, okroglo mizo, gledališko šolo in predstavitev knjig. S tako bogatim sporedom je Maribor za poldrugi teden prevzel vlogo središča gledališkega dogajanja širšega slovenskega prostora.

Festival je od prevzema umetniškega vodstva Alje Predan leta 2009 začel izjemno vlagati v promocijo (o tem

so priča tudi marsikje nagajeni plakati oblikovalca Nenada Cizla), kar se je obrestovalo, saj se je uveljavil kot pomemben evropski gledališki festival, ki mu pozornost namenja tudi tuja strokovna javnost. Temu je botroval tudi štiridnevni spored predstav z angleškimi nadnapisi - Showcase za mednarodno publiko, ki je letos obsegal osem predstav.

Selektorica je v uvodnem nagovoru navedla podatek, da je v preteklem letu naštel 125 slovenskih profesionalnih produkcij; približno 60% je produkcij javnih zavodov, ostale pa so sad dela nevladnega sektorja. Pri tekmovalni selekciji festivala pa se razmerja krepko spremenijo v prid institucionalnih gledaliških hiš. Ti podatki kažejo na dejstvo, da se nagiba slovensko gledališče k hiperproduktivnosti, včasih v škodo vrhunskosti. To narekuje neurejeno financiranje slovenske kulture, ki z majhnimi sredstvi silijo še zlasti svobodne umetnike k stalni aktivnosti. Ponekod v Evropi nastajajo produkcije tudi poldrugo leto dni, kar si slovenska gledališča težko dovolijo.

Treba je pa vendarle poudariti, da je slovensko gledališče v izjemnem stanju. O tem priča sam tekmovalni program, katerega je protagonist SNG Drama iz Ljubljane s štirimi uvrščenimi predstavami. Med režiserji gre poudariti prisotnost petih eminec slovenskega gledališkega prostora: Eduarda Milerja, Matjaža Zupančiča, Ivica Buljana, Jerneja

Lorencija in Mateje Koležnik, ki je režirala tudi Moderne No drame v produkciji tržaškega SSG-ja: mariborska publika si jih je lahko ogledala včeraj na odru velike dvorane SNG Maribor. Poleg teh so se na festival uvrstili tudi trije predstavniki mlajše generacije: Katja Tokuhisa, Natalija Manojlović in Tržčan Igor Pison z režijo dramatisacije romana Angel pozabe Maje Haderlap v produkciji SNG Drama iz Ljubljane. Pri tako številnih umetniških izdelkih je pravzaprav nemogoče potegniti črto. To potrjujejo tudi vtisi iz tridnevnega obiska srečanja s strani avtorja tega članka.

Drevo se bo 49. Festival Borštnikovo srečanje zaključil s podelitvijo nagrad. Posebna petčlanska žirija je že razglasila prejemnika najpomembnejše - Borštnikovega prstana, ki bo letos zlezel na prst legendarnega igralca Vlada Novaka. Druga petčlanska žirija bo podelila ostale nagrade, med temi so težko pričakovane tudi: nagrada za najboljšo predstavo, nagrade za igro in nagrada za najboljšo režijo.

Lani se je s produkcijo Vaje za tesnobo Slovensko stalno gledališče vrnilo iz Maribora s posebno nagrado žirije za ustvarjalce predstave in z nagrado za mlado igralco, ki jo je prejela Tina Gunzek. V upanju, da bodo tudi letos iz Maribora odmevale spodbudne novice, bomo drevo navijali za Slovensko stalno gledališče. (mlis)

POGOVOR - Nagrada za igralsko kariero

Vlado Novak dobitnik Borštnikovega prstana: »Junaki mi ne ležijo«

Letošnji dobitnik Borštnikovega prstana Vlado Novak

Letošnji dobitnik Borštnikovega prstana Vlado Novak je v svoji izjemni gledališki karieri v mariborski Drami in drugih gledališčih po Sloveniji odigral več kot 120 vlog. Pravi, da so mu bližje vloge majhnih, preprostih ljudi. »Junaki mi ne ležijo, pa tudi v življenju nisem ne vem kakšen junak,« je povedal v pogovoru za STA.

»Nič posebnega nisem in to je morda prednost,« ste dejali pred leti v intervjuju za časnik Delo, ki se ga povzema v obrazložitvi nagrade Borštnikovega prstana. Je skrivnost vašega uspeha v tem, da ste lahko tudi »dober znanec iz sosednje ulice«?

Nič posebnega, seveda. Samo poglejte me: za ljubimce nikoli nisem bil, za Jamesa Bonda še manj. Junaki mi ne ležijo, pa tudi v življenju nisem ne vem kakšen junak. Pomeni, da sem se tipom, za katerimi ženske bolj kot ne vzdihujejo, spretno izognil. A dramska literatura ima toliko zanimivih likov, da sem se poskušal brati prav s temi. Z revami in težavami majhnih, preprostih ljudi, pa tudi takih, pred katerimi se trepeče. Ali ni to več kot preveč?

Je Borštnikov prstan »češnja na torti« tik pred morebitno upokojitvijo?

Prav zares, na Borštnikov prstan nisem čakal v nizkem startu; pravzaprav lahko moji kolegi potrdijo moje stališče, da prstan pripada igralcem, ki so že v poklju in se je njihova igralska era skoraj končala. No, do upokojitve mi manjka še dobro leto, pa tudi pametni rimski cesar mi je zadnjič v svoji knjigi rekel: za človeka ne sme biti nič prezgodaj in nič prepozno; če je svetu tako prav, naj bo tudi njemu.

Je sploh še kakšna vloga, ki je še niste, pa bi si jo želeli odigrati?

Nobene vloge nimam na vidiku, ki bi si jo ne vem kako želel igrati. Me pa včasih zanese in posanjam, kaj se dogaja s Pištijem Gajašem iz Petelinjega zajtrka, ki je trenutno v zaporu. Morda pa je prišel že ven? Da bi skupaj s Ferijem Lainščkom in Markom Naberšnikom pogledali, kako je na stvari.

Pišťija Gajaša ste po filmu upodobili še na odru. Kako je bilo v isti vlogi prestopiti iz filma v gledališče in obratno?

Zelo fino in zabavno. Trenutno Drama SNG Maribor ni deležna dobrih kritik. So kritike po vašem mnenju utemeljene? V kakšnem stanju je trenutno vaša gledališka hiša?

Kritik ne »kritiziram«. Vsaj javno ne. Se pa včasih pridružim kolegom, da nam je potem vsem skupaj malo lažje ... O tem, kako je z našo hišo, pa je bolje vprašati naše vodstvo in seveda občinstvo.

Več desetletij ste od blizu spremljali razvoj mariborske Drame. Po od-

hodu Tomaža Pandurja ste celo pomagali ponovno postaviti stvari na ustrezne temelje. Ne moremo se izogniti, da vas ne bi povprašali še o tem obdobju vaše kariere.

Vidite, to so ta vprašanja, ki mi jih velikokrat postavljajo in na katera se mi ne ljubi več odgovarjati. Na kratko: bili so zagamani časi, ki pa so mimo.

Pravite, da mnogo raje kot o umetnosti govorite o nogometu. Je o umetnosti res tako težko govoriti?

To je jasno kot beli dan. Umetnost zna biti čestokrat zelo naporna stvar, pri nogometu pa pomeni 1:0 zmago za domače moštvo, 0:1 pa zmago gostov. Pa tudi: dosti raje se kregam o tem, ali je bil penal za Olimpijo ali ne. Jaz običajno rečem, da ni bil, moj prijatelj iz Ljubljane pa, da je bil sto procentno in da je imel sodnik Skomina prav. Potem je predmet debate prav ta Skomina, in zaskomina me, da bi pričel raziskovati, če le nima Slovenija kaj proti Mariboru. Potem pa se le spomnim, da je prav Feri napisal pesniško zbirko z naslovom Ne bodi kot drugi, in neham tako razmišljati. Postanem spet veselo Slovenec. Ki sicer na tekmi ne skače, ker se mi zdi smešno, da bi šel s telesom gor in dol in zraven še pel tisto s »hej hej hej« na koncu. Pa vendar, včasih svojo državljansko dolžnost zvestega navijača opravi skoraj vzorno.

Bili ste tudi aktiven vstajnik. Kaj točno vas je pognalo na ulico? So bila vaša pričakovanja uresničena, še posebej zdaj s ponovno izvolitvijo Andreja Fištravca na županski položaj?

Srečko Katanec običajno reče, »da so fantje igrali dobro, kapo dol, ampak zmiri so še napake, in naši igrači imajo vse možnosti, de to popravijo.«

Če smo že pri dialektih: Kolega Peter Rak z Dela je zapisal, da ste med najzaslužnejšimi za afirmiranje lokalnih akcentov v gledališču in pri filmu ter tisti, ki je s svojimi igralskimi kreacijami najbolje dokazal, da navada nekaterih režiserjev, ki najbolj zarobljenim likom pogosto namenijo prav mariborski naglas, ni več ravno posrečena domislica. Koliko je resnično v vas lokalpatriota?

Sem pristaš zborne izreke v gledališču, ker je to najtežje, in pogovornega jezika, ko tekst to dopušča. Lokalnih akcentov v gledališču in pri filmu pa nisem hote afirmiral, ampak jih sprejel in z velikim veseljem udeleževal, saj so bili zapovedani v skladu s scenariji, umeščenimi v lokalna okolja. Kolikor se spomnim, sem v mariborskem dialektu igral kar zahtevne in izpovedne vloge, tiste »mariborske« v bufastih scenarijih pa me ne zanimajo. Maribor je seveda moje mesto.

GLASBA - V Trstu koncertiral pianist Francois-Joel Thiollier

Interpret, ki zna iz vsake partiture izluščiti njeno lepoto

Besede so le reven pripomoček, s katerim skušam razkrivati skrivnosti glasbe, včasih pa so kratkoma odvečne, še posebno takrat, ko poslušamo interpreta, ki zna iz vsake partiture izvabiti bogato ekspresivnost in do potankosti izluščiti njeno lepoto. O tem smo razmišljali, ko je Francois-Joel Thiollier med vsako skladbo spregovoril občinstvu ter mu bolj z anekdotami kot z objektivno analizo skušal približati to, kar je bilo že v zvočni podobi samozadostno. Res je bil program dokaj razkosen, vendar bi v njem bolj uživali brez prekinitve-to pa je tudi edina hi-ba koncerta, ki je res vrhunsko sklenil 13. klavirski festival v organizaciji društva Chamber Music.

Francosko-ameriški velemojster, ki je v svoji polstoletni karieri osvojil najprestižnejša mednarodna priznanja, pa tudi privrženost občinstva na petih celinah, je program osredotočil na francosko glasbo, v kateri ima res malo tekmecev, saj zna okusno, rahločutno, po potrebi tudi duhovito predstaviti vse značilnosti avtorjev, ki se jim posveča s skoraj samoumevno sproščenostjo in suverenostjo - Francozi bi rekli nonchalance. Pisan kolaž Debussyjevih skladb je uvedla Reverie v A-Duru, skladbica, čigar zrcalno podobnost z Borodinovo temo iz Poloveških plesov je mojster hudomušno prikazal, sledila je otroška Danse Bohemienne, nato trije komadi, ki so se v naslovih sklicevali na Chopina - Nocturne, Mazurka in Ballade -, v obliki pa odmikali romantičnim kalupom ter odločno zaplavali v smer, ki so jo muzikologi imenovali impresionizem. Še nekoliko razposajena Štajerska tarantella, nato pa prva prelomnica s Preludijem št.8 iz 2.knjige, zapeljivo Ondine, v kateri sta se pretakali mojstrsko

oblikovana barvna in dinamična paleta. V Preludiju št.7 je mojster izpostavil igrivi -ali perverzni- citat otroške melodi-je, nato pa nas je popeljal v dehtečo, z erotiko nabito špansko noč -Soiree dans Grenade- ter zaokrožil prvi del programa s prečiščeno sanjarijo čudovite mesečine - Clair de lune.

Thiollierjeva radoživost se kar ni mogla obvladati za predstavitev treh valčkov Erika Satieja: umetnik je stopil na oder v beli lasulji, črnih očalih, s pisanim dežnikom, kot bi hotel obuditi duh velikega provokatorja, ki se izraža tudi v naslovu Les trois valsees distinguees du precieux degoute, kar bi lahko strnili s prevodom Trije dragoceno ostudni valčki, sledila pa sta dva Debussyjeva valčka-Valse romantique in La plus que lente, podana s pretanjeno eleganco, ki se je v L'isle joyeuse ojačila s krepkimi prijemi.

Zadnja skladba je kar pometla z vsemi dvomi in pomisleki o razkosa-

nosti programa in odvečnih besedah, kajti malokrat smo slišali Ravelovo La Valse v tako strastni in viharni interpretaciji: pogrebni slivospev razvalinam avstroogrske glasbene kulture, propad estetske religije, ki jo je prva svetovna vojna za vedno zbrisala, nam je Thiollier naslikal z brutalno, a jasnovidno energijo, ki se je z bolečo Sehnsucht poslavljala od valčkov družine Strauss, pa tudi od bavarskega Straussa, ki se je z opero Der Rosenkavalier upiral razkroju. Z mogočnim zamahom, ki je sklenil izredno napet interpretativni lok, je mojster sprožil navdušene aplavze in vzklile ter svoj triumf podaljšal z dvema dodatkomapresenetljivo brezvezje, po francoskem programu igrati Marcellov Adagio in Skrjabinov Nokturno za levo roko, a ponovno dokaz visokega umetniškega nivoja, ki se ne obremenjuje s predvidljivo logiko.

Katja Kralj

PREDEN LISTJE ODPADE BOMO DOMA

Miro Simčič

31

se nadaljuje

Objavo v dnevniku je omogočil avtor

Miro Simčič

knjigo je izdala založba

b.č.a.
Book Publishing

Ljubljana, Kolarjeva ulica 47

Spletna knjigarna www.buca.si

Antanta je težko pričakovala intervencijo Italije proti Avstro-Ogrski, vendar je Italija kljub nedvomno velikim prizadevanjem in angažiranju ogromnih človeških sil ter materialnih sredstev razočarala zaveznike in prijetno presenetila centralne sile. Nova fronta je sicer dodatno izčrpavala Avstro-Ogrsko, toda v prvih bitkah na Soči so Italijani ostali skorajda na začetnih položajih.

Izgube so bile na vseh straneh zelo velike. Do konca leta 1915 so Nemci izgubili skoraj tri milijone ljudi, od tega je bilo 630.000 mrtvih. Izgube donavske monarhije so v tem času znašale kar 3,4 milijona ljudi, od tega je bilo 430.000 mrtvih, francoske izgube pa skoraj dva milijona ljudi, od tega je bilo skoraj 600.000 mrtvih.

Antantne in centralne sile so še vedno zelo optimistično računale na končno zmago. V vojaških poveljstvih na obeh straneh so vojskovodje še vedno imeli mnogo zamisli o tem, kako temeljito prizadeti sovražno stran, da bo doživela odločilen poraz ali se vsaj umaknila iz vojne. Čas je bil na strani antante, saj je njena pomorska blokada centralnih sil kmalu pokazala učinkovite rezultate, poleg tega je imela antanta na voljo bistveno večje materialne in človeške potencialne in odprte morske poti po svetu.

Že od leta 1915 so v državah centralnih sil moke in kruh delili na živilske izkaznice, uvoz prehrambenih izdelkov pa je nemoteno potekal le iz Romunije. V obdonavski monarhiji in v Nemčiji je resno primanjkovalo krme za živali in umetnih gnojil iz uvoza. Nemčija in Avstro-Ogrska, ki sta bili v preteklih letih veliki uvoznici hrane, umetnih gnojil in krmil, sta se bili prisiljeni opreti na lastne sile. To je bil tudi vzrok za nenehno pomanjkanje temeljnih življenjskih potrebščin.

Leto 1916 - Puščanje krvi pri Verdunu

Tako na strani centralnih sil kot antante je bilo jasno, da se bo dokončna usoda, bodisi poraz ali zmaga, razvozerala na zahodni fronti. Vodstvo nemške 5. armade je bilo prepričano, da je mogoče Verdun (sistem šestdesetih armiranobetonskih utrd na reki Maas, katerih zunanji obod je bil dolg 50 kilometrov) zasedeti v kratkem času, v enem odločnem naskoku. Načelnik nemškega generalštaba von Falkenhayn pa je prišel na idejo o dolgotrajnem napadu na Verdun; njegov resnični cilj je bilo temeljito izčrpavanje nasprotne strani, postopno »puščanje krvi«
sovražniku.

Ko so Nemci januarja pripravljali napad na Verdun, je bilo tam malo topov, saj so jih pred časom odvlekli na druge frontne odseke, pa tudi vojakov v trdnjavi je bilo malo. Zato so se pripravili na hiter naskok 12. februarja, toda slabo vreme jim je pokvarilo načrte. Francozi so po kopicenju nasprotnikovega vojaštva in tehnike opazili, da pri-

pravljajo nekaj velikega. Tudi sami so v Verdunu začeli kopiciti topništvo in vojaštvo ter se pripravljati na obleganje, zato jih Nemci niso več mogli kaj prida presenetiti.

Vremenske razmere so Nemcem omogočile napad šele 21. februarja, ko so napadli s silovitim večurnim topniškim ognjem. Naslednjega dne je nemška pehota zavzela prve utrdbe v Verdunu in prebila prvo francosko obrambno črto. Prvič so uporabili metalce ognja, ki so se izkazali za novo in učinkovito orožje. Francoska stran je bila kljub dolgotrajnim nemškim pripravam, ki so potekale pred njihovimi očmi, presenečena, francoske enote pa demoralizirane. Prva linija francoske fronte je bila tretji dan po začetku napada v nemških rokah, do 25. februarja so Nemci načeli že njihovo tretjo obrambno linijo. Vendar so Francozi do 28. februarja zaustavili nemške napade na liniji stalnih utrdb.

Na francoski strani je vrhovno poveljstvo prevzel general Petain. Prvič v zgodovini vojskovanja so Francozi za prevoz moštva in opreme uporabili izključno konvoje tovornjakov. V pičlih dveh dneh so na verdunsko bojišče prepeljali sedem divizij in tristo topov. Petain je reorganiziral fronto in spremenil taktiko na terenu. Francozi niso varčevali z granatami. Njihovi vojaki so bili v urejenih zakloniščih, nemški pa so ležali v lijakih, polnih blata, ki so jih skupale granate. Vendar so imeli Nemci prednost v težkem topništvu. Že v začetku marca je bilo vzpostavljeno ravnovesje, na obeh straneh je bilo po devet pehotnih divizij, toda že aprila je imel general Petain 33 divizij in do 1. aprila je pri Verdunu izgubil že 90.000 ljudi. Aprila so Nemci nadaljevali napade, rezultati so bili skromni, izgube pa velike. Na začetku junija so zasedli pomembno utrdbo Vaux in ogrozili francoske položaje na desnem bregu reke Maas (tretjina vse težke artilerije, ki so jo imeli Francozi, je bila tedaj na tem območju).

Von Falkenhaynova taktika skrajnega izčrpavanja sovražnika se ni obnesla, Verdun je bil velik nemški neuspeh, tudi načrt o njegovi hitri zasedbi se je pokazal kot nerealen. Francozi so dokazali, da niso slabi vojaki, njihov ugled v antantnem taboru se je po tej bitki, ki se je z močnim in uspešnim francoskim protinapadom končala šele sredi decembra, bistveno povečal. V zadnjih dveh mesecih leta 1916 so Nemci v kratkem času zapravili vsa ozemlja, ki so jih mukoma osvojili na začetku leta.

Spopad na Somi

Bitko na Somi so antantni zavezniki načrtovali dalj časa. Francozi so po prvotnem načrtu nameravali tu angažirati kar 40 svojih divizij, Britanci pa 26. Bitka pri Verdunu je njihove načrte spremenila, tako da so se odločili za ožji pas napada. Francozi so lahko za to bitko izdvojili le 20 divizij, Britanci pa 28, tako da so se nenačrtovano znašli v podrejenem položaju v primerjavi z Britanci. Bitka se je začela 24. junija s celotedenskim nenehnim

topniškim obstreljevanjem nemških položajev. V tem času je njihova industrija lahko na bojišče dneвно vrgla 200.000 topniških izstrelkov.

Francozi tako niso skoparili s strelivom. Tudi težkega topništva jim tokrat ni primanjkovalo. Do 1. julija, ko je na juriš krenila pehota, so bili vsi nemški obrambni položaji na frontni črti nekajkrat temeljito preorani. Težko je bilo pričakovati, da je pod celotedensko jekleno točo ostalo še kaj živega, toda uštel so se. Pehotni napad so Nemci pričakali pripravljeni in so napade antantnih zaveznikov uspešno odbijali. Zlasti so bili pri napadih neuspešni Britanci, njihove enote so bile sveže in brez vojaških izkušenj.

Francoski kolonialni korpus je južno od Some dosegel lepe uspehe, toda primanjkovalo mu je koordinacije z Britanci, da bi te rezultate učinkovito izkoristili. Do 5. julija pa so Nemci že dobili okrepitev enajstih pehotnih divizij in precej topništva, tako da so že naslednji dan šli v protinapad severno in južno od Some in uspelo jim je priboriti nekaj zasedenega ozemlja. Do velikega preboja, ki so ga antantne sile načrtovale, pa ni prišlo.

To je bila podobna bitka kot pri Verdunu, bitka izčrpavanja, brezobzirnega »puščanja krvi«
nasprotniku. Boji so potekali vsak dan, Francozi so vse skupaj zaman poskušali povezati v smiselno povezano vojaško operacijo, ki bi se lahko končala z večjim manevrskim prebojem. Do konca julija so Nemci izgubili 120.000 ljudi, antantni zavezniki pa celo 200.000. Avgusta so se boji nadaljevali na podoben način, na obeh straneh so izgubili še 150.000 ljudi. Britanska armada je 1. julija leta 1916 doživela najhujši dan v svojem celotnem obstoju. V enem samem dnevu je izgubila 60.000 ljudi, od tega je bilo 20.000 padlih.

V bitki na Somi so 15. septembra v spopade prvič vključili tanke britanske izdelave. Okorno oklepno vozilo s traktorskimi gonicami se je pokazalo kot izjemno borbeno sredstvo in je v nemških vrstah izzvalo pravo paniko. Kmalu je začelo primanjkovati streliva na obeh straneh. Zavezniki so na dolžini petindvajsetih kilometrov prodrli skozi nemške položaje, vendar največ do deset kilometrov v globino.

Bitka je do konca novembra terjala izgubo milijon ljudi, vendar so bile nemške izgube nekoliko manjše od tistih pri antantnih zaveznikih. Če bitko na Somi gledamo ločeno od celotnega evropskega spopada, je antanta vanjo vložila velike sile, vendar je bil rezultat preskromen. Če pa pogledamo potek bitk na drugih frontah, je očitno, da so se konec poletja 1916 bogovi vojne začeli nasmihati antanti. Italijani so dosegli lep uspeh, saj so v teh dneh osvojili Gorico, Romunija se je odločila za vstop v vojno na strani antante in je začela napadati v Transilvaniji, Rusi so znova krenili v ofenzivo. Bitka na Somi je pomenila veliko dodatno izčrpavanje Nemčije. Konec novembra je, tudi zaradi izjemno slabega vremena, ki je onemogočalo izvidniške polete in topniško usmerjanje, prišlo do njene prekinitve.

Zgoraj:
porušen
solkanski
most;
desno:
župniku so
italijanske
granate
vzele cerkev
in farane

Rusi so se odločili, da bodo izkoristili zimske razmere in so v prvih dneh leta 1916 presenetili centralne sile na vzhodni fronti. Točno ob polnoči na silvestrovo so začeli novo ofenzivo na 130 kilometrov dolgi fronti v Besarabiji. Napad se je začel z večdnevno topniškim obstreljevanjem, zatem pa je v napad prešla ruska pehota. Avstro-ogrsko topništvo je pripravljeno čakalo na napad in je zdesetkalo ruske čete, tako da so se Rusi po hudih izgubah 5. januarja umaknili. Čez dva tedna so ruske sile znova poskušale preboj v Bukovini pri mestu Černovcy, vendar so doživele podoben neuspeh.

Do sredine marca je vladalo zatišje, tedaj pa so ruske enote poskušale prebiti fronto v severni Poljski pri jezeru Naroč. Bile so številčno močne in razmeroma dobro opremljene, toda nemške fronte niso prebile. Konec marca so se zaradi pičlih rezultatov, razmočenih tal in po hudih izgubah morale umakniti. Nekaj dni pozneje so Nemci z močnim protinapadom pridobili nazaj vse, kar so ruske enote zasedle v prvih dneh napada. Rusi so tokrat že imeli na voljo skoraj dva milijona vojakov, enkrat več, kot sta jih na vzhodni fronti skupaj premogli Nemčija in obdonavska monarhija. Ruska vojska je imela sicer tišoč pomanjkljivosti, toda tudi eno veliko prednost: njihovi človeški viri so bili praktično neusahljivi.

Zaradi načrtovanega napada na Južnem Tirolskem je moral Conrad von Hötzendorf precej divizij in topništva preseliti na fronto proti Italiji. Ruska obveščevalna služba je tokrat delala dobro in ruski vojaški vrh je bil prek mreže svojih obveščevalcev temeljito seznanjen z razmerami v avstro-ogrskem zaledju v Bukovini.

Ruski general Aleksej Brusilov, ki je postal legenda še za časa življenja, je bil izjemno sposoben vojskovodja. Za junij 1916 je na vzhodni fronti pripravil ofenzivo, in to tako, kot ni bila pripravljena še nobena ruska ofenziva dotlej. 6. junija so njegove čete napadle vzdolž celotne, petsto kilometrov dolge jugovzhodne fronte od mesta Černovcy v Bukovini do reke Pripjat na severu. Brusilov pa ni udaril na enem mestu, na mestu načrtovalnega glavnega udara, kot je bilo običajno, temveč je vsaka od njegovih štirih armad prodirala v svoji smeri.

Cellino že odpustil Milaniča

LEEDS - Službovanje slovenskega trenerja Darka Milaniča, nekdanjega uspešnega stratega Maribora, pri angleškem drugoligašu Leedsu ni trajalo dolgo. Lastnik kluba Massimo Cellino primorskega strokovnjaka odpustil po porazu proti Wolverhamptonu. »Naredil sem napako, ko sem pripeljal tega fanta. Je negativen, ima miselnost poraženca,« Cellino po Milaničevi košarici navajajo obojstranski mediji. Leeds United pod Milaničevim vodstvom ni zmagal niti na eni izmed šestih tekem, zbral je tri neodločene izide in tri poraze ter padel na 18. mesto drugoligaške lestvice.

Ferrer v zgodovino

VALENCIA - David Ferrer se je po četrtfinalni zmagi na turnirju serije ATP v Valencii, ko je kot prvi nosilec po vsega 67 minutah izločil Brazilca Thomaza Belluccija s 6:1 in 6:2, vpisal v teniško zgodovino. Španec, trenutno peti na svetovni lestvici, je postal šele četrti med ta čas aktivnimi igralci, ki je prišel do 600. zmage v karieri. Več zmag imajo le Švicar Roger Federer (987 zmag), Španec Rafael Nadal (706) in Avstralec Lleyton Hewitt (611). Najboljši v zgodovini je sicer Američan Jimmy Connors (1253).

ALPSKO SMUČANJE - V Söldnu prvi ex aequo Fenningerjeve in Shiffrinove, Črnjanka le 22.

Tina še slabše kot lani

SÖLDEN - Uvodni veleslalom sezone na ledeniku Rettenbach v Söldnu je pomenil za Tino Maze, tako kot lanski, pravi šok. Uvrstila se je namreč na 22. mesto, bila je še za štiri mesta slabša kot lani, ko je nato formo zaman lovila vse do olimpijskih iger v Sočiju, kjer pa je spet za blestela v polni luči.

»Lahko bi iskala različne vzroke, rečem pa lahko le, da je bil to slab dan. Dejstvo je, da je bila proga izjemno težka, razmere na meji. Levi zavoj na strmini je bil mehak, desni čisti beton. Vem, v kakšnem stanju sem bila danes. Ne morem biti vedno na vrhuncu, zdaj sem ravno v obdobju, ko nisem. Ampak prišli bodo boljši dnevi,« je povedala Mazejeva.

V svetovnem pokalu in na svetovnem prvenstvu februarja 2015 v Vailu bo letos morda zanjo še težje, ker so mlajše konkurentke izjemno motivirane. Branilka velikega kristalnega globusa Avstrijka Anna Fenninger je to včeraj dokazala z zmago, isti čas pa je dosegla tudi Mikaela Shiffrin. Devetnajstletna Američanka, olimpijska in svetovna prvakinja v slalomu, je pred sezono napovedala, da bo skušala biti bolj konkurenčna tudi v drugih disciplinah in že njena prva veleslalomsko vožnja v novi zimi je pokazala, da se je na sezono zelo dobro pripravila. Tako je devetim slalomskim zmagam v pokalu dodala veleslalomski prvenec, z zmago pa tudi preprečila trojno avstrijsko zmagoslavje. Na tretje mesto se je namreč uvrstila Eva-Maria Brem, četrta pa je bila Katrin Zettel.

Spodbudno so se odrezale Italijanke. Kar šest se jih je uvrstilo v finale, Federica Brignone pa je na koncu osvojila peto mesto, Nadia Fanchini pa je bila deveta.

Za Tino Maze, kot kaže, tudi letos zeva prava praznina. Lavtarjeva je napravila napako in odstopila. Robnikovi se je trideseterica nasmihala po drugem merjenju (30., + 4,23), vendar je nato do cilja zaostanek več kot podvojila (+8,86) in izgubila možnosti za drugi nastop.

Skoraj tri leta uradno tekmovalno upokojena Američanka Sarah Schlepe se je odločila odmrzniti svoj status ter se ponovno vrniti v karavano, da bi prihodnje leto nastopila na SP v Vailu. Njen nastop ob vrnitvi pa je bil za pozabo. 35-letna Američanka, je od 48 tekmovalk, ki so prvo vožnjo končale v cilju, zasedla zadnje mesto. Na podlagi zakonske zveze s Federicom Gaxiolo de la Lamo, s katerim ima šestletnega Lasseja in 17-mesecev staro Resi, nastopa Schleperjeva zdaj za Mehiko.

Danes se bodo v Söldnu pomerili še veleslalomisti, potem pa se bo svetovni pokal po premoru nadaljeval 15. novembra v Leviju na Finskem, kjer bo ženski slalom, naslednji dan pa še moška slalomka preizkušnja. Nato bo sledila selitev pokala v Severno Ameriko.

Izidi VSL: 1. Anna Fenninger (Avt) in Mikaela Shiffrin (ZDA) 2:39,85; 3. Eva-Maria Brem (Avt) +0,27; 4. Kathrin Zettel (Avt) +0,29; 5. Federica Brignone (Ita) +0,37; 6. Viktoria Rebensburg (Nem) +0,58; 7. Tessa Worley (Fra) +1,57; 8. Maria Pietilä-Holmner (Šve) +1,76; 9. Nadia Fanchini (Ita) +1,83; 10. Tina Weirather (Lie) +2,54; 22. Tina Maze (Slo) +4,72.

Prva veleslalomsko zmaga Mikaele Shiffrin

ANSA

NOGOMET - Brez gola v Genovi

Roma je Juventus samo dohitela

GENOVA - Romi ni uspelo prehiteti Juventus na lestvici prve nogometne lige. V Genovi je proti trdoživu Sampdoriji, za zdaj tretji sili prvenstva, igrala brez zadetka, čeprav je imela najboljše priložnosti z Gervinhom (vratnica) in Florenzijem (poseg vratarja Romera).

V popoldanski tekmi je Cagliari na gostovanju vknjižil drugo letošnjo zmago (po prvi proti Interju). S 4:0 je gladko premagal Empoli. Vsi trije goli so padli v prvem polčasu. Parma trenerja Donadonija pa ostaja na dnu lestvice: tokrat je vse tri točke odnesel Sassuolo (1:3), ki je tudi tokrat prevladal s hitrostjo, preciznostjo v podajah in konkretnostjo v napadu.

Izidi: Sampdoria - Roma 0:0, Empoli - Cagliari 0:4 (0:4), strelci 31. Sau, 36. in 38., Avelar, 47. Ekdal, Parma - Sassuolo 1:3 (0:2), strelci: Floccari 20., Acerbi 24., Taidler 52., Cassano 88.

Vrstni red: Juventus in Roma 19, Sampdoria 16, Milan 14, Udinese 13, Lazio 12, Napoli in Verona 11, Inter, Genoa in Fiorentina 9, Torino in Cagliari 8, Empoli in Atalanta in Sassuolo 7, Cesena in Palermo 6, Chievo 4, Parma 3.

Danes: ob 15.00 Chievo - Genoa, Juventus - Palermo, Udinese - Atalanta, ob 18.00 Cesena - Inter, Lazio - Torino, Napoli - Verona, ob 20.45 Milan - Fiorentina.

LIGA B - 10. krog: Avellino - Lanciano 1:1, Catania - Vicenza 3:1, Crotone - Cittadella 2:2, Entella - Frosinone 1:0, Latina - Brescia 1:1, Livorno - Spezia 0:1, Modena - Bologna 0:0, Pescara - Carpi 0:5, Pro Vercelli - Perugia 0:0, Ternana - Trapani 1:2, Varese - Bari 2:1. Vrstni red: Capri, Trapani, Frosinone in Bologna 18, Livorno 17, Spezia, Avellino in Perugia 15, itd.

ANDREA MASSI

»Ko Tini ne gre, pač ne gre«

»Že jutraj na prostem treningu se je zataknilo, ko je imela prvo vožnjo. Videl sem že po prvem zavoju, da si ne upa. To je zame najtežji veleslalom na svetu skupaj z Val d'Iserom, kjer je bila druga na svetovnem prvenstvu. Ker si ni upala, se je proces ustavil. Takšni so perfekcionisti in potem je tekma končana. Žal je tako pri Tini. To se nam je zgodilo že večkrat, tako je,« pa je začetek dneva, ki je bil uvod v slabše nadaljevanje, pokomentiral Andrea Massi, vodja ekipe Tine Maze.

NOGOMET - El Clasico

Real zadal prvi poraz Barceloni

Real Madrid - Barcelona 3:1 (1:1)

Strelci: Ronaldo 35. (11-m), Pepe 50., Benzema 61.; Neymar (B) 4.

MADRID - Po prvem prvenstvenem clasicu v španski ligi, zaradi katerega se čas ne ustavi le v tej državi, ampak tudi marsikje po svetu, so bili bolj zadovoljni v Madridu. Real je 229. obračun z velikim tekmečem Barcelono na domačem terenu dobil s 3:1 in se vodilnim Kataloncem na lestvici približal le na točko zaostanka.

Začetek je bil sicer po okusu navijačev blaugrane. V prvi postavi je, tako kot so napovedovali, zares zaigral povratnik po prestani kazni zaradi grizljanja tekmeča, Luis Suarez; Urugvajec se je tudi izkazal s podajo za hiter zadetek Neymarja v četrti minuti, v igri pa ostal do 69. minute. Barca je prve pol ure prevladovala, si pripragala še nekaj priložnosti, toda njen prvi zvezdnik Lionel Messi je ostal brez zadetka, najbližje mu je bil v 22. minuti. Njegov lov na rekord Baske Telma Zarre, ki je star že več kot pol stoletja, se tako še ni končal: Zarra ima na računu 251 golov v španski ligi, Messi je danes ostal pri številki izpred clasicu, 250.

TENIS - Masters

S. Williams danes za tretjo zmago zapored

SINGAPUR - Prva igralka sveta Američanka Serena Williams in Romunka Simona Halep sta finalistki finalnega teniškega turnirja WTA v Singapurju. Halepova je v drugem polfinalu gladko ugnala Poljakinjo Agnieszko Radwansko s 6:2 in 6:2, Williamsova, dvakratna branilka naslova, pa je po hudem boju premagala Danko Caroline Wozniacki z 2:6, 6:3 in 7:6 (6). Williamsova, doslej je zmagala na osemnajstih turnirjih za grand slam, bi v primeru uspešnega nastopa v finalu kot prva po Moniki Seleš in letu 1992 osvojila zaključni turnir WTA trikrat zapored.

ODBOJKA - V italijanski superligi je Latina, v kateri igra števerjanski odbojkar Loris Manià, na gostovanju v 2. krogu izgubila proti Ravenni (Čebulj 17 točk) s 3:1. 1. DOL za ženske, 6. krog: Go Volley - Luka Koper 1:3, Aliansa - Braslovče 3:1; 1. DOL za moške, 8. krog: Astec Triglav - Salonit Anhovo 0:3.

EP V LETU 2017 - Evropska odbojcarska zveza (Cev) je v turški Antalyi izbrala prireditelje evropskih prvenstev leta 2017. Moško prvenstvo, za katero je kandidatura nekaj časa napovedovala tudi Slovenija, bo tako kot letošnje svetovno prvenstvo na Poljskem, medtem ko bosta žensko gostila Azerbajdžan in Gruzija, slednja bosta veliko tekmovalje gostila prvič.

KOŠARKA - Liga A1: Varese - Reggio Emilia 112:118 po treh podaljških; ženska liga A2, 4. krog: Fassi Albino - Querciambiente Muggia 75:47; danes: Techmania Battipaglia - Calligaris Triestina; liga ABA, 5. krog: Krka - MZT Skopje 85:52; Mega Vizura - Union Olimpija 85:66; liga Telemach, 3. krog: Portorož - Hopsi Polzela 72:74

MOTOCIKLIZEM

Marquez kot Doohan in Stoner

SEPANG - Španec Marc Marquez (Honda) je bil prvi v kvalifikacijah kategorije MotoGP in bo dirko za veliko nagrado Malezije v motociklizmu (davi ob 7. uri) začel s prvega startnega mesta. To mu je uspelo že trinajstič v sezoni in je s tem izboljšal rekord Avstralcev Micka Doohana (1997) in Caseyja Stonerja (2011), ki sta imela po dvanajst prvih startnih mest v eni sezoni. Pred dirko za svetovno prvenstvo v Sepangu je bil drugi Španec Dani Pedrosa (Honda), tretji pa njegov rojak Jorge Lorenzo (Yamaha).

Rokomet: Pressano je bil boljši

Pressano - Pall. Trieste 29:23 (11:12)

Pressano: Stocchetti, Bolognani 6, Chisté W. 7, Chisté D, D'Antino, Di Maggio 1, Moser, Bettini, Giongo 4, Franceschini, Sampaolo, Alessandrini 2, Da Silva 9, Polito. Pallamano Trieste: Zaro, Radojković 5, Ovegla, Dapiran 1, Anici 7, Pernic 3, Curnjak 2, Bellomo, Campagnolo, Di Nardo, Carpanese, Dovgan, Visintin 5.

Tržaški rokometiši so izgubili proti Pressanu, ki z Bocnom vodi na lestvici. Gostitelji so veljali za favorita, kljub temu so s ejim Tržačani v prvem polčasu dobro upirali in celo vodili

Ostali izidi: Eppan - Meran 28:26, Cassano Magnago - Bozen 20:34, Mezzocorona - Brixen 23:20. **Vrstni red:** Bozenin Pressano 15, Eppan 9, Trieste 8, Forst Brixen 7, Metelli Cologne 6, Cassano Magnago 6, Mezzocorona in Meran 3.

Zlati deček Zahović

LJUBLJANA - Slovenski nogometaš Maribora Luka Zahović je eden od 40 kandidatov za nagrado zlati deček 2014. Priznanje podeljujejo evropski športni novinarji igralcu, mlajšemu od 21 let, ki se je najbolj izkazal v pretekli sezoni v evropskih klubih. Med prejemniki priznanja v zadnjem desetletju so bili tudi sedanji svetovni zvezdniki Lionel Messi, Wayne Rooney, Cesc Fabregas, Sergio Agüero, Mario Balotelli in Mario Götze. Lani je nagrado dobil Francoz Paul Pogba.

PRVA LIGA - 15. krog nogometne Prve lige Telekom: Zavrč - Maribor 0:1 (0:0), Domžale - Luka Koper 2:0 (2:0), Gorica - Olimpija 0:3 (0:1), Celje - Kalcer Radomlje 5:0 (4:0).

KOŠARKA - V državni ligi B danes gostovanje v Lugu

Jadran Franco še dva tedna ne bo igral v popolni postavi

KOŠARKA - Liga C Breg v Vidmu z levo roko

C. Slavec FOTODAMJ@N

UBC - Breg 44:84 (12:23, 19:40, 27:58)

Breg: Mattiassich 2 (0:2, 1:2, -), Slavec 27 (5:6, 2:3, 6:9), Coretti 1 (1:2, -, -), Spigaglia 10 (4:5, 3:7, 0:1), A. Grimaldi 11 (3:5, 4:7, 0:1), Pigato 13 (2:2, 4:9, 1:2), Sternad 2 (-, 1:2, -), Semec 4 (-, 2:2, -), Cigliani 17 (-, 4:6, 3:7). Trener: Krašovec.

Breg je v Vidmu proti enemu izmed najšibkejših nasprotnikov brez težav vknjižil drugo zmago. Videmska ekipa UBC združuje mlade fante, ki razigranemu Slavcu in soigralcem niso nudili nikakršnega odpora. Po uvodnem 4:4 je Breg z delnim izidom 0:9 visoko povedel in razliko do konca prve četrtine še povečal. Brez težav je razliko povečal v drugi in tretji četrtini, v katerih je UBC dosegel le 15 točk. Največ točk je Breg dopustil nasprotnikom v zadnjem delu, kljub temu pa je bila premoč na igrišču očitna. Trener Krašovec je na tekmi izkoristil tudi Alberta Grimaldija, ki je brez bolečin odigral tri četrtine, 20 minut je igral tudi Mattiassich, v zadnjih petih minutah pa sta igrala tudi Coretti in Sternad, najbolj razigran pa je bil Christian Slavec, ki je bil z 27 točkami najboljši strellec. Slaba novica pa je, da je Pigato čisto na koncu tekme utrpel udarec v oko, pod katerim se je pojavil hematoma.

Jesenski turnir, danes finalne tekme

Na jesenskem košarkarskem turnirju, ki ga Breg prireja drugič, so včeraj odigrali polfinale tekme. V današnjem finalu v kategoriji U14 se bosta pomerila zmagovalca Bor Breg in Azzurra 2001, v U15 pa Starenergy in Breg Bor.

U14: Kontovel - Azzurra 2001 17:62 (4:14; 11:22; 15:42), Bor-Breg - Azzurra 2002 63:18 (18:10; 34:15; 45:18); **U15:** Jadran - Starenergy 28:61 (0:15; 10:29; 18:40); Breg-Bor - Don Bosco 58:38 (8:8; 30:18; 41:25)

Danes: 9.00 za 3. tekmo U14: Kontovel - Azzurra 2002, 10.00 tekma za 3. mesto U15: Jadran - Don Bosco, 11.00 finale U14: Bor-Breg - Azzurra 2001; 12.00 finale U15: Breg-Bor - Starenergy.

Po gostovanju v Bologni bo Jadran Franco danes spet igral v gosteh. Tokrat bo odpotoval na še daljši pot v Lugo pri Ravenni (330 km), kjer ga čaka spet zelo zahteven tekmeec. »Lugo ima najboljši napad v ligi, od sedem do osem igralcev dosega na vsaki tekmi več kot 10 točk,« je nasprotnike na kratko predstavil pomočnik trenerja Mario Gerjevič. »Imajo res kvaliteto peferko: igrajo skupinsko in stavijo predvsem na met iz zunanjih položajev,« je še dodal trener Andrea Mura. Prav zato bo pomembno igrati v obrambi zelo previdno. Lugo sicer nima pravega, izstopajočega centra, vendar sta igralca, ki igrata pod košem, Villari in Farioli, zelo nevarna tudi iz zunanjih položajev, saj imata zelo dober met. Med nosilci igre so še organizator igre Ruini, krilo Pederzini in Chiappelli. »Pomembno bo predvsem, da ob Villariju omejimo še Ruinija, da se ne razigra,« še poudarja Mura. Vsa od niju meče v povprečju po osem metov iz šestmeterske črte, zadane pa jih približno polovico. »Šibkejši pa so v obrambi in to moramo izkoristiti. Pomembno bo, da jih omejimo na 60 točk, če se bodo razigrali, pa ne bomo imeli možnosti za zmago,« še dodaja trener Mura.

Borut Ban je zaradi udarca v mišico miroval cel teden, danes pa bo na razpolago trenerju

FOTODAMJ@N

Jadran pa se težko preizkušno ni pripravil v najboljši postavi. Marco Diviach še ni saniral poškodbe in bo moral počivati še vsaj dva tedna, med tednom pa nista trenirala ne Borut Ban niti Martin Ridolfi. Ban je v Bologni utrpel hud udarec v mišico, včerajšnja analiza pa je potrdila, da mišica ni nategnjena in torej bo danes lahko nastopil. Ridolfi pa je počival zaradi vnetja mišice pod kolenom, danes pa bo nared.

Lugo bo v petem krogu lovil četrto prvenstveno zmago, potem ko jih je doslej zbral tri, saj je proti GSA Udine izgubil. Jadran pa mora šele prebiti led: proti trdoži-

vemu nasprotniku, ki se bori za sam vrh, bo težko, vendar je že dokazal, da se zna boriti tudi proti najboljšim. Tekmo bo ob 21. uri predvajala Tele Antenna (kanal 98 in 665).

Včerajšnji izidi: Cento - Bologna 68:71, Arzignano - Bergamo 56:85, Desio - Gsa Udine 66:86.

Derbi ob 20. uri

Derbi deželne lige D med Sokolom in Kontovelom bo ob 20. uri v Nabrežini (in ne ob 18. uri!).

NOGOMET Priznanja za Vesno in Sovodnje

Z včerajšnjega izrednega občnega zbora deželne nogometne zveze v Palmanovi je predsednik kriške Vesno Roberto Vidoni odšel domov s tremi priznanji. Nogometase, ki letos uspešno nastopajo v najvišji deželni elitni ligi, so nagradili s pokalom za zmagovalca promocijske lige, z disciplinarnim pokalom in s posebnim priznanjem Kultura in športne vrednote, na katero je bil predsednik Vidoni še posebej ponosen. »Veseli smo, ker smo bili edini deželni klub, ki je na letošnjem podeljevanju priznanj odšel domov s tolikimi pokali. Fantom in trenerskemu štabu moram iskreno čestitati, saj so se v lanskim sezoni res izkazali,« je povedal Vidoni in dodal, da bodo pred današnjim domačim srečanjem v Križu proti Chionsu (ob 14.30) nagradili kapetana in vratarja Vesne Edvina Carlja (150 tekem v plavem dresu) in napadalca Mattea Muiesana, ki je v svoji karieri dosegel mejnik 150 golov.

Priznanje deželne nogometne zveze Kultura in vrednote je prejelo tudi ŠD Sovodnje za ekipo najmlajših, ki so si v pokrajinskem prvenstvu izborili disciplinski pokal.

Na včerajšnjem izrednem občnem zboru deželne nogometne zveze so podprli kandidature Feliceja Bellolija (predsednika deželne nogometne zveze Lombardije) za predsednika državne nogometne zveze LND. Belloli se bo na glasovanju predstavil kot edini kandidat.

HOKEJ IN-LINE - Liga A1

Črn dan

Polet ZKB Kwins ostaja še brez zmage

Polet ZKB Kwins - Molinese 0:6

POLET: Galessi, Biason, Battisti, G. Cavaliere, Mariotto, Fabietti, Poloni, Hdidou, Degano, De Vondernaid, Grusovin, De Iacco, P. Cavaliere, Zol. Trener: Rusanov.

»Nismo igrali,« je bil rezek komentar spremljevalca Sergia Battistija po visokem porazu Poleta ZKB Kwins, ki z Rimom po 3. krogu ostaja na dnu lestvice brez zmage. Nasprotniki so na openskem kotalkališču prevladali s hitrimi akcijami in preciznimi podajami, Polet pa se takemu nasprotniku ni znal zoperstaviti. Varovanci trenerja Rusanova so naleteli na črn dan, uspehi so si priigrali nekaj priložnosti, a se plošček ni nikoli ustavljal v голу, medtem ko nasprotniki niso grešili. »Bili so premagljivi, a ne s tako predstavo,« je še dodal Battisti. Molinese je na Opčinah vknjižil prvo prvenstveno zmago, njeno mesto na repu lestvice pa bržkone ni realno, saj je proti močnemu Milanu tesno izgubil 4:5.

Ostali izidi: Asiago - Verona 3:3, Milano - monleale 4:1, Padova - Vicenza 2:3, Roma - Cittadella 0:9. **Vrstni red:** Cittadella in Milano 0, Monleale in Vicenza 6, Padova in Asiago 4, Molinese 3, Verona 2, Polet ZKB KWins in Roma 0.

NOGOMET - 1. amaterska liga

Sovodenje zatajilo

Oba zadetka sad naivnih napak - 2. AL: Mladost prekinila pozitiven niz nastopov

Sovodnje - Isonzo 0:2 (0:1)

Sovodnje: Dovier, Biasiol, Trampus, Flocco, Đerič (od 71. Pavletič), Stergulz, Bajec, Galliusi, Devetti, Černe, Tomani. Trener: Sambo.

Rumen karton: Stergulz, Devetti, Tomani. Rdeč karton: 58. Tomani (dvojni opomin)

Sovodnje je prekinilo pozitivno serijo rezultatov, ki je trajala štiri kroge. Isonzo je potrdil običajen trend, v katerem ne pozna še neodločenega izida. Domačini so popolnoma zatajili. Čeprav niso bili zagrizeni, bi se lahko izognili obema zadetkoma, saj sta bila sad naivnih napak posameznikov. Prvo napako je zakrivil Stergulz (v obrambi je zamenjal Visintina) v 16. minuti, ko je storil prekršek v kazenskem prostoru nad nasprotnikovim napadalcem, ki bi iz svojega položaja nikoli ne ujel žoge po dolgi podaji iz polovice igrišča. Sodnik je dosodil najstmetrovko in pokazal sovodnjskemu branilcu le rumeni karton. Nekaj minut kasneje je Flocco iz prostega strela zadel vratnico, v 31. minuti pa je Bajec napravil lepo priložnost za izenačenje: znašel se je sam pred vratarjem in namesto da bi streljal proti vratom, je podal v sredino, kjer ni bilo nobenega soigralca. Drugi del se je začel z nenavadno smešnim dogodkom, v katerem je bil vpleten domači odbornik Branko Ferfoglia, pomočnik sodnika, ki ga je le-ta izključil zaradi ugovaranja. Zamenjal ga je trener vratarjev Roberto Vuk. Sovodnje je nadaljevalo s slabo igro in Isonzo je imel pobudo v svojih rokah, izključitev Tomanija pa mu je še naknadno olajšalo delo. V 76. minuti pa so dali še drugi gol po veliki napaki Dovierja. Do konca srečanja sta brez sreče poskusila ublažiti poraz najprej Devetti in v podaljšku še Bajec. Tako je trener Isonza in igralec amaterjev Sovodnej Gianni Tomizza komentiral zmago svojih varovancev: »Zasluzeno smo zmagali. Že od začetka smo diktirali igro. Oni so na koncu imeli dve priložnosti, pred tem pa smo jih mi zgrešili kar nekaj. Dokaj sem zadovoljen nad današnjo zmago in nad potekom našega prvenstva.«

Matija Figlej

2. AMATERSKA LIGA

Torre - Mladost 0:0 (0:0)

MLADOST: Ballerino, Peric D., Silvestri, Marušič (Simeone), Candusso, Buffolin, Leghissa (Cadez A.), Bressan, Skarabot, Ferletič (Cadez E.), Peric M. Trener: Gon.

Nadaljuje se pozitivni niz nastopov Mladosti, ki je že šest krogov neporažena, zbrala pa kar štirinajst točk. Tekmo proti ekipi Torre, ki se je začela z enournu zamudo, ker je sodnik pozno dospel na igrišče, pa so varovanci trenerja Gona odigrali nekoliko pod svojimi

sposobnostmi. Največjo priložnost za zadetek je imel Leghissa že v peti minuti srečanja, a je branilec domačih rešil svoja vrata, potem ko je napadalec Mladosti že premagal nasprotnikovega vratarja. Resnejših priložnosti za zadetek si ni priigral nihče. Proti koncu srečanja pa se je z dvema posegoma izkazal vratar Ballerino, tako da je delitev točk povsem pravičen izid. (av)

DRŽAVNI MLADINCI

Prva zmaga Krasa

Kras Repen - Tamai 2:0 (1:0)

Strelca: Zotto v 21. minuti, Vascotto v 51. minuti. KRAS: D'Agno, Elleni (De Leo), Racman, Pojani, Costa, Kosuta, Sgorbissa (Gersinich), Facchin, Zetto, Vascotto, Caselli (Kocman). Trener: Pahor.

Mladinci Krasa so na domačem igrišču vknjižili prvo prvenstveno zmago. V šestem krogu se na domači zelenici strli odpor Tamaia, ki je dvakrat izenačil, zbral pa še tri poraze. »Celo tekmo smo bili boljši tekmeec, ob Zottu in Vascotto so bili pred nasprotnikovim golom nevarni tudi Pojani, Facchin in Sgorbissa,« je po tekmi pojasnil spremljevalec Paolo Sarazin. Prvi gol je dosegel Zotto v prvem delu, potem ko je proti голу prodiral z leve strani, preigral nasprotnika in z močnim strelom prelisičil tudi vratarja. V začetku drugega polčasa pa je bil uspešen Vascotto. Po nizu podaj med Facchinjem in Casellijem je žoga romala do Vascotta, ki je uspešno streljal s šestih metrov.

Ostali izidi: Belluno - Mezzocorona 0:2, Padova - Fontanafredda n.r., Dro - Triestina 1:2, Giorgione - Mori S. Stefano 0:0, Ripa - Montebelluna 4:0, Sacilese - Union pro 3:1. **Vrstni red:** Padova* in Ripa 15, Mezzocorona 13, Giorgione in Triestina 12, Sacilese 11, Mori S. Stefano 8, Montebelluna in Fontanafredda* 7, Union Pro 6, Dro 4, Kras 3, Tamai 2, Belluno 1 (* s tekmo manj).

DEŽELNI MLADINCI

Pro Cervignano - Vesna 0:3 (0:2)

Strelci: Tarable v 5. minuti, Arduini v 15. minuti, Disnan v 65. minuti. VESNA: Skabar, Dorca, Rebula, Pietro Belli (Žerjal), Kosovel, Tarable, Arduini, Piras, Disnan, Gatto. Trener: Toffoli.

Vesna je gladko premagala Pro Cervignano. Na gostovanju je prevladala z zelo zbrano in dopadljivo igro. Dobra organizacija napada je prinesla dva gola, ki sta jih podpisala Tarable in Disnan, Arduini pa je v nasprotnikovo mrežo streljal po protinapadu.

MOŠKA LIGA B2 - Olympia bi skoraj presenetila favorita

Derbi ni bil muha enodnevnica

Valsugana - Olympia Val Soča 3:2 (29:27, 23:25, 14:25, 25:16, 15:11)

Olympia Val Soča: Hlede 5, Pavlovič 3, Komjanc 12, Persoglia 8, Terpin 26, Gastaldo 3, Rigonat 0, Juren 6, Lavrenčič 7, Vogric 0, Vizin 8, Plesničar (L), Čavdek (L2).

Združena ekipa je na svojem prvem gostovanju potrdila, da zmaga na uvodnem derbiju v Gorici proti Slogi Tabor ni bila le muha enodnevnica. Proti nasprotniku, ki ne skriva želje, da bi napredoval v višjo ligo, je vnovič postregla z zelo prepričljivim nastopom, vodila v setih z 2:1, naposled osvojila eno samo, a zelo dragoceno točko.

Goričani so v Padovi igrali zelo zagrizeno, lep del tekme sta bila njihov blok in obramba trn v peti nasprotnikovega napada. Posebno v polju so vsi igralci dali resnično vse od sebe, nad vsemi pa je bil libero Simon Plesničar, ki je učinkovito prestregel res veliko število napadov. V napadu pa se je razigral Jeroj Terpin z 51-odstotnim izkoristkom.

Na začetku tekme se je pokazalo, da so gostje dobro analizirali nasprotnike, saj so z blokom (aktivnim, 15 točk, in pasivnim) dobro omejili najboljše tolkače Valsugane, učinkovito pa so tudi servirali, na ta način pa povedli s 16:10. Tedaj je Valsugana reagirala in začela zmanjševati zaostanek, priključek pa ji je uspel šele pri 23. točki, nato je set tudi osvojila. To je precej šokiralo naše igralce, ki jim je na začetku 2. seta upadel pogum. V hipu je bilo 5:0 za gostitelje. Trener Marchesini je zamenjal v sprejemu nerazpoloženega Gastalda z Matejem Jurnom, ki je zelo dobro izpolnil svojo nalogo, svoje delež pa prispeval tudi v napadu. Že v tem setu je bil viden tudi doprinos Luke Lavrenčiča, ko ni šlo Komjancu. Tako je Olympia počasi začela zmanjševati zaostanek, Valsugano ujela pri 17. točki, v naletu pa osvojila set.

Še bolj presenetljiv je bil razplet tretjega seta, v katerem so nasprotniki izdali živci, saj jim napad ni stekel oz. ga je združena ekipa nevtalirala, da je bil set popolnoma enosmeren. Na svoj ra-

čun je prišel tudi Lorenzo Vizin, ki na derbiju ni igral, tokrat pa je na centru zamenjal Pavloviča, bil 100-odstoten v napadu (4:4) in je dosegel tudi štiri bloke. Tako je spet prišlo na dan, da so enakovredne menjave (le Riognat je igral manj kot v prvem krogu) absolutno ena od močnih točk združene ekipe.

Žal pa so gostje od 4. seta dalje pustili, niso bili več tako učinkoviti. Tekma se je spremenila v boj med zelo močnim napadom Valsugane in obrambo gostov. Ti so se odlično upirali, a na koncu klonili, Valsugana pa je morda dokazala, da njene ambicije le niso iz trte izvite, le da so tokrat naleteli na zelo razpoloženega nasprotnika.

Libero Plesničar, sprejemalec Terpin, v ozadju trener združene ekipe Olympia Marchesini

FOTODAMI@N

ŽENSKA LIGA C - Igralke Zaleta ukrotile mlade tržaške nasprotnice

V Repnu brez presenečenja

Tržaški Euroschoolvolley je bil nevarnejši le v 3. setu - Krstni nastop Jasne Vitez

Jessica Štoka, Elena Prestifilippo in Vera Balzano

FOTODAMI@N

Zalet Sloga - Euroschoolvolley 3:0 (25:16, 25:11, 25:19)

Zalet Sloga: Balzano 0, P. Grgič 5, Štoka 11, Costantini 9, Gridelli 7, Spanio 4, A. Grgič 3, Manià 9, Vitez 2, Prestifilippo (L), De Walderstein (L2), Zonch, Babudri, trener Bosich.

Odbojkarice združene ekipe Zalet tudi v drugem krogu niso prepustile nasprotnicam niti seta. Tudi tokrat je bil njihov nasprotnik manj izkušen, saj glavino igralke tržaškega kluba Euroschoolvolley sestavljajo igralke letnika 1999, ena pripada letniku 1998, le podajalka in eden od centrov nista mladinki. So pa tehnično dobro podkovane, trenirajo kar 12 ur na teden, med njimi je tudi nekaj zelo visokih deklet, so tudi dovolj zagrizene.

Kljub temu, da so bile naše igralke na tej tekmi favoritke, so igrale zelo zbrano in zagrizeno, zato njihovi nastopi nikoli niso rutinski, vedno postrežejo tudi z atraktivnimi potezami. V prvih dveh setih svojim nasprotnicam niso pustile dihati že zavoljo močnega začetnega udarca, nadigrale pa so jih v vseh elementih. Osemnajsetna Scharon Costantini, ki je zamenjala rekonvalescentko Tanjo Babudri, je potrdila, da je na mreži že kaj več kot zgolj rezerva, tako da tudi v napadu ni bilo težav. Že v drugem setu je pri izidu 16:4 svoj krstni nastop na tej ravni opravila mlada podajalka Jasna Vitez (letnik 1998) in dosegla tudi dve točki, Petra Grgič pa je zamenjala Vero Balzano. Na mreži (kar 5:8 v napadu) je igrala boljše kot v polju.

Da mlade nasprotnice niso tako neobgljene, kot se je zdelo, je pokazal tretji set. V njem so naše igralke igrale za spoznanje slabše (od vsega začetka sta bili v tem setu na igrišču Petra Grgič in vedno solidna Anja Grgič), kar je opogumilo nasprotnice, ki so se na tekmi tudi prvič povedle (7:8) in se jim krčevito upirale do izida 20:18, nato je le prišla na dan večja izkušnost domačih igralke.

Zelo dobro je na tej tekmi deloval servis. Z začetnim udarcem je podajalka Eugenia Manià dosegla kar sedem točk, štiri pa jih je prispevala kapetanka Jessica Štoka, ki je prvič servirala v skoku in to res zelo učinkovito. Razpoložena je bila tudi v napadu, kjer je imela skoraj 50-odstotni izkoristek (7:16).

Težje tekme pa za združeno ekipo seveda šele prihajajo. (ak)

MOŠKA IN ŽENSKA LIGA D

Slogo Tabor izdal sprejem Zalet Kontovel osvojil le set

Sloga Tabor - Creditfriuli AUSA PAV 1:3 (15:25, 25:22, 23:25, 15:25)

Sloga Tabor: Antoni 8, Guštin 0, Kanter 2, Milič 2, Reggente 1, Taučer 14, Rauber (libero), Krečič, Markežič 0, Škerk 6, Trento 11, Vattovaz. Trener Danilo Berlot

Slogaši niso dobro začeli svoje letošnje poti v D ligi, saj so na Opčinah zmago prepustili gostom iz Červinjana. AUSA PAV je zmagala povsem zaslužen, saj se je tokrat izkazala za boljšo ekipo od naše, predvsem pa je veliko manj grešila. Pri Slogi Tabor je večkrat »zaškripalo« v sprejemu, pa tudi obramba ni bila vedno na mestu, tako da napad ni mogel biti tako učinkovit, kot bi lahko bil. Kar dobro so se Slogaši odrezali v bloku, kjer so dosegli 9 direktnih točk. Potek tekme je vsekakor pogojeval zelo slab sodnik, ki je prav gotovo našo ekipo oškodoval več kot gostujočo. Trener Berlot je zaradi upravičenih protestov dobil rumen karton, libero Rauber pa je bil celo izključen v tretjem setu.

Sloga Tabor je začela dokaj negotovo in gostje so brez težav osvo-

jili prvi set. Drugi in tretji sta bila najbolj izenačena in privlačna. Drugega je osvojila Sloga Tabor, v tretjem so bili najprej v vodstvu gostje, a jih je Sloga Tabor skoraj dohitela. Žal pa je pri izidu 24:23 za goste zgrešila servis in s tem tudi podarila set nasprotniku. Tak razplet je naše igralce precej potrl, da so nato v zadnjem odpovedali in niso več zmogli reagirati, tako da je AUSA PAV zaslužen odnesla domov vse tri točke. (INKA)

ŽENSKA LIGA D

Fiume Veneto - Zalet Kontovel 3:1 (25:21, 25:17, 21:25, 25:20)

Zalet Kontovel: Bukavec 11, Zavadlaj 7, Bressan 6, Cassanelli 12, Micussi 0, Sossi 3, Ghezzi 7, Kalin 0, Pestrin 0, Ban, Barut (L), Škerl, Antognolli, trener: Zuzič.

Kontovelke so se praznih rok vrnile tudi s prvega gostovanja. Tekma je imela dva obraza. V prvih dveh setih so mlade Furlanke, ki pa so ena najboljši eki under 16 v Italiji, z dobrim servisom popolnoma onespobile naše igralke, ki so bile v polju preveč statične. V tretjem setu so na-

še igralke pokazale svoj najboljši obraz. Sprejem in servis sta začela delovati dobro, dosegle so tri bloke (prej nobenega), vodile so cel set, ki je bil sicer izenačen, na koncu pa so gostje le prevladale. V 4. setu se je Fiume Veneto razigral v obrambi, Kontovelke pa zlepa niso mogle poslati žoge na tla, tako da so morale na koncu priznati prmeoč svojih nasprotnic.

1. ŽENSKA DIVIZIJA

Na Goriškem

Grado - Soča Govolley Frnazar 3:0 (25:22, 25:14, 25:9)

Soča Govolley: Brisko 0, Devetak 4, Malič 9, Paulin 0, Meroni 0, Winkler 3, Valentinsig 1, Cotič 0, Fajt, Gerin 3, Sošol, Petruz 0, trener Lavrenčič.

Naša ekipa s eje nasprotnicam upirala le v prvem setu, v katerem ji ni uspelo obdržati vodstva, sicer bi bil morda razplet lahko tudi drugačen. Tako pa so od drugega seta dalje popolnoma popustile. Posebej neučinkovit je bil sprejem servisa. Manjkali sta izkušena Princijeva in libero Bandelj.

Domači šport

DANES

Nedelja, 26. oktobra 2014

KOŠARKA

MOŠKA LIGA B - 18.00 v Lugu: Lugo - Jadran Franco

MOŠKA LIGA D - 18.00 v Nabrežini: Sokol - Kontovel

JESENSKI TURNIR - 9.00 v Dolini: organizira ŠD Breg za ekipe U14 in U15

NOGOMET

LIGA D - 14.30 v Mogliano Venetu: Union Pro Ssdarl - Kras Repen

ELITNA LIGA - 14.30 v Križu: Vesna - Chions

PROMOCIJSKA LIGA - 14.30 v Štandrežu: Juventusina - Muggia

1. AMATERSKA LIGA - 14.30 v Dolini: Breg - Aquileia; 14.30 v Trebčah: Primorec - Mariano; 14.30 v Sovodnjah: Sovodnje - Isonzo

2. AMATERSKA LIGA - 14.30 v Pierisu: Pieris - Zarja; 14.30 na Proseku, Rouna: Primorje - Pro Gorizia; 14.30 v Campolungo: Torre - Mladost

NARAŠČAJNIKI - 10.30 v Trebčah: Kras - Montebello Don Bosco; 10.30 v Podgori: Juventusina - Union 91

NAJMLAJŠI - 10.30 v Sovodnjah: Sovodnje - Audax Sanrochese; 12.30 pri Domju: Domio - Kras

ODBOJKA

MOŠKA LIGA B2 - 17.00 v Repnu: Sloga Tabor Televisa - Isola VR

MOŠKA LIGA D - 17.00 v Sovodnjah: Soča - San Vito; 18.00 v Vidmu Aurora - Olympia

UNDER 16 ŽENSKA - 11.00 v Sovodnjah: Soča Lokanda Devetak - Estvolley

UNDER 15 MOŠKI - 19.00 v Gorici, Špacapan: Val - Vivilvolley

35. TURNIR PRIJATELJSTVA - 9.30 pri Briščkih za kategorijo under 16: Koštrena - Zalet; 11.30 Škofja Loka - porazenec 1. tekme; 13.00 Škofja Loka - zmagovalac 1. tekme

JUTRI

Ponedeljek, 27. oktobra 2014

NOGOMET

NAJMLAJŠI - 17.30 v Špetru ob Soči: Isonzo - Juventusina

KOŠARKA

UNDER 19 DEŽELNI - 18.45 v Gorici, Brumat: Goriziana - Breg; 19.00 v Gorici, Kulturni dom: Dom - Interclub Muggia

ODBOJKA

UNDER 16 ŽENSKA - 18.30 v Gradišču: Torriana - Olympia Govolley

Športel bo zajadral v Barkovlje

V uredništvu oddaje Športel na koprski TV bodo zapustili skupinski šport in jadrski do studia v spremstvu posadke Tržaškega pomorskega kluba Sirena iz Barkovlj, ki je v tem letu zelo uspešno napela jadra v svetovnih in lokalni morjih. Za krmilo društvene jadrnice bo prijel Jaro Furlani, nasvete mu bo dajal trener Matjaž Antonaz, v jadra pa bo "pihal" predsednik Peter Sterni. Posnetki prispevkov pa bodo z nogometnega igrišča sanjske Vesne v Križu, telovadnice v Repnu, čakajoče na prvo zmago Sloge Tabor v moški odbojarski konkurenci, in s košarkarskega derbija Sokola in Kontovela ter hokejistov Poleta.

Obvestila

AŠD SK BRDINA organizira tradicionalni sejem rabljene smučarske opreme v prostorih doma Brdina, Proseška ul. 109, na Opčinah. V četrtek, 6. novembra, od 18. do 21. ure zbiranje opreme. Urniki odprtih vrat sejma: petek, 7. novembra, od 18. do 21. ure; sobota, 8. novembra, od 16. do 21. ure; nedelja, 9. novembra, od 10. do 12. ure ter od 16. do 20. ure. Ob priliki, boste lahko dobili vse informacije glede smučarskih tečajev za zimsko sezono 2015. Info: 347-5292058, www.skbrdina.org

AŠD MLADINA organizira tečaj smučanja na plastični stezi v Nabrežini, s pričetkom v ponedeljek, 10. novembra. Tečaj se bo nadaljeval 17., 24. novembra, in 1. decembra, od 17. do 19. ure. Za ostale info na tel. št.: 3470473606.

SK DEVIN prireja tečaj smučanja na plastični progji v Nabrežini ob sobotah popoldne. Začetek 2. izmene v soboto, 1. novembra 2014, od 15. do 17. ure. Informacije na info@skdevin.it ali na tel. 3358416657 - 3358180449.

primorski_sport
facebook

GLEDALIŠČE

FURLANIJA JULIJSKA - KRAJINA

TRST

Slovensko Stalno Gledališče

V petek, 7. novembra, ob 20.30 / Thomas Mann / Katarina Pejović: »Čarobna gora«. / Ponovitev: v soboto, 8. ob 20.30 in v nedeljo, 9. novembra ob 16.00.

Gledališče Rossetti

Dvorana Generali

V torek, 28. oktobra, ob 16.00 / Gian-ni Clementi: »Finis Terrae« / Režija: Antonio Calenda.

V ponedeljek, 27. oktobra, ob 21.00 / Antonio Albanese: »Personaggi«.

V torek, 28. oktobra, ob 20.30 / Proza / Mattia Torre: »456« / Ponovitev: v sredo, 29. oktobra, ob 20.30.

V sredo, 12. novembra, ob 20.30 / Anthony Burgess: »Arancia meccanica - Le avventure di un giovane in cui principali interessi sono lo stupro, l'ultraviolenza e Beethoven. / Režija: Gabriele Russo. / Ponovitev: od četrta, 13. do spbte, 15. ob 20.30 in v nedeljo, 16. novembra, ob 16.00.

SLOVENIJA

GABROVICA PRI KOMNU

Kulturni dom

V nedeljo, 26. oktobra, ob 17.00 / Marjan Tomšič: »Češpe na figi«.

NOVA GORICA

SNG

V sredo, 5. novembra, ob 20.00 / Svetlana Makarovič: »Mrtvec pride po ljubico«.

V četrtek, 6. novembra, ob 20.00 / John Patrick Shanley: »Dvom« / Ponovitev: v petek, 7. in v soboto, 8. novembra, ob 20.00.

V četrtek, 13. novembra, ob 20.00 / Jevgenij Švarc: »Zmaj« / Ponovitev: v petek, 14. novembra ob 20.00.

LJUBLJANA

SNG Drama

Veliki oder

V ponedeljek, 3. novembra, ob 19.30 / Thomas Mann: »Čarobna gora« / Ko-producent Slovensko stalno gledališče, Trst / Ponovitev: v torek, 4. novembra, ob 19.30.

V sredo, 5. novembra ob 19.30 / Goran Stefanovski: »Figurae Veneris Historiae«. / Ponovitev: v petek, 7. in v ponedeljek, 10. novembra, ob 19.30.

V četrtek, 6. novembra, ob 18.00 / Ivan Cankar: »Kralj na Betajnovi« / Koproducentka Drama SNG Maribor.

Mala drama

V ponedeljek, 3. novembra, ob 20.00 / Ernst Toller: »Hinkemann«.

V torek, 4. novembra, ob 20.00 / Evripid: »Alkestida«.

V sredo, 5. novembra ob 20.00 / Kristijan Muck: »Mož, arhivist« / Ponovitev: v četrtek, 6. novembra, ob 20.00.

V ponedeljek, 10. novembra, ob 19.30 / Miha Nemeč, Nejc Valenti: »Hotel Modra opica«.

Levi oder

V petek, 7. novembra, ob 18.00 / Avtorski projekti Juša Zidarja, Tina Grabnarja in Žige Divjaka: »Čakajoč Supermana«. / Ponovitev: v soboto, 8. novembra, ob 18.00.

Slovensko Mladinsko Gledališče

Zgornja dvorana

V petek, 7. novembra, ob 19.00 / Svetlana Makarovič: »Lovec na ljudi«. / Ponovitev: v soboto, 8. novembra ob 20.00.

Stara pošta

V torek, 28. oktobra, ob 20.00 / Natalija Manojlovič: »Zakulisje prvakov«.

MGL

Veliki oder

Jutri, 27. oktobra, ob 19.30 / komedija / Colin Teevan: »Švejk«. / Ponovitev: v torek, 28. oktobra ob 19.30

V sredo, 29. oktobra, ob 19.30 / komični triler / Eric Chapell: »Kraja«.

Mala scena

Jutri, 27. oktobra, ob 16.00 / učna predstava / Jasen Boko: »Gledališka ura«.

GLASBA

FURLANIJA - JULIJSKA KRAJINA

TRST

Stalno gledališče FJK - Il Rossetti

V četrtek, 30. oktobra, ob 21.00 / Koncertira mednarodna zvezda Noa, ki v spremstvu Gil Dora bo predstavila tržaški publikli svojo zadnjo stvaritev »Love Medicine«.

V soboto, 1. novembra, ob 21.00 / koncert / Nastopa kitarist Gilberto Gil.

Tetris (Ul della Rotonda 3)

V petek, 31. oktobra, ob 22.00 / Halloween night: Nastopa Misfits cover band WeBite.

GORICA

Kulturni dom (Ul. Brass 20)

V četrtek, 30. oktobra ob 20.30 / koncert z mednarodno vsebino, moškega pevskega zbora »Provoc« iz Nove Gorice, ki nosi naslov »Pesmi prve svetovne vojne«. Zbor vodi Matej Petejan.

TRŽIČ

Občinsko gledališče

V sredo, 22. oktobra, ob 20.45 / koncert / Nastopa Louis Forte - klavir / Program: Fauré / Skrjabin / Chopin.

V sredo, 29. oktobra, ob 20.45 / koncert / »L'Estravagante«. / Nastopajo: Stefano Montanari in Elisa Citterio - violina; Francesco Galligioni - violončelo / Maurizio Salerno - čembalo in organ.

V ponedeljek, 10. novembra, ob 20.45 / koncert / Nastopa kvartet Lyskamm: Cecilia Ziano - violina; Clara Franziska Schötensack - violina; Francesca Piccioni - viola in Giorgio Casati - violončelo.

VIDEM

Novo gledališče Giovanni da Udine

V torek, 4. novembra ob 20.45 / kon-

cert / »Fvg Mitteleuropa Orchestra« / Vram Tchiftchian - ddirigent; Alena Baeva - viola.

V četrtek, 13. novembra, ob 21.00 / koncert / nastopa Franco Battiato in »Joe Patti's experimental group«.

SLOVENIJA

LJUBLJANA

Cankarjev dom

Gallusova dvorana

V ponedeljek, 27. oktobra, ob 20.30 / Glasbe sveta in za izven / »BUIKA« Španija / Zvezdnica flamenka in latino glasbe.

V četrtek, 6. novembra ob 19.30 / »Orkester Slovenske Filharmonije« / Dirigent: Philipp von Steinaecker; Solistka: Lydia Teuscher - sopran / Program: C. Ph. E. Bach; W. A. Mozart / Ponovitev: v petek, 7. novembra, ob 19.30.

Klub CD

SNG Opera in balet Ljubljana

V četrtek, 30. oktobra, ob 19.30 / William Shakespear: »Tristan in Izolda«.

Slovenska filharmonija

V torek, 28. oktobra, ob 19.30 / Predihano / »Večer Sodobnega slovenskega samospeva« / Barbara Jernejčič Fürst - mezzosopran in Gaiva Bandzinaitė - klavir / Ob obletnicah Jakoba Ježa, Lojzeta Lebiča in Vinka Globokarja.

Kino Šiška

V torek, 4. novembra, ob 21.00 / koncert / indeks lekcija: XIU XIU (ZDA) in Bekko«.

RAZSTAVE

FURLANIJA - JULIJSKA KRAJINA

TRST

Zgodovinsko-umetniški muzej in lapidarij, (Trg pred stolnico 1): na ogled lokalni arheološki predmeti iz prazgodovine, skulpture iz rimljanskih in sred-

njeveških časov in pa egipčanski, grški, rimljanski in antični predmeti z italijanskega polotoka; numizmatična zbirka, fototeka in knjižnica. Urnik: od torka do nedelje od 9.00 do 13.00, ob sredah od 9.00 do 19.00, ob ponedeljkih zaprto.

Rižarna pri Sv. Soboti: nacistično koncentracijsko uničevalno taborišče, fotografska razstava in knjižnica. Urnik: odprto vsak dan od 9.00 do 19.00. Vstop prost.

MIB - School of Management, Palača Ferdinando (Oširek Caduti di Nasiriya 1): Razstava Franka Vecchieta: »Poskusni odtisi in drugi capricios« Vodeni obiski z umetnikom vsak torek od 17.00 do 19.00. V sredo, 29. oktobra, ob 17.30 bo finissage. Razstava bo na ogledu do torka, 11. novembra.

SLOVENIJA

LOKEV

Vojaški muzej Tabor: stalna razstava orožja in opreme. Ogled je možen ob sobotah in nedeljah od 10.00 do 12.00 in od 14.00 do 17.00, za najavljene skupine tudi izven urnika. Informacije: Srečko Rože, 05/7670581, 041/516586.

TOMAJ

Kosovelova domačija in soba Srečka Kosovela: ogled je možen vsako nedeljo med 14.00 in 16.00 ali po predhodnem dogovoru. Informacije: Dragica Sosič (05/7346425).

ŠTANJEL

TIC Štanjel: stalna razstava o življenju in delu arhitekta in urbanista Maksa Fabianija.

MIREN

Galerija Oskarja Kogoja: na ogled monografska zbirka ter prostori obnovljenega materinega doma, Miren, št. 125.

KOBARID

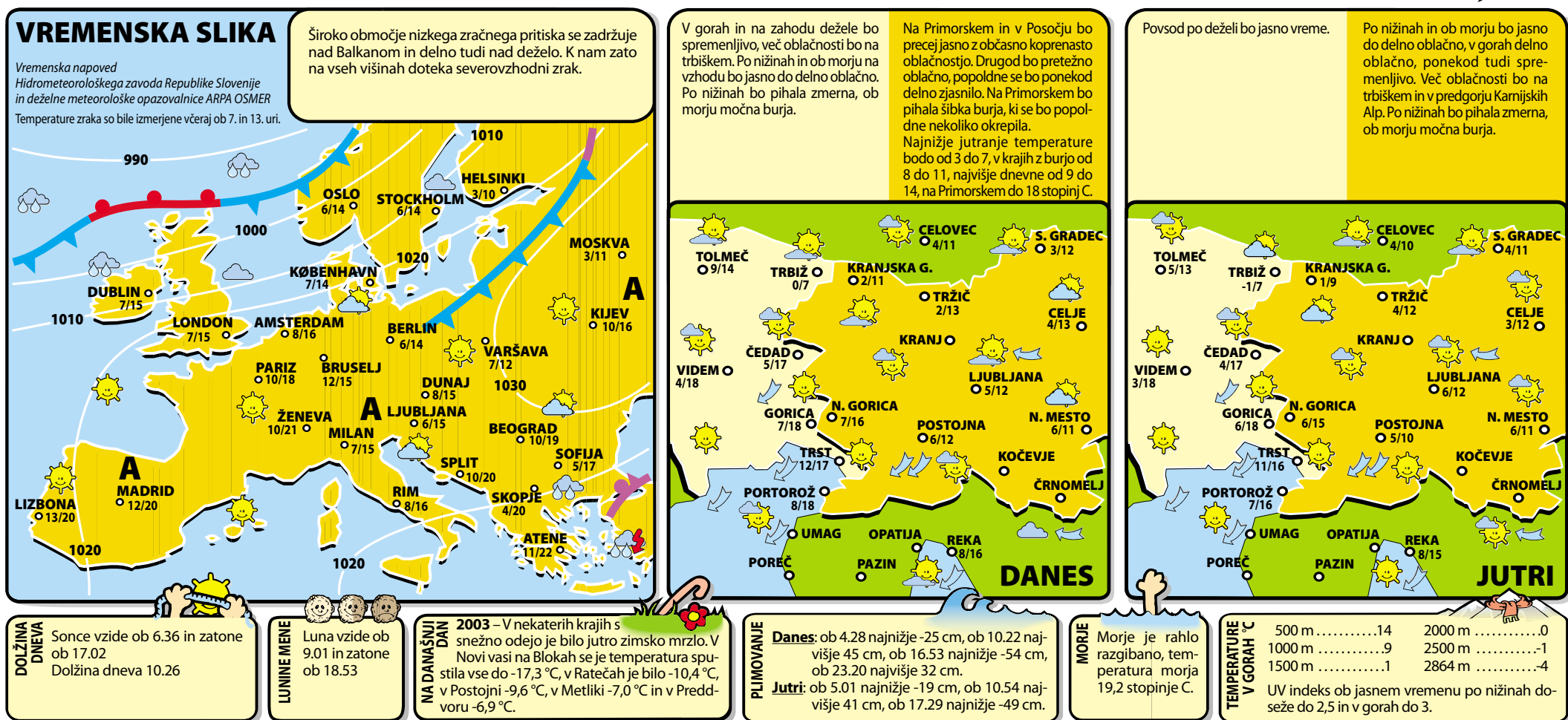
Kobariški muzej: na ogled je stalna muzejska zbirka »Soška fronta 1915-1918«. Urnik: vsak dan, od 9.00 do 18.00.

SLIKOVNA KRIŽANKA - Svetovna književnost

REŠITEV V NASLEDNJI ŠTEVILKI NA STRANI RADIO IN TV SPOREDVO

SESTAVIL LAKO		PLOŠČICA PRI HOKEJU	REKA VETIOPUJI	TEŽA OVOJNINE	OZVEZDJE NA JUŽNEM NEBU	ČLOVEK ALI ŽIVAL, KI PREJEMA HRANO V USTA	URŠULA (KRAJŠE)	UČITELJ AHILA IN HERAKLEJA	ITALO SVEVO		ZAHOD SONCA	DELO KNJIŽEVNIKA NA SLIKI	UMETNOSTNI SLOG ALI PREROD	HRVAŠKI NAFTNI KONCERN	AVTOR MIKLOVE ZALE (JAKOB)		
DELO KNJIŽEVNIKA NA SLIKI										ODSTRANITEV ZAPISA						KRILO RIMSKE LEGIJE	
LILJI PODOBNA SUBTROPSCA CVETLICA										SLOV. PEVKA PINTERIČ							
KDOR JE V DONOSNI SLUŽBI, PRISKLEDNIK										PUŠČAVNIK IZ OPERE THAIS							
BERI PRIMORSKI DNEVNIK	IRSKI BRINOVEC	ŽENSKO IME	DELO KNJIŽEVNIKA NA SLIKI				JEDI PRED GLAVNO JEDJO	KIS							KEM. ZNAK ZA TANTAL		
GARI KASPAROV				NEIMENOVANOST DEL MOLEKULE											LIHO ŠTEVILO	NOSAČ V ORIENTALSKIH BAZARJIH	
PREB. AZIJSKE DRŽAVE	PREDRZNEŽ, NESRAMNEŽ								ZAČETEK ZAČETKA		AM. PEVKA VAUGHAN						
									ANASTAZIJA (KRAJŠE)		UTRDBA NA VRHU						
						VREDNOST BLAGA						OTROŠKA KOST PODLAHTNICA					
						SPOJ ROKE STRUPOM						BEOTIJEK					
PRIMORSKI DNEVNIK, TVOJ DNEVNIK	GLAS TROBENTE	ITALIJANSKI KOMIK (RENATO)	FILM ITAL. REŽISERJA PIETRA FRANCISCUJA	HENRIK IBSEN	SETA OBLAK		SIN OZIRISA IN IZIDE	TIRAN, NASILEN ČLOVEK		GRŠKI BOG SMRTI					IVAN MINATTI		
										OKLEPNO VOZILO					BELEŽNICA		
IZDAJATELJ MENICE							ZMAGA V ŠAHU			OKROGLO ŠTEVILO				OPERA A. DVOŘÁKA			
NEKDANJI JUGOSLOVAN. KOŠARKAR TVRDIČ							KUBANSKI SLIKAR (RAUL, 1927 - 1995)								GORIVO (MEDN.)		
							MESTO V NOTRANJOSTI DALMACIJE								VRSTA ITAL. TAKSE		
NEMŠKI FILOZOFSKI PISATELJ (GEORG)				NORDIJSKI IZRAZ ZA SMUČI	PLOD		BIBLIJ. IME ZA PALESTINO	AM. IGRALEC (ELI)				STISNJENA DLAN				ZDRAVILO	NAŠ PESNIK MERMOLJA
	ITAL. KNJIŽNA ZALOŽBA											NAŠ NOVINAR JEVNIKAR					
	MAKSIM GORKI			REKA V ANGLIJI				KILOMETER PORAZ V BOKSU		KIKS NA POL				TRŽAŠKO GLEDALIŠČE			
				HANS OERSTED						LIVIO SEMOLIČ				PIJAČA STAR. SLOVANOV			
KDOR SE VDAJA POBITOSTI																	
DELO KNJIŽEVNIKA NA SLIKI							JAPONSKI ZDRAVNIK ZA ŽENSKO BOLEZNI									KAREL ERBEN	

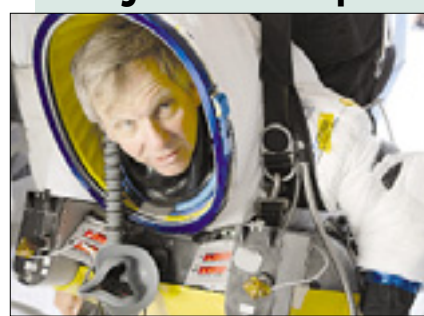
SLOVARČEK - ALMA = reka v Toskani • ATANAEL = puščavnik iz opere Thais • CISU = italijanska založniška hiša • HIRON = učitelj Ahila in Herakleja v grški mitologiji • SIAE = vrsta italijanske takse • VANDA = opera Antonina Dvořáka

V Rusiji odslej trajno zimski čas

MOSKVA - Medtem ko smo v Evropi ponoči urine kazalce premaknili za eno uro nazaj za pol leta, so v Rusiji to storili za stalno. Z ukrepom predsednika Vladimirja Putina so razveljavili triletni eksperiment, ko so se držali poletnega časa, kar med državljani ni bilo ravno priljubljeno. Leta 2011 je takratni predsednik Dmitrij Medvedjev uvedel trajen poletni čas, saj da prestavljanje ur moti bioritme ljudi. Prav tako je 11 časovnih pasov na ruskem ozemlju zreduciral na devet. A trajni poletni čas številnim Rusom ni bil ravno po godu, še posebej zaradi bolj zgodnjega vstajanja v temna zimska jutra. Zmanjšanje števila časovnih pasov pa je celo sprožilo proteste na vzhodnem polotoku Kamčatka. Julija letos pa je Putin, ki je znan po tem, da se redkokdaj zjutraj pojavi v javnosti, podpisal zakon, s katerim se bo vrnil zimski čas, a sedaj kar za trajno.

Googlov menedžer postavil nov rekord s skokom s 40 kilometrov

LOS ANGELES - Googlov menedžer Alan Eustace je v petek postavil nov rekord s skokom s padalom z več kot 40 kilometrov višine in tako potolkel dosežek Avstrijca Felixa Baumgartnerja iz leta 2012 za slab kilometer in pol. Eustace je rekord postavil nad ameriško zvezno državo Nova Mehika. Na višino se je dvignil s pomočjo helijevega balona in se nato spustil z natanko 41.419 metrov nad morjem. Med padcem v posebni obleki je presegel hitrost zvoka in dosegel najvišjo hitrost 1320 kilometrov na uro, je sporočila korporacija Paragon.

RIM - Na mednarodnem filmskem festivalu

Boris Pahor tudi v filmu

Elisabetta Sgarbi je v svoj filmski diptih o življenju na delti reke Pad vključila odlomek iz Pahorjevega romana *V labirintu*

RIM - Filmska govornica je zapis vidnega in nevidnega: ta je bistveni znamenek filmskega diptiha Elisabette Sgarbi, ki so ga v četrtek predstavili na Mednarodnem filmskem festivalu v Rimu.

Sgarbijeva, ki vodi prestižno založbo Bompiani iz Milana, je pred petnajstimi leti zasnovala in še danes vodi odmevni poletni festival La Milanese, posvečen literaturi, glasbi, filmu, znanosti, umetnosti, filozofiji in gledališču. Njen filmski debut sega v leto 1999: odtlej je nastala njena obsežna filmografija, večkrat vezana na literaturo in umetnost. Od začetkov do danes so se njeni filmi uvrstili med izbrana dela na filmskih festivalih v Benetkah, Cannesu, Locarnu, Turinu, Rimu, Londonu, New Yorku.

Tudi tokrat je Elisabetta Sgarbi izbrala za svojega asistenta režije Eugenia Lia, glasbo je oskrbel Franco Battiato, ki ga skupaj z avtorico in Borisom Pahorjem vidimo na fotografskem posnetku ob prihodu na četrtkovno popoldansko tiskovno konferenco. Direktorja fotografije sta Elio Bisignani in Andrés Arce Maldonado. V bistvu predstavlja dvodelni film, ki smo si ga premiersko lahko ogledali prav na rimskem festivalu, prva dva dela širšega projekta, ki ga je Rai Cinema naročila režiserki in založnici, sicer tudi producentki (njena je produkcijska hiša Batty Wron) rojeni prav na izlivu Pada. To ozemlje, kjer se reka zliva z ravnino in preliva z morjem, je umetniška skorajda ljubezenska obsesija, ki je našla v prvem delu omenjenega diptiha *Due volte Delta* svoje zanimivo izhodišče: prvi del z naslovom *Per soli* uomini zaznamuje in beleži življenje padskih ribičev, ki se v bistvu upirajo

Franco Battiato, Elisabetta Sgarbi in Boris Pahor pred prizoriščem festivalskega dogajanja v Rimu

spremembam časa ter kljubujejo samoti s svojo spojitvijo z vodami in ribami.

Film dokumentira vzdrževanje nekakšnega ekosistema, za katerega skrbijo resnični protagonisti te zgodbe, ki so preko vsakdanjika in brez nikakršnega zunanega komentarja, postali soustvarjalci nečesa, kar bi lahko bila najzlahtnejša fikcija. Zavezani so nečemu, kar izginja, ker je sodobni čas prinesel velike naravne in okoljske spremembe, kar vse bolj otežkoča nadaljevanje stoletnega poklica. Istočasno pa se tisoči rib vsak dan borijo za lastno preživetje in lebdijo nekako med življenjem in smrtjo. Posamezni kadri

se zato osredotočajo na življenje treh ribičev, ki uprizarjajo sebe, s katerimi je režiserka, kot so sami povedali na rimskem srečanju, spleta neko intimno vez, saj je zapisala njihov vsakdanjik in obenem segla v srž njihove narave, ki ni več samo moška, ampak zaradi njihove skorajda eremitske eksistence predstavlja večplastni mozaik moškega in ženskega, ki se sporazumeva z naravo, z ribami in mačkami, zvestimi spremljevalkami njihovega boja s časom, z vodo, z napredkom. Ob tem pa postajajo ti samotarji tudi ironični komentatorji sebe in sveta, iz katerega so se umaknili.

Drugi del diptiha z naslovom *Il pesce siluro è innocente* je posvečen isti tematiki, naracija se osredotoča na dogajanje na vodi, prepleta pa se z besedami Nobelovca Gao Xingjian-a, pisateljica Fabia Genovesija, kritika Vittoria Sgarbija ter našega Borisa Pahorja. Čeprav je Pahor osredotočen na Mediteran, je režiserka odbrala odlomek iz poglavja o nočnem lovu na morju iz Pahorjevega romana *V labirintu*: kakor je sama povedala, so ta besedila del njene intimne zgodbe. V njih se prepozna njena duhovna biografija, njena posebna senzibilnost pri spojitvi slike in besede.

Afiniteto z Borisom Pahorjem je Sgarbijeva dožela od prvega njunega srečanja v Trstu, ko je Pahor nastopil v njenem filmu o mestu v zalivu in spregovoril o fašizmu z običajno sporočilno silo, ki jo prinaša neposredno pričevanje. Tokrat je režiserka Pahorjev odlomek nekako izvzela iz njegovega literarnega konteksta in ga posvojila tako, da ga je redefinirala in vpletla v svoj biografski in umetnostni diskurz. Boris Pahor je torej doživel lastno besedo, ki je spregovorila preko drugačnega in neobičajnega jezika.

V svojem posegu je Pahor podčrtal predvsem dejstvo, da predstavlja diptih Elisabette Sgarbi odločen protestni glas zoper človeka, ki se ne meni več za naravo, za zgodovino, ampak se osredotoča na hedonistično minljivost ter opušča spoštovanje do sveta, ki ga je prejel in ki od njega zahteva, da bi ga nekako ohranil. Naj še omenimo, da je pisatelj odpotoval v Rim tako rekoč skoraj direktno iz Bruslja, kjer je dvakrat na odmevnih srečanjih predaval dijakom o svoji izkušnji dvajsetega stoletja.

Tatjana Rojč

RIM Filmu Trash prva nagrada festivala

Nagrajena igralka Silvia D'Amico

RIM - Na rimskem filmskem festivalu so sinoči podelili pričakovane nagrade. Najbolj prestižno nagrado občinstva je prejel film *Trash* Stephena Daldryja. Nagrada občinstva za sodobni film je prejel Shier gongmin / 12 Citizen Xu Anga; nagrado občinstva - svet je šla filmu Haider Vishnala Bhardwaja; nagrado občinstva - Italia fiction je prejelo delo *Fino a qui tutto bene* Roana Johnsona; nagrado za najboljši dokumentarec pa je prejel *Looking for Kadija* Francesca G. Raganata.

Nagrado za najboljši prvenec je prejel Andrea Di Stefano za film *Escobar: Paradise Lost*, nagrado za najboljši italijanski dokumentarec pa Largo Baracche Gaetana Di Vaia.